D JI piliarov-Dlatonov Uiílll lililí ÍH'llllItlIlll Volumul I Ediția K, I Pobedonostsev M O S K V A Cu p și cam departe I T și și despre gr și >b i eu sunt Biblioteca "Runivers" Biblioteca "Runivers" Nikita Petrovici Ghiliarov-Platonov Această colecție include lucrările lui Н П Гилярова-Платонова: критическаго, богословскаго, философскаго, экономическаго, соцаірио, соцаірио, соцаірио, философскаго педагогическаго, филологическаго и историко-литературнаго содержанія, помѣщавшіяся на содературнаго ѣтъ (- гг) въ разныхъ изданіяхъ преимущественно славянофильскаго направленія Varietatea temelor ridicate de autor mărturisește educația sa științifică, filosofică și literară largă și profundă Absolvent al unei școli teologice secundare și superioare din anii și , el a dobândit din aceasta cunoștințe teologice și filozofice extinse, capacitatea și obiceiul de a gândi independent, conștiinciozitate în muncă și dragoste pentru munca mentală "Consider că este o fericire deosebită pentru mine", spune Gilyarov în memoriile sale autobiografice /) că un caz extern m-a pus pe problemele cele mai centrale ale cunoașterii și credinței și, mai mult, în cazul în care ambele domenii sunt în contact: de o astfel de natură au fost mi-au dat subiecte pentru dizertație la studenți și așa au fost apoi două catedre care mi-au fost încredințate, care nu aveau voie să se lege în gimnaziu și gimnaziu, nu erau îngăduite de o specialitate Academiei, veșnica mea mulțumire, care a dat amploare vieții mele interioare Ea m-a condescendent, chiar m-a răsfățat *) "Din experiență", vol , p * Biblioteca "Runivers" IV pe mine Luni întregi am fost la Moscova în timpul studiilor, pentru a umple golurile care s-au dovedit a fi prin studierea scriitorilor pe care nu i-am putut găsi în biblioteca academică În ultimul an al vieții mele de student mi s-a repartizat chiar și un apartament profesoral, pentru ca căminul, cu populația sa aglomerată, să nu-mi tulbure munca în profunzime, a cărei tensiune, cu eternele chinuri ale nașterii mintale, era chiar puțin cunoscut autorităților După ce a absolvit cu brio cursul de științe la Academia Teologică din Moscova în și a primit sub forma unei distincții speciale pentru un studiu despre filosofia lui Hegel (care face parte din această colecție) adăugarea lui "Platonov" la numele său de familie, Gilyarov a fost lăsat la Academie ca licență în kav nucleul hermeneuticii și doctrina credințelor, ereziilor și schismelor În , i s-au încredințat lecturi despre schisma rusă în departamentul misionar nou deschis atunci Astfel, el a fost primul om de știință care a dat ton și direcție acestei noi științe Din această zonă a specialității sale, Colecția cuprinde două articole despre Papa Formos și Logica schismei În memoriile unui ascultător al lui Ghiliarov, protopopul Grigori Petrovici Smirnov-Platonov *), avem dovezi ale semnificației pe care lecturile lui Gilyarov au avut-o atunci și despre impresia pe care a făcut-o asupra ascultătorilor săi "În cursul nostru, tânărul licență H a avut o influență decisivă asupra studenților P Gilyarov-Platonov Toate prelegerile sale - pe tema "doctrinei confesiunilor" (teologie comparată) au fost pline de opinii generale dedicate criticii conceptelor existente și clarificării principiilor adevărate Ideea de Ortodoxie urmărită de el , ca atare bază ideală pentru viața religioasă, care nu lasă loc pentru nicio înțelegere cu confesiunile existente și care, negând toate abaterile de la normă, a afectat până acum în principal negarea dogmei religioase și practică în toate confesiunile, dar nu a fost încă dezvăluit - *) Curriculum vitae Din tărâmul amintirilor și al viselor Cititorilor și colegilor Ajutorul copiilor , p Biblioteca "Runivers" V era în toată plenitudinea ei, dezirabilă pentru gândirea și viața modernă, această idee a găsit acces

în mintea elevului și a stabilit pe mulți în înțelegere Viața independentă a Răsăritului și a Vestului, care a purtat încă de la început urme ale unei diferențe puternice, a dus inevitabil la divizarea bisericilor din momentul în care s-a dovedit a fi necesară dogmatizarea și formularea tuturor Atât Orientul, cât și Occidentul, în cursul particular al vieții, au rămas corecte: vinovăția dezbinarii și cu atât mai mult vinovăția iritației, ajungând la mânia reciprocă, au căzut asupra câtiva oameni care, de la ei înșiși, au încercat să unească incompatibilul și să intre în aprinse polemici La prelegeri a fost dezvăluită ideea libertății de conștiință și începutul toleranței a fost introdus în mintea ascultătorilor Prelegerile s-au concentrat apoi pe istoria schismei ruse în general și mai ales pe istoria literaturii polemice ruse Partea de zi cu zi a schismei, căreia liderii noștri nu i-au acordat aproape deloc atenție, a fost elementul vital al prelegerilor mentorului nostru; istoria polemicii ruse, pe de o parte foarte iritată, pe de altă parte, stângace și curioasă, ambele din necesitate, datorită faptului că pe de o parte a prevalat convingerea, iar oficialitatea pe de altă parte, a fost luminată cu o nouă lumina, a oferit materiale proaspete la fiecare pas, a captivat publicul " Gilyarov însuși într-o scrisoare către I T Romanov și-a amintit că "emisiunile lui au fost ascultate de la departament" literalmente cu răsuflarea tăiată: căderea unui păr părea că se aude Dacă Ghiliarov-Platonov ar fi rămas profesor la Academie, probabil că s-ar fi făcut un mare nume în dezvoltarea științelor teologice și, în special, în domeniul studiului schismei " Se pare că această cale l-a atras pe Gilyarov cel mai mult dintre toți, care a numit întotdeauna timpul profesorului său cel mai bun moment al vieții sale După ce a părăsit departamentul academic împotriva voinței sale, a crezut că s-a rătăcit de la adevărata lui cale, a trebuit să *) "Nu cinci, nici zece talanți care ți-a dat Dumnezeu", i-a scris deputatul Pogodin lui Gilyarov, "ci douăzeci, treizeci și chiar mai mult Nu-ți cunoști propria valoare, care este bună doar într-un anumit sens și nu în general Cu siguranță ar trebui să scrieți istoria schismei ruse " Biblioteca "Runivers" Vî să-și trădeze adevărata chemare, motiv pentru care întreaga sa viață s-a dovedit a fi irosită Nu vom repeta aceste cuvinte de dezamăgire după Gilyarov Sfera predării academice ar rămâne o zonă de cunoștințe speciale, accesibilă doar persoanelor care parcurg o școală teologică și se pregătesc pentru o carieră spirituală Ghiliarov cu greu ar fi venit cu articolele sale gânditoare publicate în această colecție, vocea lui nu ar fi fost auzită atunci în spațiu timp de aproape de ani din coloanele Sovremennye Izvestiya Mai degrabă putem spune împreună cu prietenul lui Gilyarov A D Zheltukhin: "Mulțumim lui Filaret că Gilyarov nu a rămas profesor la Academie Îndatoririle de cenzură l-au introdus în practica vieții, în astfel de întrebări și oameni care aveau să rămână pentru totdeauna străini unui profesor al Academiei Cenzura l-a salvat și de unilateralitatea partidului Părăsind departamentul de la Academia Teologică din Moscova la sfârșitul anului și mutându-se la Moscova, Gilyarov s-a alăturat cel mai mult cercului slavofil, care reprezenta atunci însăși culoarea nu numai a societății educate din Moscova, ci și a oamenilor educați ruși în general Chiar și atunci când era profesor la Academie, cu direcția prelegerilor sale, a atras atenția familiei Aksakov și a lui A S Homiakov, care au asistat chiar și la lecturile sale academice, la care au fost exprimate aceleași idei teologice, pe care Homiakov le-a dezvoltat independent în broșurile sale teologice Gilyarov a devenit omul său în familia Aksakov (Serghei Timofeevich a fost nașul celor doi fii ai săi), în dispute

aprinse constante între Gilyarov și Konstantin Aksakov și Hhomyakov *) ·) Într-o scrisoare către I T Ghiliarov îi spune lui Romanov despre aceste dispute: "Însuși Homiakov a spus odată, când, ca de obicei, m-am certat cu el: "Știți, domnilor, despre noi toți, Nikita Petrovici este toți de aceeași minte cu mine și fără nimeni între ele noi sunt atâtea dispute constante și atât de dese" "Khomyakov și K Aksakov", spune el într-o altă scrisoare către aceeași persoană, "au supus critica mea preliminară lucrărilor lor" "Răposatul Yu Samarin, i-a scris lui Prince N V Shakhovsky - sa plecat în fața mea, după părerea mea, chiar și dincolo de ceea ce era meritat; pentru Homiakov, am fost chiar singura persoană cu care și-a recunoscut acordul complet Biblioteca "Runivers" VII ideile de originalitate a vieții și gândirii rusești au fost ondulate și adâncite drag cani Gilyarov a devenit cel mai apropiat colaborator al publicațiilor slavofile - Russkaya Bessida, Den, Moskva și mai târziu Rus A luat parte împreună cu Yu Samarin în traducerea lucrărilor teologice ale lui A S Homiakov, publicate în străinătate, în rusă În scrisorile către el, Yu Samarin a elaborat un plan pentru celebra sa prefață la volumul al doilea al lucrărilor lui Homiakov *) Influența reciprocă a gânditorilor independenți ai cercului slavofililor și Gilyarov este frumos exprimată în cuvintele arhimandritului Sergius, spuse la înmormântarea lui Gilyarov: ѣka, venind pe lume, ei înșiși au adus în ea un flux de proaspăt adâncime gândire și simțire Pentru a veni în întâmpinarea acestei tendințe, Gilyarov a ieșit cu un flux de gândire proaspăt, abundent, întreg, sublim, profund și sincer și, împrumutând mult de la ei, el însuși le-a adus multe, protejându-i de filozofie conform elementelor de această lume, și nu Hristos (de a fi dus de filozofia hegeliană)" Dar Gilyarov, care credea că opiniile sale provin de la "principii mai largi și mai profunde" decât slavofilul**) nu s-a sfiit de alte curente independente ale gândirii sociale rusești El, după încetarea Bessidei ruse, a participat la Russkiy Vestnik nu numai ca angajat, ci și ca lider și inspirator în unele privințe Lucrările lui Gilyarov au păstrat o scrisoare către el de la P M Leontiev din mai , în care, printre altele, Leontiev scrie în numele lui M N Katkov și al lui: "Apreciem foarte mult ajutorul tău și ne-am bucura dacă ți-ai extinde asistența la Mesagerul rus, dar din moment ce nu vrei să fii obligat să scrii note, atunci notele și articolele vor fi în afara condițiilor și le vom număra separat, și anume p *) În ultimii ani ai vieții, I S Aksakov intenționa să publice împreună cu Ghiliarov un mare ziar politic precum Times, "un organ al direcției ruse, în apărarea intereselor ruse în general" **) Scrisoare către Romanov Biblioteca "Runivers" ureche pe pagină a "Buletinului rus" și p pe pagină a Cronicii contemporane Angajarea regulată va consta în: a) revizuirea manuscriselor, b) pregătirea unora dintre ele pentru tipărire În plus, ne-ar fi util să folosim mai frecvent instrucțiunile, sfaturile dumneavoastră orale etc Vă vom fi foarte recunoscători dacă veți veni din când în când să mâncați la noi sau alteori, deși, de desigur, aceasta nu poate intra în condiții, ci se exprimă doar ca o dorință De asemenea, citirea dovezilor articolelor, a părților corectate, este lăsată, de asemenea, la propria discreție Aceste condiții ciudate de cooperare, care au inclus atât lucrări scrise, cât și "instrucțiuni și sfaturi orale", arată cât de mult erau apreciate mintea, educația și independența opiniilor lui Gilyarov în curentele conducătoare ale gândirii sociale ruse din acea vreme Dar totuși, colaborarea în reviste și studiile literare în general nu au constituit principala activitate a lui Gilyarov la ieșirea din Academie În , a primit postul de cenzor al

Comitetului de Cenzură de la Moscova și a ocupat această funcție timp de șapte ani Aici a trebuit să-și concentreze atenția principală și să dezvolte o vigilență deosebită, deoarece poziția cenzorului în epoca de tranziție a primilor ani ai domniei lui Alexandru al II-lea era legată de o mare responsabilitate și un risc considerabil Presa de la acea vreme era toată cenzurată, iar cenzura era în departamentul Ministerului Educației Naționale În timp ce ponderea specifică a presei noastre era alcătuită din reviste groase, iar conținutul lor era lucrări de ficțiune, critică și parțial științifice, Ministerul Educației Publice și-a făcut cumva față sarcinii Atunci cenzorii erau adesea profesori universitari, iar președinții comisiilor de cenzură erau mandatarii uch-ului înv Dar când a apărut presa politică, când centrul de greutate a început să treacă de la reviste la ziare, și când departamentele politice și socio-economice au început să dea tonul tuturor lucrurilor din reviste, atunci Ministerul Educației Publice s-a dovedit a fi mai mult și mai incapabil să supravegheze presa Biblioteca "Runivers" IX În același timp, poziția cenzorului a crescut din oră în oră și mai dificilă Neconsiderându-se competent în subiectele de politică internă și externă, Ministerul Învățământului Public i-a făcut pe cenzorii în materie politică să depindă de concluziile unor funcționari speciali de încredere, cărora trebuia trimisă în prealabil lucrarea de tipărit Cenzorii, care nu erau lipsiți de independență și înțelegere, s-au sufocat literalmente sub jugul acestei cenzuri uneori extrem de neceremonioase și ignorante A fost deosebit de dificil pentru Comitetul de Cenzură de la Moscova, deoarece articolele trebuiau trimise la Sankt Petersburg, ceea ce a provocat o întârziere care a afectat negativ oportunitatea apariției articolelor și a stârnit nemulțumiri în societate și lumea literară împotriva cenzurii și împotriva cenzurii cel mai înalt guvern Gilyarov, singurul dintre cenzorii Comitetului de la Moscova, a îndrăznit să-și asume pe propria răspundere decizia ce articole să trimită oficialilor de încredere și care să permită publicarea de către propria sa autoritate, în raport cu dezvoltarea literaturii de specialitate toată întrebarea atât de captivantă a emancipării țăranilor Astfel, în sensul cel mai deplin, a salvat și a dat ocazia de a exista și de a-și îndeplini datoria de a acoperi problema la două reviste conservatoare: "Rural Improvement", publicată de A I Koshelev, și "Journal of Land Owners", publicată de A D Zheltukhin Primul dintre ele s-a închis imediat după ce Gilyarov, ca urmare a unor neînțelegeri personale cu editorii, a refuzat să fie cenzorul revistei Dar pentru asta, cu această independență, Gilyarov a provocat nemulțumiri din partea Direcției principale de cenzură, care a cerut ca fiecare articol despre problema eliberării țăranilor să fie trimis oficialilor de încredere În explicația prezentată de Ghiliarov cu această ocazie, acesta a apărat pentru cenzor dreptul de judecată în această chestiune și a subliniat că editorii, dacă era necesar să trimită articole la Sankt Petersburg, au fost mai dispuși să refuze complet plasarea acestora articole în jurnalele lor, găsind o astfel de referință extrem de incomod pentru ei înșiși De aceea a luat în considerare Biblioteca "Runivers" în cazul oricărei neînțelegeri, să se hotărască să se confrunte cât mai curând cu responsabilitatea personală, mai degrabă decât să se ușureze făcând publicului o impresie nefavorabilă pentru guvern, care, după cum i se părea, ar fi consecință inevitabilă a opririi ambelor reviste pe care le-a cenzurat *) Despre cum a fost Gilyarov ca cenzor, avem mai multe dovezi în scrisorile lui Gilyarov însuși și ale altor persoane De ceva vreme în fruntea departamentului suprem de cenzură, adjunctul ministrului educației

publice, celebrul scriitor Prince Vyazemsky, a vorbit despre pregătirea lui Gilyarov pentru funcția de cenzor: "Imaginea conceptelor tale de cenzură și sentimentele și regulile după care vrei să fii ghidat servesc drept cea mai bună garanție și garanţie în îndeplinirea corectă a atribuțiilor tale" Un alt demnitar în viață, F P Elenev își amintește de cenzorul lui Ghiliarov din în felul următor: "Era o persoană întreagă, nedivizată în sine, care nu se tocmea cu convingerile și conștiința sa, care vedea înainte numai binele comun, așa cum îl înțelegea el, și nu personalul său beneficii " Într-o scrisoare găsită în documentele lui Gilyarov către un autor necunoscut, justificându-se de la acuzația de fanatism, Gilyarov scrie: "Nu doar respect libertatea de opinie, ci chiar merg mai departe în acest sens decât oricine altcineva După înțelegerea mea, nu numai că nu ar trebui să încalce opinia altcuiva, dar chiar și nicio opinie complet formată nu ar trebui să încalce dezvoltarea altcuiva Opinia este capital, dezvoltarea este muncă Libertatea nelimitată de opinie, sau, mai precis, libertatea nelimitată de a propaga opinii între un milion de ființe nedezvoltate, este, în acest sens, și un fel de violență: violența celui puternic asupra celui slab, a capitalului intelectual asupra muncii intelectuale, a puţinii privilegiaţi asupra maselor "Exprimați ideea că eu, servitor al școlii, interzic un loc doar pentru că nu este de acord cu convingerile mele personale *) Direcția Principală de Cenzură a recunoscut explicația cenzorului ca fiind demnă de respect și nu l-a acuzat pentru voință Biblioteca "Runivers" XI "Nu, dar sunt un slujitor al statului, ideea căreia, în opinia mea, ar trebui să fie - apărarea celor slabi în fața celor puternici; și - un servitor în măsura în care cerințele sale reale sunt de acord cu convingerile mele personale Ar fi mai bine dacă aș interzice cutare sau cutare carte doar pentru că mi-a spus statul? "Dar mă consideri un om cinstit, mulțumesc, mulțumesc de o mie de ori Este necesar ca un om cinstit să fie măcar puțin în pielea unui cenzor pentru a înțelege cât de mult înseamnă această simplă recunoaștere, cât de greu, aproape supranatural este să o așteptăm întreb: chiar nimic altfel ar trebui să ne conecteze cu viața, cu excepția plăcerii, adică nu există într-adevăr nici o datorie morală în viață care să fie respectată în sine, indiferent dacă dă plăcere sau nu? Și întrebi: pentru ce reproșez o persoană când, împovărat fiind, își rupe legătura cu viața? "Da, nu dau vina pe nimeni, vorbesc doar despre principiu, despre principiu în sine și despre nimic altceva ; De fapt l-am șters Datoria morală a vieții și, în legătură cu aceasta, încrederea într-o altă viață, în opinia mea, aparține tocmai acelor fundații ale societății, a căror protecție pentru stat, în calitate de patron al celor slabi, este nu numai permisă, ci de asemenea obligatoriu Dacă părerile mele, după cum vi se pare, duc la incendii și Inchiziție, atunci negarea datoriilor morale a vieții, dar conform concepțiilor mele, duce direct la consacrarea jafului pe drumul mare Chiar dacă nu este așa; chiar dacă o persoană dezvoltată reușește cumva să demonstreze că este posibil să tăgăduiești datoria morală a vieții și totuși să nu sfințești jaful pe drumul mare Dar a spune primul gând în auzul unui milion de ființe subdezvoltate și a nu-l limita la al doilea, nu înseamnă aceasta călcarea legii iubirii frățești? Nu înseamnă asta, până la urmă, să dai arme unor instincte nedezvoltate, crude - nu înseamnă să te răzvrăți împotriva securității sociale? "Așa că veți înțelege de ce, împărtășind pe deplin ideea libertății de opinie și chiar ducând-o mai departe decât alții, puteți încă bloca progresul descoperirii unei opinii cunoscute " Biblioteca "Runivers" XII Considerăm că dovezile citate sunt suficiente pentru a arăta cât de

înalt și de serios și-a privit Gilyarov îndatoririle sale de cenzor; nu putem decât să fiți de acord cu Elenev că Gilyarov a văzut într-adevăr înainte de munca sa doar beneficiul general, așa cum a înțeles el Și de aceea el, în calitate de cenzor, a fost cel care și-a oferit patronajul publicațiilor slavofililor Dar slavofililor, din păcate, Ministerul Învățământului Public a continuat să adere la primul, moștenit din vremea lui Nicolae I, atitudine, ca față de un cerc dăunător politic Degeaba carte Vyazemsky, când a hotărât în în Direcția Principală a Cenzurii problema de a permite publicarea articolului lui K Aksakov "Bogatyrs of Prince Vladimir", a încercat să stabilească punctul de vedere corect asupra scrierilor slavofililor în următoarea concluzie a a lui: "Cenzura ar trebui să judece nu persoana, nu autorul, ci doar opera prezentată de acesta Dacă o seducem din regulile directe după care trebuie să se îndrume, în virtutea statutului care i-a fost dat, dacă cerem de la cenzură să privească altfel manuscrisul așa-zisului slavofil decât manuscrisul, de exemplu, a unui adept al așa-zisei școli naturale, atunci judecățile ei vor fi inevitabil pasionale, vointe și, în consecință, ilegale Direcția Principală de Cenzură a continuat să "privadă altfel" lucrările slavofililor, considerându-le periculoase, în ciuda faptului că tinerii nu i-au urmat pe slavofili, ale căror scrieri erau pentru ei și, în general, masa societății ruse de timpul acela a fost prea greu Tinerețea noastră a urmat, sau mai bine zis a alergat fără să se uite înapoi, după o altă direcție, după teoriile seducător de clare ale materialismului și socialismul, revărsat într-un flux larg din coloanele unor reviste din Petersburg Acest flux, aflat sub controlul cenzurii Ministerului Educației Naționale, a erodat suficient de profund fundamentele religioase, morale și sociale ale vieții noastre Când și-au dat seama, era deja prea târziu: fapta era făcută Iar slavofililor nu li s-a permis să facă lucruri complet contrare falsului: să întărească și să aprofundeze în public Biblioteca "Runivers" XIII conștiința bazei vieții noastre *) Într-un cuvânt, Ghiliarov a primit mai multe mustrări și, în plus, foarte severe, pentru că a sărit peste unele articole din Zvonul lui K Aksakov, în "Vânzele" și "Ziua" de Ivan Aksakov Dar a considerat că este o chestiune de civilitate în acea epocă vagă, de tranziție, să nu abandoneze publicațiile slavofile și să nu le predea altui cenzor care să le trateze ca pe un funcționar Căzut într-un cont prost în cel mai înalt departament de cenzură pentru publicațiile slavofile, cenzorul a fost deja pus în joc Așadar, a primit o remarcă de la cele mai înalte autorități, de exemplu pentru omisiunea din articolul "Privire de ansamblu asupra industriei și comerțului Rusiei" din No Buletinul Industriei de câteva rânduri în sensul că "comercianții sunt parțiali la comenzile care îi costă scump, aducând nimic altceva decât ruină" sau pentru o astfel de epigrafă la articolul "Moscova februarie " în J din ziarul Aktioner: Liniști peste tot, surzi peste tot A fi aici subțire, a fi aici subțire Astfel, până în , pentru Gilyarov se adunaseră opt vinuri cenzurate, iar pe al nouălea aproape că a plătit cu scaunul Era vara lui , în scurta slujire a contelui Putyatin Gilyarov a ratat în nr al ziarului Aktioner (editat de Chizhov și Babst) articolul "Trei seri la Petersburg", scris de celebrul nostru istoric M P Pogodin, al cărui nume era sinonim nu numai cu cea mai conservatoare, ci chiar direct guvernamentală În acest articol, printre altele, au fost numărați principalii proprietari de fabrici și capitaliști, care păreau a fi în dificultate financiară extremă Știrile despre acest lucru au fost grupate în așa fel ca și când în acel moment ar fi fost o criză monetară în Rusia, **) *) Jurnalul Russkoye Slovo

chiar l-a acuzat pe I S Aksakov în tipărire că ziarul său The Day se afla în Departamentul I (Scrisoare de la Ghiliarov către contele Bludova) **) Iată locul în întregime: "Am petrecut seara trecută la Kokorev Printre invitați au fost mulți capitaliști, care au vorbit sincer despre treburile lor Iată ce am auzit în general despre starea de lucruri: Demidov, Strogonov și alți crescători minieri se află în mare dificultate în a-și conduce treburile Biblioteca "Runivers" XIV intre timp, situatia critica a persoanelor numite nu a aparut concomitent si nu a avut caracterul general care era expus in articolul lui Pogodin Această știre de la Aktsioner a fost retipărită în Birzhevykh Vedomosti și în alte publicații La Sankt Petersburg, articolelor lui Pogodin li s-a acordat o mare importanță I s-a cerut o explicație de la Gilyarov pe ce bază a omis articolul lui Pogodin și nu l-a înaintat spre concluzie preliminară unui oficial de încredere al Ministerului de Finanțe Concomitent cu sim seful jandarmilor gr Shuvalov, în cel mai supus raport al său, a raportat suveranului: "Cenzorul Gilyarov-Platonov, după ce a permis ca articolul lui Pogodin să fie tipărit în Aktsioner, a cărui direcție dăunătoare este atât de vizibilă încât era imposibil să nu prezice consecințele dăunătoare, în mod clar a arătat prin aceasta incapacitatea de a-și ocupa funcția și, prin urmare, pentru a se conforma procedurii stabilite, ar fi necesar să se supună ministrului Educației Publice să supună această împrejurare spre examinare de către Direcția Principală de Cenzură și asupra deciziei acesteia de acest subiect, precum şi asupra măsurii pedepsei severe, care va fi Gr B cere o alocație de un milion pentru fabricile lui de zahăr Brant, proprietarul unui șantier naval din Arhangelsk, caută de mii de ruble pentru Înalt mână Frații Sh , care dețin întreprinderi și unități uriașe, oferă cele mai bune acțiuni la jumătate de rublă O casă puternică a soților Aleksiev a dat faliment pentru o sumă uriașă, iar pentru cele două fabrici ale sale, care au costat mai mult de un milion, dau doar de mii de ruble Barkov, un negustor de fier, a dat faliment pentru milioane Vechea casă din Sankt Petersburg a lui Menyaev nu mai plătește Familia Bernardak este pe cale să-și închidă cele fabrici Kokorev este în pericol Otkup-ul Rybinsk se dovedește a fi insuportabil, deoarece cantitatea de bagaje adusă la Rybinsk a fost mai mică de jumătate, iar oamenii au fost de trei ori mai puțini Filaturi de hârtie Narva și Protvino suferă, iar acestea din urmă nu pot continua să funcționeze Fermierul lichidat; Parteneriatul trans-caspic "Caucaz și Mercur", Compania Mării Albe, Compania Amur, Druzhina, șovăie Voința dumneavoastră, și ascultând un astfel de registru, nu se poate să nu se gândească: toate persoanele numite erau cunoscute pentru minuțiozitatea, experiența, onestitatea și prudența lor Care este nenorocirea comună? Biblioteca "Runivers" XV supus cenzorului, adus la cunostinta maxima Această intervenție a șefului jandarmilor a dus la faptul că cazul actului lui Ghiliarov a fost supus discuției Comitetului de Miniștri La Moscova, o astfel de întorsătură neașteptată pentru nimeni nu a făcut o impresie extraordinară asupra lui Gilyarov și a președintelui recensământului Comitetul senatorului Șcerbinin Ghiliarov a prezentat o explicație în care, printre altele, a scris: "În general, mi s-a părut că știrile raportate nu au compromis pe nimeni, deoarece nu au vorbit cu adevărat despre falimentul nimănui, cu excepția caselor Barkov și Alekseyev, care au fost anunțate cu mult timp în urmă Am fost indus mai ales în eroare de aceste ultime mențiuni și, mai mult, de faptul că autorul transmite ceea ce a auzit de la capitaliști înșiși și a auzit, de altfel, seara la domnul Kokorev, pe care autorul însuși îl menționează și printre cei dintr-un situatie

dificila Decizia mea a fost influențată și de faptul că printre ceilalți menționați aici se numărau și frații Sh , în care îmi era imposibil să nu recunosc persoane care erau în cea mai strânsă relație cu revista Aktsioner În minte a apărut involuntar concluzia că știrile despre poziția lor, precum și despre poziția celorlalți, nu conțin încă nimic compromițător La rândul său, Shcherbinin a tras un semnal de alarmă S-a întors cu scrisori către gr Putyatin și A G Troinitsky Apropo, i-a scris primului, *) mijlocind pentru Ghiliarov: "Când am fost numit președinte al Comitetului de cenzură local, la începutul anului , am ajuns aici cu oarecare prejudecăți împotriva lui Ghiliarov, dar în decurs de un an și jumătate am avut ocazii repetate de a mă convinge de bunăvoința lui raritate, în mintea lui strălucitoare, în privirea lui fidelă și rapidă asupra obiectelor și în educația lui departe de obișnuită Îndepărtarea lui din Comitet ar fi o cu adevărat ireparabilă pierdere pentru mine; ar fi, de asemenea, indispensabil pentru Comitet "Spun asta cu bună conștiință și cu convingeri imuabile" *) Datat iulie Biblioteca "Runivers" XVI Șcerbinin i-a scris lui Troinițki; *) "Pentru numele lui Dumnezeu, venerabil și foarte respectat Alexandru Grigorievici, protejează-l (Gilyarov) Nu pot să nu îl prețuiesc pe Gilyarov: în tot timpul petrecut pe scaunul de scaun, am avut ocazii repetate să mă conving de bunăvoința lui Gilyarov, în mintea lui, de aspectul corect și de o educație remarcabilă; mai mult, mai am nevoie de el pentru că se bucură de încrederea deosebită a jurnaliştilor locali şi, servindu-mă ca mediator în necontenele mele ciocniri cu ei, îmi facilitează foarte mult relaţiile cu ei Îndepărtând-o din Comitetul ar fi pierderea mea ireparabilă și vă implor ca totul să fie făcut făcându-i o remarcă Și așa a mers și de data asta Din gr Putyatina Șcerbinin a primit următoarea scrisoare: **) "În răspuns la scrisoarea dumneavoastră, am onoarea să vă informez că a fost soluționat cazul cenzorului Gilyarov-Platonov, despre care veți primi o notificare oficială în scurt timp Miniștrii care au analizat acest caz, hotărât și nu fără motiv, au luat în considerare demiterea lui Gilyarov din funcție, deoarece indiscreția lui, nu prima, a produs consecințe dăunătoare, dar nu am vrut să încep gestionarea demiterilor și, prin urmare, dacă se poate, a atenuat pedeapsa, totuși o promisiune că va fi aspru pedepsit pentru următoarea greșeală pe care a comis-o Într-un anunț oficial adresat lui Șcerbinin, semnat de binevoitorul lui Gilyarov, membru al Direcției principale de cenzură I D Delyanov, se menționa printre altele: "Cenzorul Gilyarov-Platonov, care a permis ca articolul lui Pogodin să fie tipărit în Aktsi-Nerya , a cărei direcție vătămătoare este atât de evidentă încât este imposibil să nu se poată prevedea consecințele vătămătoare, a arătat clar în speță o lipsă de tact, neconformă cu funcția pe care o deținea, dar ținând cont de prudența și prudența cu care , în continuarea serviciului de cenzură, s-a remarcat în alte cazuri, Șef *) Datat iulie Arhiva Rusă din , nr , p *) Din iulie , Biblioteca "Runivers" XVII Noul Departament de Cenzură pentru această omisiune sugerează ca de data aceasta să-i dai lui Gilyarov-Platonov cea mai strictă mustrare, cu avertismentul că, la prima sa omisiune de cenzură, acesta va fi imediat demis din postul de cenzor La acest Glavn Administrația cenzurii consideră că este necesar să se adauge că informații despre pedeapsa reală vor fi aduse la cunoștința Cel mai Înalt Suveran Împărat La scurt timp după acest incident cu Gilyarov, în Ministerul Educației Publice s-a întâmplat o poveste cu I D Putyatin Raportând acest lucru lui Gilyarov într-o scrisoare din noiembrie , gr Antonina Dmitrievna Bludova îi transmite și sfatul lui Delyanov dat la despărțire: să aibă curajul să refuze

cenzura ziarului Den lingotul mult; și trebuie să spun că sunt stânjenit de egoismul lui Ivan Sergheevici, care ne-a promis atât de solemn în septembrie că veți fi înlăturat cu siguranță de sub cenzura ziarului său și atunci tocmai pentru acest extravagant număr al -lea a primit semnătura dumneavoastră Ai curajul să refuzi, ai o familie de care ești obligat să ai grijă, iar Ivan Sergheevici nu vrea să aibă grijă de el însuși, nici de afacerile lui, nici de toți cei care au fost răstigniți pentru el Aceasta este atâta copilărie încât ar fi păcat dacă nu ar fi periculos pentru tine, care ai nevoie de serviciu, și pentru însăși influența acelor principii bune și drepte, care nu ar trebui lăsate la mila vreunui Sovremennik sau a Cuvântului rusesc si calomnia lor josnica Ieșirea lui Delyanov, care îl ajutase pe Ghiliarov să obțină funcția de cenzor și care îi arătase mereu patronajul, l-a supărat foarte mult pe Gilyarov "Ivan Davydovich iese", a scris el, c Curvia este înfricoșătoare și dureroasă " Despre pozitia lui ii spune: "Nu am nicio speranta de mult E întuneric și înfricoșător înainte " - Cenzura este dezgustătoare pentru el și se îndoiește că cenzorul poate fi de vreun folos în circumstanțe în care literatura nu este doar Biblioteca "Runivers" XVIII era liber, dar neîngrădit xr> l Biblioteca "Runivers" vom accepta totul, și înnegriți de iubire din izvorul lui Dumnezeu, nădejdea mântuirii sufletului nostru, necreate, zic, iubiților, Treimea este consubstanțială, izvorul emană viață; dacă sufletul nostru este protejat de asemenea arme, atunci șarpele din mijloc va fi călcat în picioare Pentru toate, se cuvine să ne rugăm, ca să nu intrăm în nenorocire, sub zborul nostru de iarnă va fi "(') Este vorba chiar de aceasta ( ) îmbrăcarea cu brațele crucii Domnului, iar panaggiotul vorbește despre protejarea cu Sfânta Treime, într-un cuvânt, despre așezarea totală asupra tuturor celor trei, semnificând Treimea degetelor (*) Cuvintele Sfântului Efrem Sirul cu cuvintele Avva Dorooey sunt tipărite în tipografia Suprasl Cuvântul al Sfântului Efrem "oós Antihrist* l și rev ( ) Compilatorii "răspunsurilor Pomor", în răspunsul IX, se străduiesc să dea o altă explicație a cuvintelor panaggiotului Fără a se abate de la adevăr în înțelegerea ce fel de compunere a fost denunțată în azimit, ei încearcă totuși să demonstreze că denunțul a fost de fapt compus în apărarea dublei compoziții Dovada lor principală se bazează pe o interpretare falsă a cuvintelor: de ce nu puneți trei degete împreună "Nu spune, spun ei, că aproape că nu te crucești cu trei degete, dar că aproape că nu te îndoi", și deduc de aici concluzia că panagiotul i-a reproșat azimitei tocmai pentru abaterea de la dublu în plus, în care trei degete sunt îndoite, adică unul mare cu ultimele două Dar același lucru, dimpotrivă, dovedește intenția panaggiotului de a-și confirma adversarul în adaosul cu trei degete, că nu a spus să fie botezat, ci să o facă Azimvt a botezat deja cu trei degete, adică și-a ridicat trei degete întinse pe frunte, pe burtă și pe piept, și prin aceasta și-a format semnul crucii pe sine, dar și-a compus incorect degetele și, prin urmare, nu și-a pus pe brațele crucii, nu de fiecare dată toate degetele laolaltă, ci puse separat asupra lui Și astfel, din această compoziție incorectă, începe să-și spună panagiotul și apoi trece la o ținută incompletă cu o cruce În caz contrar, ar fi trebuit să-și conducă denunțul atunci când a apărat structura cu două degete De ce ar vorbi împotriva inflexibilității celor trei degete? Dintre cele trei degete, îndoite într-un adaos dublu nervos, două din azimit erau deja îndoite: deci, n-ar mai trebui decât să spună: fără să-și îndoaie degetul Și ce sens acuzator ar avea în gura cuvintelor lui; si sa fii botezat cu ambele degete si apoi cu degetul si etc , când ar cere el însuși să fie

botezați cu două degete? Ar fi trebuit să spună doar despre așezarea greșită a degetului asupra lui "Pomorskie răspunde" observați că cu adaos cu două degete se îmbracă cu armele crucii Domnului Această remarcă este corectă în sensul că bătrânul credincios imaginar își pune pe sine ambele degete, care, conform compoziției sale de semne, ar trebui marcate Dar ar fi ciudat să ne așteptăm la un apărător cu două degete op Ghiliarov-Platonov vol I Biblioteca "Runiverse" Cercetarea noastră nu ar fi încheiată dacă nu am rezolva ultima întrebare: cum a judecat Biserica Ortodoxă limbajul gestual formativ? Nu am fi atins atunci cel mai profund fundament pe care se sprijină concepția falsă a imaginarului Bătrân Credincios despre limbajul gestual ortodox Baza pentru aceasta este ideea că cea mai mică diferență în ritul formării inelului, de exemplu, adăugarea unuia și aceluiași deget mare cu acelea, și nu celelalte două degete, chiar și ca o comemorare a aceluiași, dogmă mărturisită ortodoxă a Sfintei Treimi, prin ea însăși, distruge deja toate legăturile prin care toți copiii Bisericii Ortodoxe a lui Hristos sunt uniți într-un singur trup duhovnicesc Pe această bază, de altfel, el nu decide, sau asta îi ascunde nehotărârea de a se alătura Bisericii, chiar și atunci când, cu îngăduință, i se permite, printre alte rituri pe care le acceptă, să păstreze în comuniune cu Biserica și cu obiceiurile sale semnificaţie Încrezător orbește în obiceiul său, el nu numai că îl consideră antic și ortodox, ci chiar își imaginează că orice alt tip de formare implică inevitabil blestemul vechii Biserici Ortodoxe și asupra celor El a vorbit despre îmbrăcarea crucii și despre asamblarea ei, în denunțarea sigiliei romane De ce o astfel de întoarcere a discursului? Și care ar fi puterea probei aici? Între timp, cuvintele citate ale Sfântului Efrem Sirul arată cât de decente și de puternice trebuie să fi părut asemenea dovezi celor care le cunoșteau atunci când apărau tripartitul! Prezentând în treacăt această remarcă, de fapt, în apărarea sensului cuvintelor panaggiotului indicat de noi, ne abținem de la o analiză detaliată a altor dovezi, totuși, la fel de slabe, prezentate de bătrânii credincioși imaginari în favoarea explicației lor și bazate pe de fapt, pe o diferență de lectură Dar nu putem omite fără atenție obiecția pe care numitul Bătrân Credincios o poate prezenta ca răspuns la explicațiile noastre "De ce, atunci, s-ar putea întreba el, a descoperit creatorul Sling-ului că panaggiotul a denunțat constituția cu două degete în azimit"? Tocmai din acest motiv, vom răspunde, ceea ce el însuși declară cu o ocazie: "Pentru că sunt fiul sfinților Bisericii Răsăritene și Marii Ruse, și nu al Bisericii Latine, și trebuie să răspund despre dogmele mele, și nu despre cele latine" (rep l) Astfel, pentru ca Pitirim să greșească în definiția sigilului latin, era complet scuzabil Biblioteca "Runivers" polițiștii acceptă, așa că pe aceia, polițiștii se alătură celor care o acceptă Așadar, sub influența acestui gând, găsind în istoria Formosei o mențiune a unei adăugări cu trei degete și presupunând, nu fără motiv, cel puțin asemănarea acestei formări de semne cu cea folosită în Biserica Ortodoxă, el prezintă în propriu-zis o judecată asupra Formosei, și apoi inventează o interpretare blasfemioasă asupra trinității ortodoxe ('), și astfel se întărește în înstrăinarea de Biserică Să învețe chiar de la vechea Biserică Ortodoxă spiritul iubirii, care îi lipsește Îndoirea degetelor folosită de Formosus, sau mai bine zis, care era obiceiul general al Bisericii Romane în vremea lui, după cum am avut deja ocazia să observăm mai sus, s-a abătut de la adaosul original, exact cu trei degete, și nu a fost complet corespund scopului său Prin urmare, fără îndoială, vechea Biserică Ortodoxă nu l-a aprobat: dar l-a judecat atât de strict, așa

cum și-ar dori cel care se numește Vechi Credincios? Câteva indicații vor fi suficiente pentru această decizie) Mărturiile prezentate mai sus pe numere latine arată că abaterile de la obiceiul corect au început în Biserica Romană cu mult timp în urmă, cu câteva secole înainte de Formosus, când aceasta era încă în deplină pace cu ortodocșii Se poate observa că vechea Biserică Ortodoxă nu a considerat această împrejurare suficientă pentru a înceta unirea bisericească) La prima denunțare a erorilor latine, care a urmat la patru ani după moartea Papei Leon al IV-lea ( ), așadar, când retragerea romanilor de la adăugarea corectă a degetelor nu numai că a devenit un obicei comun, dar a reușit să trece deja în legea bisericii locale, sub forma b definiția papală, - și când, în același timp, aceasta este determinată (*) (*) Vezi mai sus, la pagina , nota al -lea ( ) Papa Leon al patrulea a murit în , iar în Photius Psal avea deja epistola de acuzație * Biblioteca "Runivers" Diviziunea ar fi trebuit să fie încă în amintire proaspătă, - Patriarhul Fotie, care i-a denunțat pe romanii din Constantinopol, în scrisoarea sa către Papa Nicolae, a enumerat erorile acestora Ce concepții greșite a găsit în ele, acest lucru poate fi văzut de Bătrânul Credincios, chiar și din respectata Baronie "Ne reproșează", scrie Baronia, despre denunțurile romanilor care erau în acest timp, a) de parcă am mărturisi procesiunea Duhului Sfânt și din Fiul; b) parcă sâmbătă postim; c) de parcă nu am fi împlinit un post grozav timp de opt săptămâni întregi; d) parcă de sărbătoarea Paștilor sfințim mielul iudeilor cu trupul Domnului pe altar; e) ca preotii nostri isi rad fratele; f) ca episcop din diacon, trecut de preoţie, sfinţim; g) ca și cum am detesta căsătoria și o interzicem de către preotul ei; h) de parcă n-aveam voie să ungem cu preoția "(') Dar Fotie nu menționează abaterea romanilor în plierea degetelor pentru semnul crucii Și se părea, ce ocazie să o menționez!) La dizolvarea definitivă a unirii cu Biserica Romană, pe vremea patriarhului Mihail Cerulariu al Constantinopolului, în secolul al XI-lea, ortodocșii au mai adăugat la denunțurile anterioare câteva indicii despre alte erori ale romanilor Dar nici aici, cu toate detaliile enumerărilor, pe care le găsim în scrierile acuzatorilor ortodocși, nu găsim nicio mențiune despre îndoirea degetelor folosită în biserica romană Bătrânul Credincios se poate ocupa din nou de asta, deși conform aceleiași cărți a Baroniei ( ) C) Baron Deyan biserică si oras sub AD ( ) Baron Deyan biserică si civile sub l pe aproximativ iar sub l Iată cum sunt enumerate pe ultimul loc denunţurile latinilor de atunci de la Patriarhul Mihail; "Și nu numai că a) slujesc la azimi, ci și b) mănâncă pe cele sugrumate; c) îmi rad soțul; d) ţin Sabatul; e) otravă necurată; f) călugării lor mănâncă carne și porc; g) postul în postul mare este nebunesc; h) când avem o săptămână de brânzeturi, ei mănâncă carne; i) iar în simbolul acestui cuvânt invită un arici și de la Fiul; i) hula și căsătoria preoțească; j) și doi frați de rude pot avea ca soții două surori; l) pe muşchi, cu azime, se îmbrăţişează şi îi dă lumea; m) episcopii poartă inele pe mâini, de parcă s-ar căsători cu biserica; m) și merg la război, Biblioteca "Runivers" Ce lecție de dragoste pentru un bătrân credincios imaginar! Biserica Ortodoxă a denunțat alcătuirea romană a semnelor, dar pentru ce anume și cum? Conform instrucțiunilor scriitorilor latini înșiși, profesorii ortodocși din secolul al XIII-lea le-au reproșat latinilor că "cu cinci degete, în mod indirect, înfățișează cumva în grabă crucea și în acest fel își marchează chipul"; și pentru faptul că că "cu un deget marchează chipul, transferându-și mâna din stânga spre dreapta", devenind în acest caz asemănătoare iacobiților și armenilor (') Ceva

asemănător se citește și în Cartea Chiril, în capitolul ereziile romane: "cele cinci degete în mod ciudat binecuvântează cumva și încrucișează fața cu ultimul deget" ( ) La îndrumarea autorului "Prѣniya Panagiota cu Azimit", ob- ei ucid dușmanii cu propria lor mână O citire atentă a denunțurilor adevărate contemporane nu va duce la nicio altă concluzie (J) În forma sa deplină, lucrarea unui profesor ortodox necunoscut, unde sunt plasate aceste denunțuri, este publicată de Cotelier în cartea: Monumenta Eccles Graecae tom III Lutet Parisior la p - , sub titlul: τα ατίματσ τής λατινικής εκκλησίας Prima dintre denunţurile date se citeşte la p , în denunţul XXXVI; al doilea la p , reg LYIII Despre asemănarea latinilor cu armenii în semnul crucii, învăţătorul ortodox argumentează astfel: "Sunt armeni: în aceeaşi pâine nedospită; în carnea-mâncat în brânză-grăsime și în prima săptămână a Postului" p , obl LVII Apoi, enumerând încă câteva rituri în care latinii converg cu armenii, adaugă: "Da, și crucea este desenată pe fețe cu un singur deget, pentru a le arăta o singură fire a Răstignitului", p LVIII: "în unele lucruri, latinii suferă de amăgirile iacobiților, descendenți dintr-un anume călugăr Iacov; căci tot ei socotesc la fel să se închine și să nu se închine în fața Dumnezeieștilor icoane; când se înclină, nu se sărută; iar fața este marcată cu un deget, transferând mâna din partea stângă la dreapta Lucrarea a fost scrisă după cucerirea Constantinopolului de către cruciați, după cum reiese din faptul că latinii sunt acuzați de acțiunile lor în ocuparea acestui oraș, p oblyach LXI şi colab Denunțuri similare sunt date în eseul de replică al unui latin, scris în și tipărit de Canisius în cartea: Thesaurus monumeutorum Ecclesiastic tom IV Antwerpiae "Unii oameni binecuvântează cumva cu cinci degete și își marchează fețele cu degetele ca monoteliți " p Greteer a arătat aceste acuzații orr de s cruce, p si Allatij de perp consens etc lib III capac XVI pag ( ) Chiril, carte, capitolul : despre ereziile romane l pe spate Biblioteca "Runivers" Caracteristica latinei este că, fiind botezați cu trei degete, nu se îmbracă cu armele crucii Domnului și nu toți oamenii își pun colectiv C pe ei înșiși) Așadar, așa a fost denunțat obiceiul roman de a face semnul crucii: în modul greșit de a trage însăși crucea, în neglijența cu care s-a săvârșit acest rit, în lipsa oricărui sigiliu semnificativ și în apropierea eretici ai mio-fiziților! Și din această parte, romanii chiar meritau o mustrare strictă, întrucât ritualul semnului crucii cere într-adevăr o împlinire reverentă, în evlavie față de Cel Răstignit, și pentru că este cu adevărat periculos și condamnabil să devii ca eretici prin asimilarea obiceiurilor în care şi-au investit sensul lor eretic de cer Dar cel mai vechi credincios va găsi nu numai în scrierile autentice ale scriitorilor cu adevărat ortodocși, ci chiar și în cărțile vechi distorsionate, deși respectate de el, că cineva va reproșa vreodată romanilor că au adăugat trei degete în semnul crucii, în imaginea Sfintei Treimi? Va găsi vreodată vreun cuvânt împotriva acestei semnificații, cu excepția cărților scrise în cele mai recente timpuri de apostații din Biserica Ortodoxă? Va constata el chiar și în cele mai multe condamnări și blesteme, compuse pe vremuri de apărătorii constituției cu două degete, că condamnările și blestemele sale ar fi îndreptate tocmai împotriva constituției cu trei degete? Nu, nu va găsi asta nicăieri ( ), (/) Vezi deasupra ( ) Un bătrân credincios poate arăta în obiecție la blestemele împotriva celor care nu sunt botezați și nu binecuvântează cu două degete, pe care le găsește în cărțile vechi scrise de mână și apoi în breviarul lui Ioasaf din Dar să arunce o privire mai atentă asupra întregului rang al renunțării în care este

plasat acest blestem: va vedea că blestemul este îndreptat de fapt împotriva celui cu un singur deget, și deloc împotriva semnului cu trei degete În tot rangul, se înțelege erezia propriu-zisă a monofiziților și a dogmelor lor, așa cum arată clar începutul acesteia: "az imrk, de la ticăloșii iacobiți și de la hani erezii împărătești, credincioșii ortodocși imaculați din tot sufletul, vin la credință, blestem pe toți ereziile renunțate, iar arhimandritul căpetenia ereziilor, să fie blestemat, iar Dioscor gânditorul lor să fie blestemat, "și așa mai departe, și cel mai Biblioteca "Runivers" neexcluzând nici măcar povestirea dorită despre îndoirea degetelor Sfântului Meletie (*) Aceasta nu ar putea fi nici în cel mai înflăcărat apărător al două degete, căci în alcătuirea degetelor pe care o acceptă, se adaugă și trei degete, deși altele, după chipul Sfintei Treimi; şi chiar în toate regulile favorabile acestei semnificaţii, în toate fără excepţie, în primul rând, se porunceşte să se facă trei degete pentru semnul crucii, iar apoi se spune de obicei despre două ( ) dovada clara- renuntari puse in el, de exemplu "nu mărturisind două naturi și două voințe, ci o singură compunere sub Domnul nostru Iisus Hristos, nici mărturisind, nici acceptând fii al naibii " Deci, însăși compoziția alfabetului înseamnă, evident, Mono-Fizit și Mono-Elite Iar monooeliții, așa cum se știe din aceleași cărți vechi, sunt botezați cu un deget: "pe fețele lor de cruce" desenează latinii cu un singur deget, ca monoteliții", spune același breviar la fol Împotriva aceasta este înarmat blestemul (*) Povestea distorsionată despre Meletius este singurul exemplu în care adăugarea cu două degete se opune celei cu trei degete, dar și aici se spune doar că atunci când Meletius a arătat trei degete, atunci "cerul este un semn", adaosul cu trei degete nu a fost însoțit de îndepărtarea focului ca de fulger, care apoi, ca și cum, a fost marcat că era un pliu dublu Naratorul adevăratei povești despre Meletia însuși, cu toată dorința de a înălța două degete, nu a mai îndrăznit să mai adauge nimic la umilirea sigilului ortodox (') Cuvântul imaginar al lui Teodoret începe cu următoarele cuvinte: Pr Ioan a vrut să recurgă la metoda obișnuită de liniștire: a vrut să-și ascundă adevărul, să respingă nevoia unei mărturisiri dureroase cu o scuză goală, să-și ascundă toată responsabilitatea asupra altora Dar Paisios nu l-a lăsat și a continuat din nou: "Iubitul meu tată! De asemenea, sunt de acord că nu noi am aprobat credința pașa și că în așezările Starodub - pe Vetka era o catedrală, care a decis că ar trebui să primim preoți fugari din Biserica Rusă Cine a aprobat-o? Cine a participat la ea? A existat măcar un patriarh ecumenic, sau chiar un mitropolit, sau măcar un episcop? Tu însuți știi că nu a fost nici patriarh, nici mitropolit, nici episcop, mai jos decât oricine din treapta sacru; și deși era călugăr preot, tăcea și simpli țărani erau prezenți și afirmați; chiar şi călugări aproape că nu existau, după cum arată limpede lista codului de sfat: de aceea este foarte periculos pentru noi să ne stabilim la acest sfat şi la codul lui; chiar nebunesc - noi, monahii, ascultăm mirenii și țăranii de rând; căci, măcar, suntem călugări, deși păcătoși: un călugăr trebuie să asculte de episcop și să asculte de stareț în mănăstire " Aici despre Ioan a plâns și a spus: "Iartă-mă, părinte, că te ispitesc Eu însumi am îndoieli și mă întristesc mult în această privință, iar de mulți ani sufletul meu este în simpatie, privind neajunsurile noastre și zvonurile și certuri constante Dar nu există pe cine să se consulte despre asta și este imposibil să-l explici nimănui: toată lumea - schismatici întăriți - nici nu vrea să audă despre asta Iată-l pe ucenicul meu Siluan, deopotrivă un bătrân bun și un mare ascet, dar doar un schismatic foarte înrăit De asemenea,

te-am considerat cel mai inveterat schismatic; pentru aceasta mi-a fost frică să-ți dezvălui îndoielile mele, deși te-am iubit din inimă Dar de acum înainte, fii iubitul meu frate spiritual și prieten și ne vom consulta împreună și vom încerca cum să scăpăm de schisma distrugătoare de suflete Și vom ruga pe Domnul Dumnezeu să învețe Biblioteca "Runivers" și ne-a instruit să găsim Biserica Sa sfântă și să ne adauge la turma Sa aleasă Numai că, vă rog, să nu dezvăluiți încă acest secret nimănui, pentru a nu vă răzvrăti pe schismatici Este necesar să spunem ce s-a întâmplat cu prietenii după această conversație, pe care am susținut-o pe scurt și care este expusă mult mai detaliat în carte? Este necesar să amintim de bucuria pe care au simțit-o, luminându-și sufletul cu mărturisirea, pe care atâția ani au ascuns-o cu atâta grijă de toți, de unii altora și chiar de ei înșiși? Să mai adaug că de acum încolo se întâlneau în fiecare zi, vorbeau, citeau despre întrebarea care îi ocupa și cu fiecare nouă conversație și cu fiecare nouă lectură, s-au întărit din ce în ce mai mult în intenția lor, și s-au descoperit tot mai mult fără îndoială dovezi ale minciunilor divizate și corectitudinea Bisericii greco-ruse? Este posibil să descriem surpriza lor extremă atunci când, în aceleași cărți, pe care altădată le citeau atât de mult și pe care întotdeauna le-au respectat în mod deosebit, au găsit în aceleași cuvinte și litere complet opus față de ceea ce au citit și înțeles până atunci? timp? Se poate spune, în cele din urmă, că s-au hotărât, fără să se dezvăluie nimănui înainte de vreme, să-și împlinească intenția prin chiar fapta și să plece în Rusia pentru a intra într-un fel de mănăstire cu o singură religie ? Cititorul este conștient de faptul că mănăstirile de aceeași credință sunt acelea în care se respectă riturile acceptate de schismatici, dar cu permisiunea Bisericii, și în care există preoți cuveniți numiți de arhipăstorii legitimi Dar nu ne putem abține să relatăm un incident care s-a întâmplat curând prietenilor noștri Când, după hotărârea lor finală de a merge în Rusia și de a se alătura unei mănăstiri de aceeași credință, ei erau încă stânjeniți să intre direct într-o mănăstire ortodoxă, atât de puternic era obiceiul lor cu ritualurile și prejudecățile împotriva ortodocșilor, - o Paisius s-a dus la Iasi pentru a-si lua pasaportul de calatorie: pr Ioan a căzut în mare întristare și deznădejde și din întristare în boală A fost greu Biblioteca "Runivers" ar trebui să se despartă de celula lui liniștită, de grădina lui, să-și lase cărțile și icoanele și să meargă într-o direcție necunoscută, într-o călătorie lungă, într-o țară străină Lui i-a fost greu, în special, să-și părăsească elevul, pe care îl iubea din toată inima, care nu știa nimic despre intențiile lor, tăcut, modest, umil și ascultător - îi era greu să-l părăsească pe care el însuși ieșea Și mai ales i-a fost greu să schimbe credința în care s-a născut și au murit părinții, să renunțe la ceea ce obișnuise să socotească sfânt încă din pruncie Acest punct de cotitură nu este ușor pentru un suflet sincer și convins! El s-a gândit la toate acestea, și mâhnit și intrând aproape în deznădejde, odată s-a sculat seara din pat și a căzut în fața icoanei Maicii Domnului care stătea în chilia lui A fost binecuvântarea părinților săi, o moștenire prețioasă scoasă de strămoșii săi, în vremuri străvechi, de la Moscova S-a rugat: "Doamnei, Preacurată Fecioară Maica Domnului, Mijlocitoarea familiei creștine, ambulanța la Husperer și Ajutor în durere! Vedeți intenția mea Auzi toate secretele inimii noastre Îmi cunoști tristețea, îmi cunoști durerea și boala, atât spirituală, cât și trupească Vrem să ne schimbăm credința Am citit în cărți și am cunoscut greșeala noastră Dar, Doamnă, Scripturile sunt adâncimi netestate și nu am niciun ghid care să mă

confirme și nu am nicio observație clară de la Dumnezeu La Tine, Doamnă, acum mă las jos, mă rog și cer ajutorul și mijlocirea Ta Învață-mă și confirmă-mă Nu aceasta este ceea ce cer ca Tu însuți să-mi arăți sau să trimiți Îngerul Domnului - sunt o persoană păcătoasă și nedemn de un astfel de fenomen Dar iată-l pe discipolul meu Si-luan, un schismatic împietrit și înrăit; înmoaie-i inima și întoarce-te la Sfânta Biserică, ca să fie cu mine un duh și o singură intenție Dacă greșim și interpretăm greșit ceea ce am citit, atunci întărește-l mai mult în schismă și îmi voi lăsa deoparte intenția și voi rămâne până la moarte în această chilie a mea și, fără ezitare, voi adera la preoții mei (*) (*) Această rugăciune a pr Ioan nu este exprimat în cuvintele exacte ale originalului, dar a fost oarecum schimbat de către critic Biblioteca "Runivers" Cu asemenea gânduri, rugându-se îndelung și cu lacrimi, s-a întins din nou pe pat, dar toată noaptea nu a putut să închidă ochii de durere și entuziasm Dimineața, înainte de lumina, ucenicul Silouan vine la ușa chiliei sale și, după ce a făcut rugăciunea obișnuită, cere binecuvântări să intre "Dumnezeu să vă binecuvânteze", a răspuns pr Ioan: Citiți singur Utrenia și pregătiți mâncarea pe care o cunoașteți, dar este imposibil să intru în chilia mea, pentru că sunt foarte rău și am petrecut toată noaptea fără să dorm "Părinte, binecuvântează în chilie", a spus Silvanus, "am mare nevoie de tine "V-am spus că este imposibil", a repetat pr Ioane, și nu mă mai tulbură, căci eu stau întins pe patul meu numai în sac, iar tu, ceea ce știi, fă-o: "Dumnezeu să te binecuvânteze" Dar ucenicul a întrebat cu insistență: Sfinte Părinte, binecuvântează-mă să intru în chilie: am nevoia necesară să-ți spun o vorbă "Dumnezeu să vă binecuvânteze", a spus în cele din urmă bătrânul, "intră" "Iartă-mă, sfinte părinte", a spus Silouan, care a intrat, "dar am venit să vă întreb: ce v-ați sfătuit cu toții cu pr Paisie, si de ce s-a dus la Iasi? "Nu trebuie să cunoști sfaturile și secretele noastre, nici măcar nu trebuie să întrebi Și la Iași s-a dus să-și îndrepte pașaportul: vrem să mergem în Rusia și să vizităm mănăstirile Staro-Dubsky (adică schismatice) - Ei bine, voi merge cu tine "De ce vrei să vii cu noi?" a obiectat pr Ioan: - locuiesti aici; Vă las totul: o chilie, o grădină, cărți, icoane și bani și locuiesc cu Anthony, elev al pr Paisiya Și vom ierna acolo și vă vom scrie ca să vii la noi, sau ne vom întoarce înapoi "Sfinte Părinte", a spus din nou Silvan: "Am venit la schit să nu țin numele tău, am lăsat numele meu în lume, dar am venit aici ca să fiu mântuit și să fiu în ascultare de tine și să folosesc instrucțiunile tale Nu te voi parasi; dar încredințează celula și lucrurile cui vrei tu Biblioteca "Runivers" "Părinte Silouan, copilul meu iubit, îți voi dezvălui întregul adevăr Suntem foarte supărați în credință și ne îndoim de preoții noștri Mergem la mănăstirile de aceeași credință, și poate vom rămâne acolo - Și eu sunt cu tine "Da, poate că vom intra direct în Marile mănăstiri rusești", a obiectat bătrânul uluit - Și eu! Cu tine - Cum poți să mergi cu noi: acolo se roagă cu trei degete? - intrebat despre Ioan (Sa te hotarasti sa te rogi cu trei degete inseamna mult pentru un schismatic inveterat!) "Mă voi ruga așa", a răspuns studentul Părintele John a fost îngrozit și l-a întrebat despre motivul unei schimbări atât de bruște Silvanus i-a spus că până ieri a fost într-adevăr cel mai înrăit și mai amar schismatic Dacă cineva i-ar fi pomenit de Marea Biserică Rusă, ar fi fost gata să urască acea persoană Dar aseară, când am început să mă culc după rugăciune, dintr-o dată", a spus el, "mi-a căzut ceva în inimă, ca focul, și mi-a venit în minte tot ce am citit toată viața despre Biserică și preoție, și am început să meditez la preoții noștri

și la bisericile noastre Și în acest gând a petrecut toată noaptea fără să doarmă și a fost foarte îngrozit și a plâns mult în amăgirea lui și abia aștepta dimineața să te vadă cât mai curând Nu știam dispoziția dumneavoastră față de Biserică", a adăugat el, "și am vrut să vă admonestez După ce a ascultat această mărturisire, pr John a spus: Scoate-mă din pat A ridicat-o Cădeți la pământ înaintea icoanei Maicii Domnului, a spus el, și mulțumiți Reginei Cerurilor Amandoi au cazut si s-au rugat Aici trebuie să punem stiloul Despre cum Silvanus, din ordinul pr Ioan, a plecat la Iasi la pr Paisia; cum l-a încurcat și l-a tulburat la început, pentru că nu știa de convertirea lui, și cum mai târziu s-a bucurat cu vestea lui despre aceasta; cum, după aceea, dintr-un schismatic înveterat, Silouan a devenit un fanatic atât de înflăcărat al Ortodoxiei, încât a divulgat secretul că pr Ioan și pr Au vrut să ascundă Paisii și, Biblioteca "Runivers" în ciuda tuturor sfaturilor lor, nu putea suporta să nu se apuce de convertirea prietenului său Isihie, un schismatic atât de înrăit ca el însuși înainte; - cum Isihie, după ce i-a ascultat îndemnurile, a fost teribil de surprins și l-a întrebat pe pr Ioan și pr Paisia: "Ce s-a întâmplat cu Silouan? Ți-ai pierdut mințile de mult timp? mințind atât de prostii încât nu e nimic de ascultat; Și apoi, auzind același lucru de la ei, a venit în chilia lui, a lovit pământul și a plâns nemângâiat o zi întreagă, apoi, în cele din urmă, luminat de convingerile combinate ale tuturor trei, s-a îndreptat și el către Ortodoxie; - ca amândoi prietenii, Silouan și Hesykhy, nu au vrut să rămână iarna în Moldova, ceea ce pr Ioan și pr Paisius, dar s-au dus în Rusia, zicând: "cum putem îndura aceasta, aceea, găsind pe Sf Biserică, să nu fie în ea, să trăiască printre schismatici, și chiar să petreacă iarna? Și cine poate garanta că vom fi în viață până la primăvară? "- Despre indignarea în care au ajuns schismaticii moldoveni când au auzit de toate acestea; - cum i-au excomunicat pe fanii noștri Ortodoxiei din capela lor; - cum au adunat catedrale pentru ei, şi ce se întâmpla aici - cum în amărăciunea lor voiau să-l omoare pe pr Paisiya; și cum, în ciuda tuturor acestor lucruri, adevărul a triumfat și sincer greșit totuși, unul după altul, a venit la Biserică, chiar și după câteva ore, aruncând cu indignare din chilii aceleași cărți, citind pe care le erau atunci convins, luându-i în mână din pură curiozitate (ce anume s-a întâmplat cu părintele Gideon, Anatoly și alții): - despre toate acestea, precum și despre multe alte lucruri, vei afla, cititorule, din cartea însăși, dacă ai nu a citit-o deja Am spus destule - poate chiar mai mult decât este necesar - pentru a vă familiariza cu această carte Justiția părerii noastre, desigur, este acum dincolo de orice îndoială pentru tine Vedeți că nu este exagerat, că nu prejudecata ne-a călăuzit și nicio dorință de a transmite vreo părere personală: dimpotrivă, am încercat să ne abținem, pe cât posibil, de la orice vedere personală Lasă cazul să vorbească de la sine Biblioteca "Runivers" Dar, veți spune, ce rezultă din toate acestea? Ce urmează? - Am spus deja că nu intenționez să intru aici în nicio concluzie și chiar am adăugat că sunt raportate considerentele la care duce examinarea acestei cărți, poate că vor fi într-un alt articol, special - este imposibil să încapă totul într-unul singur Dar dacă vrei neapărat un fel de concluzie, atunci iată-o Când vezi această viață uimitoare, când îi vezi puterea morală, cum te uiți în viața ta, uită-te la ce elemente și cum mă controlează pe mine, tu, ceilalți, terți, te întrebi involuntar: ce înseamnă diferitele noastre adevăruri, din care uneori suntem ocupati? și care sunt convingerile noastre, pe care uneori le proclamăm? și ce fel de conștiință morală strălucește asupra noastră și strălucește prin

toate structurile noastre mentale? și câtă sinceritate avem? - "Dar asta, zici tu, este iarăși o întrebare, nu o concluzie / - Vă las singur răspunsul (*) (*) Încă un cuvânt Citind cartea conform primei ediții, am observat o anumită diferență între primele și ultimele două părți - și anume, în limbă În ultimele părți, ni s-a părut, sunt mult mai puține slavisme decât în prima Avem acum în fața noastră cea de-a doua ediție a acestei cărți, apărută anul acesta Comparând ambele ediții, spre surprinderea noastră și, sincer, spre regretul nostru sincer, am observat că în a doua ediție, primele două părți s-au transformat și în acest sens: unde a fost aza, acolo sunt eu, unde sunt eu și aşa mai departe Fără să mergem departe, vom indica pasajul pe care l-am citat la începutul articolului (conform primei ediţii) Cititorul nu l-ar recunoaște pe deplin în a doua ediție revizuită Transformarea a mers atât de departe încât până și celebra poveste a șarpelui de munte a fost publicată Oricine a citit articolul nostru, darămite cartea în sine, va fi de acord cu noi că toate acestea sunt foarte jalnice Desigur, liberul arbitru: dar nu înțelegem de ce sunt mai rău decât sunt și nu la fel de decent ca mine, dar acele și alte cuvinte se înțeleg, desigur, la fel Și încă ceva: ar îndrăzni cineva să-l învinuiască pe autor pentru această poveste simplă despre un șarpe, sau să-l batjocorească, în timp ce venerabilul autor nu s-a gândit deloc să afirme nimic aici, ci a notat doar ceea ce a auzit de la alții, deloc garantând pentru autenticitatea celor auzite Între timp, prin distrugerea unor asemenea trăsături ale cărții, din ea se înlătură acel gen de sinceritate perfectă, care respiră întreaga poveste de la început până la sfârșit, și acea autenticitate neîndoielnică, care se reflectă în expresia însăși Și acest lucru este foarte important Și ce se întâmplă dacă cineva, în ceea ce privește aspectul prezent al unei cărți, decide să suspecteze sinceritatea ei în însuși conținutul ei - ce se întâmplă cu astfel de cărți când consideră că este interesant să nu le creadă? - Ar fi adevărat, foarte trist Biblioteca "Runivers" NOUA EXPLICATIE (Scrisoare către editor) În nr din "Albina de Nord" am dat peste un articol sub titlul: "Un studiu al problemei naționalității în știință și viața de stat " - "Neînțelegeri vechi!", m-am gândit și am vrut să-l las necitit M-am gândit să găsesc în el același concept de confuzie, pe care l-am văzut de atâtea ori în articole tipărite pe același subiect în diferitele noastre reviste și ziare și care mărturisesc atât de deplorabil starea educației filozofice la majoritatea fraților noștri scriitori M-am gândit că aici, ca și în alte articole, de pe aceeași pagină, fiecare gând despre participarea oamenilor la cauza iluminării va fi lapidat și, în același timp, se vor auzi exclamații despre progres, despre îmbunătățirea nesfârșită a omenirea, despre succesiunea muncii mentale în diferite popoare istorice, la fel ca peste tot, conceptul de popor va fi exprimat ca unitate vie și, în același timp, ideea posibilității unei perspective întregi în rândul oamenilor vor fi respinse M-am gândit că aici, după obicei, se va proclama nevoia de independență în educație în general, și să nege importanța unei astfel de independențe pentru întregul popor Am presupus, în cele din urmă, că în ziar * Publicat în Russkaya Vesta, , nr , p - , Biblioteca "Runivers" "Albina de Nord", precum și în ziarul "Moskovskaya Vedomosti", vor fi interpretate despre semnificația universală excepțională a științei și de aici se va deduce gândul că, prin urmare, nu poate exista o perspectivă populară; și apoi se va adăuga că, desigur, într-un popor cunoscut, și chiar în rusă, poate exista o viziune ca o manifestare a unei mentalități speciale care îi aparține, dar că aceasta, spun ei, este o chestiune diferită (P

(pentru că, probabil, acea știință nu este o chestiune de minte și de gândire, ci chestiune de digestie) undeva, cel puțin la Paris, de exemplu, nemții se gândesc să deschidă un nou jurnal pentru a avea un organ în care "activitatea apolitică a Franţei s-ar discuta din punct de vedere al învăţământului german şi al conceptelor germane * ( ) Deci, la asta mă aşteptam lucrurile sunt extrem de dureros de citit Dacă vrei să citeşti cu atenție, te pregătești să urmărești dezvoltarea conceptelor, într-un cuvânt, aștepți o idee, te acordi pentru a auzi o coardă, dar auzi disonanța rupându-ți urechile Repetată de bufniță, fără o conștiință clară proprie cuvinte, presărate cu diferite pre-avertisment inconștient despre originea făcută în casă, și între aditivi, proclamau un ton important de ucidere, de parcă toate acestea ar fi rodul bunăvoinței bie , "Doamne ferește din nou să ne întâlnim cu astfel de nenorociți de gândire" ! Cu toate acestea, am greșit în pre-(lui Platon - ar trebui înțeles, după părerea noastră, mult mai sus și mai profund, mult mai esențial) decât acest subiectivism, asupra căruia, și nimic altceva, toată filosofia germană Cuvântul idealism ar putea fi încă aplicat, într-o oarecare măsură, lucrărilor lui Schelling, în ultima perioadă a activității sale, întrucât aici întâlnim o încercare foarte serioasă de a găsi tocmai baza reală a cunoașterii Dar luarea în considerare a acestor lucrări nu intră în sfera analizei pe care am întreprins-o Biblioteca "Runivers" Desigur, a susținut Fichte, conștiința noastră se ocupă doar de idei despre obiecte, și nu de obiectele în sine ?rò este un astfel de obiect - asta este ceea ce experimentăm aici, în interiorul conștiinței noastre; ea există pentru noi doar la fel de conștientă de noi, ca și gândul nostru Lucrul, așa cum este în afara concepției noastre, rămâne pentru noi nu numai inexplicabil, ci și complet de neatins Adevărat, suntem ferm convinși că înaintea noastră nu sunt doar idei despre lucruri, ci împreună lucrurile în sine; distingem decisiv reprezentările de lucrul însuși și vedem că reprezentările sunt doar în noi, în timp ce obiectele, dimpotrivă, rămân în afara noastră Așa să fie, dar în orice caz, tocmai această convingere este doar convingerea noastră Obiectul există în afara mea; dar că există în afara mea - eu sunt cel care gândesc, este determinarea propriei mele conștiințe Chiar dacă spun că mi-am comparat propria idee cu lucrul în sine; Am închis ochii, când am primit ideea, și am rămas singur cu imaginea mea interioară; și apoi m-am uitat din nou și apoi am constatat că acel lucru chiar există cu totul altfel decât mi-l imaginez: prin aceasta voi spune din nou doar că am comparat o idee despre un lucru cu o altă idee despre el și constat că prima ideea nu există deloc nu seamănă cu a doua "Celălalt" însuși, pe care îl pun într-un lucru, este aceeași reprezentare cu cea pe care am comparat-o cu acest "celălalt" Conștiința nu poate ieși din propriul său cerc al activității sale interioare; și prin urmare a cere de la cineva ca el să prezinte lucrul așa cum este în afara ideii sale, înseamnă a-i spune: prezintă lucrul în așa fel încât să nu ai idee despre el Subiectul nu trebuie nici măcar să fie creditat cu puterea de a-mi excita activitatea Chiar dacă presupunem că o idee este excitată în mine din exterior, în orice caz, propriul meu eu acționează și acționează pentru că și în măsura în care are puterea de a acționa în sine Cheia emite cutare sau cutare ton de la sine, și nu pentru că noi Biblioteca "Runivers" o luăm cu asta, și nu cu alt deget După aceea, nu avem dreptul să vorbim despre nimic, în afară de propriul nostru "eu", și chiar ego-ul "nu trebuie să înțeleg nimic altceva decât activitate pură non-substanțială, ca gândire și cunoaștere pură "Pentru idealism", spune însuși Fichte, "înțelegerea este acțiune (ein Thun, Handeln) și

absolut nimic mai mult obiectul, pe care îl numim exterior, existent în sine, nu este altceva decât formarea proprie a acestei activități cognitive Cunoașterea lui Prin urmare, este absolut egal cu ideile lui Kant, cu excepția unei chestiuni speciale pentru sine Ca urmare a acestei concluzii, procesul conștiinței decurge acum într-o cu totul altă ordine decât cea imaginată înainte, adică că lucrurile există mai întâi și apoi, din impresia lor asupra simțurilor noastre, se nasc în noi reprezentări ale obiectelor În primul rând, potrivit lui Fichte, "eu" se postulează, adică eu, ca cunoştinţă pură, încep să conştientizez propria mea activitate În același timp, mă regăsesc deja în anumite stări, sau cu anumite idei, care au apărut încă înainte de apariția conștiinței mele și, în consecință, nu au fost produse de activitatea mea liberă Aceasta nu este altceva decât "limitele de neînțeles ale sinelui meu", iar pentru a explica aceste limite, "eu" realizează un al doilea act de activitate spirituală: "eu" pune "nu-eu", adică pentru a explica aceste fenomene, "Eul" își obiectivează propriile stări, adică le presupune un obiect, sau, ceea ce este la fel, le prezintă în afara lui ca obiect, ca lume exterioară care acționează asupra mea Apoi, însă, "eu" trebuie să fie de acord că toate aceste stări sunt propriile mele creații, revelații ale propriei mele naturi, expresii ale mele Biblioteca "Runivers" capacitatea de a prelua una sau alta stare "Eu", așadar, este o activitate absolută, manifestând în acțiune ceea ce este conținut în el pe cât posibil; iar dacă întrebăm despre cauza supremă a lumii, atunci trebuie să ne întoarcem din nou la același "eu" nostru și să recunoaștem profunzimea naturii sale ca fundament absolut al existenței După aceea, rezultatul ontologic propriu-zis al filozofiei lui Fichte a fost evident că numai activitatea nesubstanțială a sinelui nostru există cu siguranță; existența lumii exterioare este doar o presupunere nejustificată, iar ființa supremă, ca ființă specială, nu este altceva decât o ficțiune a cunoașterii neștiințifice Schelling a observat imediat nesatisfăcătoarea unei astfel de filozofii și, la rădăcina sa cea mai profundă, a dezvăluit inconsecvențe și contradicții Fichte, a raționat el, pentru a dobândi un principiu absolut unitar al științei și pentru a afirma independența absolută a "Eului", a pus niște cătușe inexplicabile acestui "eu": dar nu a ghicit că tocmai prin acest lucru a distrus caracterul absolut al "Eului" său, și l-a făcut complet inapt pentru alcătuirea unui principiu absolut unificat al filosofiei Pentru a atinge fermitatea și rigoarea științei sale, Fichte a declarat că realitatea este ceva de neînțeles și de neatins: dar nu a bănuit că fără această realitate știința este doar un vis gol, cunoaștere despre nimic, o formă lipsită de conținut A nu ști altceva înseamnă a fi sigur de realitatea a ceea ce contemplăm sau ne imaginăm; și prin urmare, cunoașterea fără un ceva conștient, real este ceva care se contrazice Ce a făcut Schelling acum? I se părea foarte ușor să ajute răul: nu trebuia decât să îndepărteze din "eu" absolut acele cătușe pe care i le pusese Fichte, considerându-le necesare, dar care, apropo, acum s-au dovedit a fi complet lipsite de valoare și, de fapt, încadrează numai absolutul I' și cunoștințele lui Deci s-a făcut În Fichte, lumea exterioară a dispărut, dar nu este încă complet anihilata; el yav-Biblioteca "Runivers" lyalyasya doar un volum de neatins-he-polom (jenseits); Fichte a spus doar: dacă lumea exterioară există, ea nu există pentru mine Schelling, pe de altă parte, a distrus în cele din urmă toată aparența care era încă prezentată în știința lui Fichte (Wissenschaftslehre), - cel puțin, cel puțin ca o barieră inexplicabilă a sinelui meu Din punctul de vedere al conștiinței obișnuite, acum a

rămas o singură activitate cognitivă subiectivă: acesta a fost ceea ce Schelling a declarat ca fiind singurul conținut din tot ceea ce există (') (^) Cititorul este rugat să acorde atenție că expunem aici teoria lui Schelling, ca toate celelalte teorii raționaliste, ; nu o găsește nici aici, nici acolo, și apoi revine din nou la cel mai senzual constatat în ceea ce privește adevărul și esența în raport cu "eu" și obiect Astfel, certitudinea senzuală, care de fapt nu este altceva decât conceptul relației dintre sine și obiect, îndepărtat de la observarea ambelor și, în consecință, deja presupunând realitatea lor, este luată de la el din prima dată, ca ceva mai întâi de tot, dat, după care mai este necesar să discutăm realitatea "eu" și obiectul, ca esență pe primul loc Cu un astfel de dispozitiv, ar trebui să rezulte în mod natural că esența va rămâne în spatele certificării în sine, iar "eu" și obiectul vor deveni momentele sale Desigur, conștiința obișnuită se lasă purtată cu ușurință de această expunere, tocmai pentru că ea însăși, vorbind despre relații abstracte, personifică adesea px: ea însăși va spune adesea, așa cum Hegel, "Eu și obiectul sunt poziționați în certificatul senzual și obiectul * - dar, desigur, în această minte, acea certitudine senzuală nu este, până la urmă, altceva decât relația lor externă - Același lucru trebuie spus despre "acum*" și "aici*" menționate de Hegel în acelasi capitol "Conștiința, spune el, la nivelul sensibilului constatat, cunoaște în forma dublă "aici* și "acum"; de aici rezultă că nimic "aici* și "acum*" nu există cu adevărat, dar Biblioteca "Runivers" Cu toate acestea, această verificare începe deja să fie făcută chiar de cursul educației, deși, conform legii inevitabile a dezvoltării istorice, o unilateralitate este înlocuită aici de o altă unilateralitate: sens vast) Nu vorbim despre strălucita lucrare a lui Schelling - Schelling în ultima perioadă a activităţii sale Oricât de pedepsite ar fi fost de criminale remarcile sale critice asupra non-realității hegeliene, oricât de magnifice, în multe privințe, ar fi propriul său conținut pozitiv al filosofiei: dar nu este destinul lui să creeze o nouă școală; nu este de el să determine punctul de cotitură în educaţie Motivul este simplu Constatând neajunsurile raționalismului extrem, Schelling însuși nu a renunțat deloc la acel principiu fundamental pe care Kant l-a pus în filozofie și al cărui reprezentant Hegel rămâne cel mai fidel consecvent, totuși - într-un cuvânt, din principiul raționalismului El stă pe teren propriu, deși își condamnă concluziile extreme Și așa, masele - vorbim până la urmă despre masele educate - care nu pot face față forței relative a argumentelor abstracte în favoarea și împotriva sistemului, ci acceptă una sau alta, comparându-le pur și simplu cu nevoile obscure ale religioșilor și viața socială, au asimilat în mod natural hegelismul, ca fiind cel mai potrivit nevoilor raționaliste ale vieții Dar aici trebuie să fi avut loc revoluția există doar un "aici" general și un "acum" general - sau - conceptul ambelor Aici este același kunstshtyuk "Aici" și "acum" sunt exact esența conceptului; dar certitudinea sensibilă nu cunoaște în forma acestor concepte, ci în forma a ceea ce semnifică aceste concepte; conceptele sunt după Între timp, desigur, nimic nu este mai aparent în acord cu conștiința obișnuită decât să spunem că certitudinea sensibilă cunoaște tocmai sub forma "acum" și "aici" Cu toate acestea, pentru cei care doresc să devină mai familiarizați cu curiozitățile filozofice, am sfătui, în general, să citească întreg primul capitol al Fenomenologiei În acest sens, ea este extrem de interesantă și spirituală Auth - Biblioteca "Runivers" Hegelismul s-a asimilat; Hegelismul a devenit gânduri umblătoare; absorbit în perspectiva lumii a epocii: a devenit o

credință Dar de îndată ce s-a întâmplat acest lucru, el și-a pierdut deja sensul pe care îl avea în sistemul însuși, în derivarea lui detaliată După cum am observat la începutul acestui eseu, conștiința artificială, de îndată ce nu este de acord cu conștiința obișnuită, nu poate niciodată să preia complet viața umană; rămâne o ușă de intrare pentru el, adăugând o perspectivă obișnuită întregii sale vieți de zi cu zi Astfel, acceptând filozofemele hegeliene, pentru a satisface nevoile întunecate ale vieții, conștiința, nu mai puțin, le-a înțeles în felul ei, în sensul în care ar trebui prezentate din punctul ei de vedere, și nu în sensul în care voia să le vadă sistemul în sine "Ceea ce este rezonabil este real și ceea ce este real este rezonabil": la această frază a lui Hegel, pe care îi plăcea să o repete și pe care a explicat-o de mai multe ori, se poate reduce în principal la întregul fruct practic mental, adoptat din sistemul său de către educație Este ușor de judecat din cele precedente, această frază transmite însăși sucul sistemului În esență, este sfințirea oricărei violențe a teoriei asupra vieții, optimism fatalist fără suflet în raport cu fiecare fapt nesemnificativ, combinat cu morală completă indiferenţa În acest sens, hegelismul a fost acceptat de majoritate;în acest sens s-au făcut aplicaţii din acesta, din acest punct de vedere i s-au ridicat primele obiecţii mai mare decât cu ce este obişnuită conştiinţa obişnuită; că, în sensul sistemului său, și anume, Dumnezeu este cea mai înaltă realitate; oricât de supărat ar fi fost de neînțelegeri, oricât de mult s-a referit la sistemul în sine drept o confirmare; atât adversarii săi, cât și, ulterior, însuși adepții au rămas cu opiniile lor Fenomenul este de înțeles Sens, Biblioteca "Runivers" ceea ce avea faimoasa zicală în sistemul propriu-zis depindea de nesocotirea totală pentru tot, în afară de gândul efectuat asupra lui; iar în această condiție, explicațiile lui Hegel erau, desigur, corecte Dar conștiința obișnuită, cu care s-a întâlnit filozofemul, intrând în proprietatea comună, nu a vrut deloc și nu a avut nevoie să ignore realitatea supramentală; prin urmare a tradus-o imediat în propria sa limbă; și în această privință era chiar mai corect decât însuși Hegel: recunoștea în spatele sistemului său tocmai sensul care îi aparținea cu adevărat, dar pe care ea însăși nu era în stare să-l recunoască Hegelismul, cu recunoașterea deplină a negației care se afla la baza ei, a constituit Credoul extremei stângi a laturii hegelistice; și, indiferent ce spune cineva, viitorul imediat al educației europene îi aparține fără îndoială Este clar, totuși, că, odată cu acceptarea acestui punct de vedere, întreaga construcție artificială a conceptelor, care fusese desenată cu atâta intensitate în sistemul lui Hegel însuși și care, de fapt, era necesară pentru aceasta, a fost necesară închideți acest sens al negației și dați vederii sensul pozitivului "Ceea ce este rezonabil este cu adevărat, iar ceea ce este real este rezonabil *: dar dacă da, atunci de ce se adaugă cuvântul "rezonabil" la indicația realității? O comparație a realității cu raționalitatea arată, de asemenea, că pentru aceasta este căutat și asumat un principiu superior Dar într-un astfel de caz, propoziția însăși va conține o contradicție internă Dacă pentru realitate există un principiu căruia trebuie să se supună, atunci el încetează să mai fie rațional în sine și pentru sine Dar dacă este rezonabil în sine și pentru sine, atunci nu are rost să căutăm un început pentru el Este suficient să-l arătăm în sine: "Ce este real, ceea ce este real"; aceasta servește deja ca o justificare suficientă pentru ea: ea este un început pentru ea însăși Iată, în câteva cuvinte, procesul de gândire prin care întreaga sistematizare a lui Hegel este respinsă, cu deplină recunoaștere Biblioteca "Runivers" concluziile lui

Astfel, recunoașterea stăpânirii nelimitate a logicii, de la sine, destul de consecvent, a trecut în recunoașterea stăpânirii nelimitate a faptului și, odată cu aceasta, împreună, deci, în cel mai cinic ateism în principiul său de bază, în materialismul nelimitat în aplicațiile sale, nesfințirea oricărei nebunii și a oricărei imoralități în sfera gândirii și voinței și în sfințirea cea mai deplină a anarhiei în sfera vieții publice Într-un cuvânt, punctul de vedere care impune moștenirea hegelismului este negarea completă a întrebării "ce" veșnic inerente conștiinței, care declară fiecărui gând și voință cererea de adevăr și adevăr de la ei - o negare care nu mai este ascunsă și indirectă , dar direct și sincer Însăși existența acestei întrebări în conștiința noii concepții consideră o prejudecată de care umanitatea trebuie să se elibereze Am numit punctul de vedere moștenit de la Hegelism ateism și materialism, dar ne grăbim să facem o rezervă În opinia noastră, fiecare dintre termenii care au fost inventați vreodată pentru desemnarea caracteristică a vederilor poate fi aplicat pe drept o singură dată la o anumită epocă, la o viziune care s-a format doar cu un anumit grad de dezvoltare a științei Aplicarea lor la o altă epocă și la o altă stare de educație presupune în mod necesar o neînțelegere Deci, pentru punctul de vedere despre care vorbim, nu este nevoie de vechiul predicat al ateismului și materialismului, oricât de decent ar părea, ci de unul nou, complet și unic caracteristic acestuia Despre acest termen căutat, în încheierea articolului, câteva cuvinte Este clar că, după sinuciderea raționalismului, perspectiva care i-a luat locul a trebuit să-și transfere cercetarea într-o altă sferă și să-și caute expresia deplină în soluționarea altor întrebări, și nu în problema naturii gândirii, așa cum a făcut raționalismul Întrebări demne de o nouă perspectivă au fost deschise, în cea mai mare parte, în sfera economie politică și, vorbind în general, în sfera acelor relații externe ale omenirii între ei și cu natura înconjurătoare, de care plăcerea senzuală este condiționată Și asta, în opinia noastră, determină pe deplin personajul principal pe care îl va purta în istorie Sarcina pe care și-a asumat-o pentru sine, la fel de unilaterală ca sarcina raționalismului, nu mai este transferul lumii interioare în lumea exterioară, sau invers, mai jos, transferul la una și la alta a interacțiunii între ele, exprimate în sfera cunoașterii, ci transferul la toate acelei interacțiuni dintre om și natură, care are loc în sfera animală, și explicarea tuturor ființelor prin acel proces chimico-fiziologic care constituie esența vieții animale Să numim acest instinctualism, în sensul că, așa cum raționalismul sfințește drepturile rațiunii logice, tot așa noua viziune sfințește drepturile instinctului animal și neagă orice altceva în numele său Ni se pare că acest nume exprimă cu destulă succes esența tendinței emergente și o îmbrățișează pe deplin, surprinzând nu numai școala socialistă, care îi servește drept expresie extremă, ci și toate acele teorii politice și economice unilaterale, care, deși ostili socialismului, nu sunt ei înșiși cunoscători, stau cu el complet pe același teren Cum s-a dezvoltat și se dezvoltă instinctualismul; cum abuzează, în același timp, de ideea de progres străină lui; cum încearcă să atragă în sine și să explice din sine raționalitatea și umanitatea; cum, în partea sa pozitivă, încearcă în zadar să ofere altceva decât o ficțiune complet arbitrară, subiectivă; și cum, în general, se rezolvă, contrar optimismului raționalist sec, în eudemonism stupid fără sens: - să afirmăm toate acestea, - să prezentăm instinctualismul istoric și fiziologic într-un cuvânt, vom încerca într-un articol special, ulterior ONTOLOGIA LUI

HEGEL? Σαμπαντα δέ είναι λέγουσι voobv χαί φρόνησιν Diogen Laert IX, Dacă o persoană care gândește nu ar trebui să lase o singură doctrină filosofică fără un studiu amănunțit, atunci filosofia lui Hegel în prezent necesită o analiză savantă, în principal înaintea altor sisteme filozofice Este nevoie de o astfel de analiză doar pentru că este o filozofie modernă Orice altă filozofie are deja propria sa evaluare mai mult sau mai puțin adevărată și mai mult sau mai puțin completă în filosofia care urmează O nouă filozofie apare de obicei pentru că observă în sistemele anterioare o soluție nesatisfăcătoare a întrebărilor filozofice Dacă ea însăși le rezolvă nu cu mare satisfacție, ea, cel puțin, întotdeauna ghicește corect cutare sau cutare punct slab din filosofia precedentului: propria ei nesatisfăcătoare cheamă, la rândul ei, propria ei critică Dar filosofia modernă, precum cea a lui Hegel de acum, nu are propria ei "după ce a subliniat nesatisfăcătorul vechiului, ea însăși rămâne neatinsă în *) Această parte a studiului semi-curs al studentului Gilyarov-Platonov nu a fost ulterior prelucrată de autor pentru publicare și a fost păstrată în lucrările sale în forma în care a fost scrisă în Imprimat în revista "Questions of Philosophy and Psychology" pentru , carte , și Biblioteca "Runivers" toată prospețimea ei; admiratorii ei, pe care filosofia modernă îi are întotdeauna mai mult decât oricare alta, sunt atât de mai fierbinți și mai numeroși, încât în ea slăbiciunea părții opuse este mult mai convexă decât a sa: prima este deja scoasă la lumină de ea, iar cea de-a doua are nevoie doar de ghicit Astfel, filosofia modernă încă așteaptă apariția, dacă nu a unei noi filozofii, atunci cel puțin a vechilor convingeri, să iasă în față cu o armă îndreptată tocmai împotriva ei și, prin aceasta, să-și arate fie propria netemeinicie, fie nesatisfăcătoarea ei Cu toate acestea, filosofia lui Hegel dobândește o prioritate față de alte sisteme, dreptul la atenția noastră nu numai prin știrile sale, ci prin meritele sale pozitive Nu ține de numărul de astfel de noutăți care nu fac decât să distrugă vechiul, fără a prezenta, în locul lui, ceva demn de atenție În această privință, nu se potrivește deloc cu filozofarea enciclopediștilor din secolul trecut, care era pur negativă în natură, și critică a cărei la vremea lui era necesară doar ca o apărare împotriva unei noutăți negative și nu ca o infirmare sau apărarea unei opinii pozitive Sistemul lui Hegel este de așa natură încât istoria filosofiei moderne nu reprezintă încă un altul care să unească în egală măsură unitatea și comprehensiunea începutului cu cercetarea rotundă Ca să nu mai vorbim de Bacon, Descartes, Malebranche și Locke, ale căror scrieri sunt lipsite chiar de o simplă integritate sistematică și pot fi numite mai degrabă filosofare decât filozofie - Spinoza, care pentru metoda sa geometrică a fost considerat cândva un model de sistematism și și-a privat filosofia de caracterul de strictă unitate, prin urmare, că a permis mai mult de o presupunere în ea, ca un adevăr evident, de nedemonstrat (axiomata) În Germania însăși, căreia îi aparține preeminent, în timpurile moderne, onoarea elaborării sistematice a filozofiei, niciun sistem nu se poate, în aceste privințe, să se ceartă cu cel al lui Hegel Biblioteca "Runivers" Oricât de versatil a fost talentul personal al lui Leibniz, filosofia sa, scrisă în cea mai mare parte fragmentat, nu reprezintă rotunjimea și completitudinea pe care le vedem la Hegel În sistemul lui Hegel, sfârșitul se contopește cu începutul: urcând de la ființa concretă la esențe pure, acest filozof nu se oprește în dezvoltarea conceptelor până nu ajunge la aceeași ființă concretă de la care a început Oricât de mult a încercat să livreze unitatea filozofiei lui Kant printr-o delimitare precisă a

forțelor spirituale și căutarea unor forme pre-experimentale de cunoaștere, dar în filosofia sa nu există încă un astfel de început de la care totul să se dezvolte unul după altul El furnizează, de exemplu, patru categorii, dar ele nu au un astfel de început unic de legătură, în care ar sta la baza pentru care urmează una după alta în aceasta, și nu în altă ordine Despre filosofia sa se poate spune în cuvintele lui Hegel că în ea o tranziție se face doar prin astfel de fraze: "capitolul doi", sau: "acum mergem mai departe", și așa mai departe *) Hegel, dimpotrivă, nu numai că a acceptat un principiu din care se naște orice altceva, ci, de fapt, chiar acest principiu este singurul conținut al filozofiei sale, este însuși acel altul care se naște din el Dacă Fichte, în învățătura sa științifică (Wissenschaftslehre), a luat un "eu" drept început, atunci filozofia lui de yate prin această unitate ar fi trebuit să-și piardă orice speranță de universalitate Întregul conținut al existentului nu ar putea intra în cadrul îngust a individului "Eu";de necesitate a sta în afara lui, de parcă n-ar fi existat deloc Filozofia hegeliană, dimpotrivă, îmbrățișează totul: și-a luat asupra sa osteneala de a deriva de la originea ei - fundamentele artei, mișcarea istoriei și esența celei mai deschise religii În aceste privințe, Hegel are chiar avantaj înaintea lui Schelling, de la care a împrumutat ideea de bază a filozofiei sale (*) Wieeenechaft der Logik, partea I, Berlin , p Biblioteca "Runivers" Primul gând este că lui Hegel i se atribuie inventarea unei metode originale care dă sistemului său aspectul unei adevărate științe, și nu o fantasmagorie goală Este adevărat că în vremurile moderne Schelling a încercat să-și prezinte filosofia într-un mod nou și mai bun Dar chiar aceste schimbări în sistem, această nemulțumire constantă cu fiecare schimbare și, cu toate acestea, dorința încăpățânată de a continua să reconstruiască pe vechea fundație, nu pot decât să sugereze că Hegel a rămas mai fidel principiilor primului inventator decât a fost el la a lui Un fenomen atât de strălucit în lumea filozofică, așa cum filosofia lui Hegel apare din exterior, obligă în mod natural să pătrundă mai adânc în însăși esența ei Se pune întrebarea: ea, această filozofie, realizează cu adevărat tot ceea ce sistematiştii au visat vreodată şi, într-o formă atât de strălucită, trage ea la concluzia ce este mai drag filosofiei, adevăratul conţinut? Sau este doar o suflare a minții, o reconciliere forțată a ireconciliabilului, un edificiu al științei construit pentru a fi pe placul formalismului gol, în detrimentul adevărului și chiar, poate, în detrimentul acestui formalism arhitectonic? Indiferența față de această întrebare este indiferență față de adevăr Pentru a rezolva această problemă, o analiză detaliată a întregii filozofii a lui Hegel este de prisos Filosofia este suficient de evaluată prin derivarea unora dintre propozițiile sale esențiale și fundamentale și, deoarece o astfel de derivare este de obicei căutată în ontologie, este suficient să luăm în considerare doar ontologia lui Hegel Acesta este subiectul prezentului studiu Dacă însă, pe de o parte, analiza științifică a filosofiei hegeliene și, în special, a ontologiei, pare necesară, atunci, pe de altă parte, se dovedește a fi la fel de dificilă, dacă nu imposibilă Aceasta ne conduce la considerații care, atunci când avem de-a face cu alte filozofii, sunt complet de prisos, dar capătă aici caracterul unei necesități esențiale Într-o analiză cu adevărat învățată (wissenschaftlich) a filozofiei, de obicei, se ia în considerare mai întâi dacă acele principii sunt adevărate, Vis Gnayaroya-Platoniva vol I Biblioteca "Runivers" din care ea își deduce propozițiile, apoi se uită la derivarea în sine, dacă este fidelă propriilor sale principii; și în cele din urmă, în funcție

de faptul că principiile sunt adevărate sau false și dacă derivarea lor este adevărată sau falsă, ei pronunță deja judecata finală asupra adevărului sau falsității rezultatelor înseși Dar o astfel de metodă de investigare nu este cu siguranță aplicabilă în cazul de față Hegel nu are de fapt ceea ce numim începutul (Princip), adică o propoziție generală care, bazată pe experiență sau conștiință de sine, ar servi drept suport pentru toate gândurile private; nu are ceea ce numim de obicei rezultat La el, toată filozofia este doar derivație, care începe de la sine, se dezvoltă pe sine și se termină și se termină pe sine *) Dacă, împotriva unui asemenea mod de expunere, observăm din prima dată că filosofia trebuie să se bazeze pe ceva, și nu pe ea însăși, atunci observația noastră nu va avea forță Căci filosofia luată în considerare, la rândul ei, ne va observa ea însăși că un astfel de mod de prezentare este cu adevărat filozofic; că în filozofie conţinutul însuşi trebuie să fie un început absolut, imediat), şi trebuie să fie un cerc şi chiar un cerc de cercuri) Criticul va avea la fel de puțină putere dacă, din lipsă de începuturi, ea analizează separat toate aceste propoziții-rezultate ale derivației ontologice, ca propoziții independente Sistemul luat în considerare ne va observa din nou că propoziţiile sale îşi găsesc justificarea numai în dezvoltarea lor, în necesitatea cu care una dintre ele decurge din cealaltă) Astfel, în ambele cazuri, critica va fi tragerea din țintă, demonstrarea adevărului, a avea forță Ibid , p s) Ibid , p Cf de asemenea partea , p s) Ibid , partea a III-a, p Cf Sãmmtliche Werke, VI, ; și Lo-gik, Berlin J , partea I, p c *) Phãnomenologie des Geistes, Berlin, , p , c" Also Logik, partea I, p Biblioteca "Runivers" numai pentru cei care sunt deja convinși de ea, dar care nu servesc în nici un fel la justificarea sau infirmarea filozofiei luate în considerare în sine După aceea, ar fi lăsat criticului ontologiei hegeliene, după propria sa dorință, să urmărească pas cu pas dezvoltarea acesteia în ordinea în care urmează și să observe dacă în ea se respectă o succesiune strictă Dar chiar și acest mod de acțiune, oricât de mult promite aparent succes, nu poate servi nici la apărarea, nici la infirmarea ontologiei luate în considerare Filosofia hegeliană, la începutul ei, presupune deja multe din ceea ce se deduce doar la sfârșitul ei: acest lucru trebuie relevat din însuși faptul că ea constituie un "cerc de cercuri" conceptele de filosofie sunt explicate doar în ultimul capitol a celor logice) Criticul devine neapărat în pierdere Dacă doreşte să urmărească pas cu pas dezvoltarea conceptelor ontologice trebuie de la bun început fie să se declare de acord cu noua metodă şi să observe dacă el însuşi nu va schimbă-l sau respinge-l și încearcă să vezi dacă conceptele ontologice derivate prin noua metodă pot fi derivate prin metoda obișnuită pentru a ști dacă această metodă se va deduce singură, el este deja de acord cu ea și, prin urmare, deja, fără nicio investigație, este de acord, poate, până la punctul cel mai esenţial al filosofiei luate în considerare Și acest lucru este cu atât mai adevărat cu cât, potrivit lui Hegel însuși, metoda lui este cununa întregii filosofii - nu este o formă de cunoaștere, ci este în sine adevăratul conținut și sufletul întregului conținut În alt caz, dacă criticul judecă concluzia Ibid, partea , pp - * Biblioteca "Runivers" deniya în raport cu metoda obișnuită, critica lui va avea din nou forță numai pentru "a lor" Filosofia luată în considerare va avea în continuare dreptul să spună: "avem dreptate! ne-a judecat după legi străine"! Simțind toate aceste dificultăți, unii critici, care nu erau de acord cu convingerile lui Hegel, au încercat să găsească un punct pentru a-l respinge, asupra căruia atât el, cât și ei să fie deopotrivă

de acord Acceptând acest punct ca criteriu, ei au arătat apoi dezacord cu celelalte prevederi ale filosofiei lui Hegel Dar acesta este cel mai mizerabil mod de a discuta despre filozofia hegeliană Astfel de critici consideră de obicei creștinismul ca un astfel de punct asupra căruia convingerile lor sunt de acord cu cele ale lui Hegel, dar uită că Hegel acceptă adevărul creștinismului, dar nu complet, ci doar într-un anumit grad de educație spirituală Numind creștinismul religie absolută, în capitolul următor el expune cunoașterea absolută ca un adevăr nou în care adevărul creștinismului trebuie dizolvat Un astfel de critic numai că nu îl infirmă pe Hegel, nici măcar nu se apără, căci nu numai că nu intră în adevărul inamicului, dar nici măcar nu încearcă să-și găsească temeiuri pentru propria ei părere, ci o pune fără sprijin, ca și cum deja recunoscut de inamic Chiar servește într-un fel la apărarea filozofiei hegeliene După ce a arătat acordul criticii asupra una dintre pozițiile sale, această filozofie o poate indica ca pe un exemplu viu de conștiință care nu s-a ridicat încă la cunoaștere absolută Și este imposibil să găsim în întreaga filozofie a lui Hegel un singur punct care să fie de acord cu opiniile filozofiei creștine; dacă găsim unul, acesta nu va avea suficientă generalitate pentru a servi drept criteriu Tot ceea ce am infirma această filozofie, toate acestea au fost deja explicate acolo și explicate în așa fel încât să fie benefic pentru ea Înseși legile gândirii J) Fenomenologie; p - , e n niya, la care ne-am referi, sensul general, însuși conceptul de filozofie - toate acestea sunt acceptate acolo într-un sens diferit Și la toate obiecțiile ridicate din afară, ea se va încăpățâna să răspundă că se justifică După toate acestea, criticul devine evident aproape în aceeași relație cu filozofia hegeliană în care realistul este cu scepticul pur Oricât de evidentă ar fi falsitatea acestei din urmă păreri, ea nu poate fi infirmată fără a include cercul în propria dovadă (circulas in probando) Involuntar, trebuie fie să te limitezi la un simplu "nu", fie să folosești un fel de sofism, spiritual, dar, în orice caz, incorect din punct de vedere logic *) Dar nici măcar un astfel de sofism nu poate fi folosit în analiza ontologiei hegeliene, deoarece aceasta nu este o singură propoziție, ci o serie întreagă a acestora și, în consecință, aceeași serie de sofisme trebuie puse împotriva lor Dacă ultimul mod de a discuta filozofia hegeliană se dovedește a fi nesatisfăcător, atunci neapărat revenim din nou la primul mod, deja respins Nu există în filosofia lui Hegel acele începuturi pe care la prima vedere nu le-am găsit în ea, începuturi, dacă nu enunțate direct, atunci cel puțin presupuse? Nu este acest sistem doar o șmecherie inteligentă, conform căreia merită să fii de acord doar cu primul pas al lui, pentru ca ulterior să nu mai ai dreptul să te întorci și să spui că nu dă adevărul promis? Sau, cel puțin, nu s-a înșelat ea însăși, asigurându-se pe ea și pe alții că a ajuns la începuturile ei abia la sfârșitul ei? Lasă-o să spună că ar trebui să fie așa - o întrebăm dacă a devenit și poate fi ceea ce crede că ar trebui să fie? Așa este faimosul "cogito, ergo sani" Desigur, este perfect adevărat că gândirea îmi mărturisește ființa mea; dar adevărul este că scepticul, în timp ce respinge ființa, desigur, respinge astfel și gândirea și, prin urmare, dovezile de a fi gândind nu pot fi numite în niciun caz absolut corecte În primul rând, observăm că sistemul pe care îl avem în vedere, dacă nu vrea să recunoască înaintea lui un început în sensul de fundamente (Princip), trebuie totuși să fie de acord și să fie de acord că are un început, cel puțin în sensul de întreprindere (Anfang, initium) Cu toată circularitatea sa, totuși, ea nu este

altceva decât o derivare sau un proces succesiv de concepte și, în consecință, cercul său este doar întoarcerea unei linii la punctul său de plecare și deloc o astfel de izolare precum, de exemplu, o roată sau un cerc geometric reprezintă pentru noi De îndată ce filosofia are un început, atunci acest început, desigur, nu mai este nimic pur, ci are un conținut definit, deși Hegel încearcă să demonstreze că începutul științei sale este "incertitudinea și golul perfect" Nimic, ca un începutul, este încă imaginabil, atunci când vine vorba de începutul în sens obiectiv, adică de începutul lucrurilor înseși, și chiar și acolo poate fi de fapt reprezentat doar ca limită a începutului, și nu ca fiind chiar începutul vine la știință, atunci începutul ei nu poate fi nimic pur, pentru că nu este doar începutul, ci tocmai începutul științei: chiar acest lucru constituie deja conținutul ei definit, că este tocmai începutul științei egal cu nimicul, la fel cum o face ontologia pe care o luăm în considerare, atunci acest nimic nu va fi deloc un neant perfect, sau pur și simplu nimic, ci un nimic, ca deja proprietatea științei, adică nu neantul în sine, ci conceptul de neant, un complet gol concept, desigur, dar totuși un concept - ceva și nu nimic Neantul real, pur este evaziv pentru știință, inexprimabil și inimaginabil, pentru că de îndată ce vorbim despre el sau îl reprezentăm, atunci va exista deja o idee despre nimic și, în consecință, ceva și nu nimic Chiar dacă știința ne-a spus că începe cu nimic, adică cu așa ceva *) Logik, partea I, p goliciune, care nici măcar nu este un concept, atunci acestea ar fi cuvinte goale fără nici un sens Începutul într-un asemenea caz ar fi din nou nu acest nimic pe care știința s-ar pune în frunte, ci ceva care i-a urmat, ceva; nimic, acest nimic pur, ar însemna aici același lucru ca și un glonț pus înaintea unității înseamnă, adică nu ar însemna nimic d) Deci, în orice caz, oricare ar fi începutul științei, începutul ei trebuie să aibă un conținut determinat, chiar dacă acest conținut constă doar în faptul că este un concept; cu alte cuvinte, primul concept de știință presupune în mod necesar existența altor concepte, fără de care propria sa existență este imposibilă Pentru a fi pe deplin convinși de tot ce s-a spus mai sus, merită să aruncăm cea mai superficială privire asupra sistemului pe care îl luăm în considerare: acolo vom descoperi imediat că toate părțile sale care au avut sau au pretenția de a fi primele, cumva: fenomenologia , logica și prima parte a enciclopediei - împovărată cu multe prefețe, introduceri și concepte preliminare Toate aceste prefețe și introduceri, în conștiința filosofului însuși, stau în afara științei însăși și nu sunt altceva decât asigurări preconcepute, adică ele dezvăluie înaintea științei ceea ce mai târziu va fi dedus și explicat în sistemul însuși Întrebarea este, pentru ce este? De ce să explic ceea ce va fi explicat în locul lui? Desigur, atunci, fără a cunoaște aceste concepte preliminare, cititorul nu poate intra în știință însăși și, în consecință, filozoful însuși nu ar putea începe să o construiască Deci, dacă în știință există presupuneri care constituie condițiile necesare pentru existența ei, atunci avem tot dreptul să le considerăm ca fundamente ale acestei științe, tocmai pentru că aceste presupuneri sunt date înaintea tuturor celorlalte concepte În alte limbi, acest lucru este exprimat foarte bine Acolo este imposibil să exprim ființa neantului fără a spune chiar prin această expresie că ea nu există deloc Nichts ist, nihil est, οοδέν έστι - înseamnă în același timp că "nu există nimic", și împreună că "nu există nimic" Este adevărat că și aici Hegel, parcă cu intenție, vrea să obstrucționeze privirea critică a criticului prin exact ceea ce el

numește cele două părți ale științei sale la fel de prima Publicându-și fenomenologia spiritului înaintea altor părți ale filosofiei, el părea să fi arătat deja că aceasta era prima parte a sistemului său El a confirmat acest lucru și în logică, spunând că este rezultatul cercetărilor fenomenologice Dar mai târziu, în enciclopedia sa și în logica însăși, el stabilește ființa pură, adică începutul logicii, ca adevărat început Părea că vrea să păstreze pentru el însuși, pentru orice eventualitate, scuza că primul concept al fiecăreia dintre părțile filozofiei sale, oricare ar fi să luăm, este rezultatul direct al unei alte părți a aceleiași științe Dar cu această momeală, dacă a fost într-adevăr o momeală, se poate prinde doar pe unul care ar fi atent doar la o parte a filosofiei, fără să întrebe de cealaltă - care, de exemplu, în analiza logicii sale, nu ar vrea să știe Fenomenologia există în afară de ea și în ce relație specială se află ea? Dar dacă îmbrățișăm toate părțile filozofiei dintr-o privire și o întrebăm pe care dintre părți o recunoaște mai întâi, una sau alta, atunci, desigur, nu poate spune în același timp că logica este rezultatul fenomenologiei, ci fenomenologiei , la rândul ei, presupune deja logica A spune acest lucru ar însemna să afirmi că un lucru există înainte de sine și chiar înainte de unde a provenit, altfel ar însemna o absurditate completă Deci, putem presupune că, plasând logica ca știință primară, filosoful a abandonat deja prima dovadă că prima parte a filozofiei sale este fenomenologia; și, în consecință, putem considera cu siguranță conținutul cu care apare începutul logicii, ca ceva mai întâi, dat înaintea oricărei științe, sau ca pură presupunere Pentru aceasta suntem într-un fel autorizați de Hegel însuși, care, discutând despre începutul științei, admite că "principiul trebuie să fie în Biblioteca "Runivers" st şi început (Anfang), iar ceea ce constituie prins pentru gândire trebuie să fie primul şi în cursul gândirii ") I Astfel, prima noastră întrebare va fi: cu ce conținut specific este începutul logicii? Și atunci, pe ce bază îl definește ea în acest fel și nu altfel și este suficient acest motiv? - Aici ne servește avantajul că acest conținut presupus, pentru că este presupus, se află în afara științei însăși și, în consecință, putem analiza fără să ne stânjenim deloc cu metoda dialectică; cu atât mai mult cu cât prefeţele şi introducerile lui Hegel, unde aceste presupuneri sunt în cea mai mare parte exprimate, nu sunt expuse prin această metodă dialectică, ci sunt, în cuvintele filosofului însuşi, simple rezonanţe *) II După ce am discutat ipotezele științifice ale sistemului hegelian, putem acum să trecem cu siguranță la analiza însăși derivației conceptelor ontologice și să ne gândim dacă această dialectică este adevărată atât pentru ea însăși, cât și pentru ipotezele sale fundamentale Și acest lucru ne va fi cu atât mai ușor, cu cât ontologia lui Hegel, conform propriei sale mărturii, se află în logica sa), și, în consecință, o tranziție directă de la presupuneri la derivarea însăși este posibilă pentru noi III După aceea, nemai temându-ne de reproșuri pentru "judecarea după legi străine", vom avea tot dreptul să considerăm conceptele ontologice ale lui Hegel în separarea lor, nu ca momente de dezvoltare dialectică, ci ca ipoteze independente, și să pronunțăm o judecată asupra validității lor sau inconsecvența nu pe baza consecvenței proprii sau a inconsecvenței lor, ci pe baza fie a fidelității, fie a infidelității față de principiile pe care le recunoaștem drept adevărate) Ibid , p) Ibid ,) Ibid , Biblioteca Runiverse Metoda propusă dă speranță de a-și atinge scopul, deoarece scara de verificare a pozițiilor filosofice nu ia începuturi străine filozofiei luate în considerare și nu vreun punct anume al

acesteia, ci chiar fundamentele pe care crede să se bazeze Desigur, are și dezavantajele sale, deoarece criticul lui Hegel are de-a face cu un adversar strălucit care mai mult sau mai puțin prevede și previne toate obiecțiile posibile la adresa sistemului său Dar cercetările anterioare ne-au arătat deja că acesta este singurul mod științific posibil de a discuta despre filosofia hegeliană în general și ontologia în special Cu ce presupus conținut este începutul logicii? Și este legală această presupunere? Nu este nevoie de multă perspicacitate pentru a răspunde la prima dintre întrebările de mai sus În primul rând, în introducere s-a dezvăluit deja că orice început al științei, oricât de gol ar fi, are întotdeauna deja în sine acel conținut definit, că este tocmai începutul științei În al doilea rând, știm că Hegel însuși nu oferă primului său concept absolut niciun conținut și îl consideră egal cu nimicul și chiar identic cu acesta De aici este ușor de înțeles că primul concept al logicii hegeliene, sau conceptul de ființă pură, are un conținut definit în sine, că, în primul rând, aparține filosofiei și, în al doilea rând, că servește tocmai drept începutul său, adică , ce cu ea într-un fel sau altul, se nasc toate celelalte concepte ale filozofiei și, în al treilea rând, și în sfârșit, că este un gol și un neant perfect Cu alte cuvinte, în ființă pură, Hegel presupune conceptul de filozofie, conceptul de metodă filosofică și conceptul de neant Pentru o dezvăluire cât mai clară a tuturor acestor presupuneri, este evident necesar să explicăm care este, după Hegel, particularitatea filosofiei și particularitatea metodei filosofice Nu avem nevoie să dezvăluim conceptul de nimic din simplul motiv că, deoarece nu este nimic, nu este nimic de spus despre el, cu excepția faptului că nu este nimic Biblioteca "Runivers" Dacă nu vrem să rupem consistența în modul de expunere, atunci este destul de dificil să oferim un concept definit de filozofie în sensul lui Hegel, fără a spune un cuvânt despre însăși derivarea acestei științe, iar această dificultate a fost recunoscută , și chiar de mai multe ori, prin filozofia însăși pe care o examinăm ') Dificultatea aici constă tocmai în faptul că filosofia, după Hegel, este rezultatul final al tuturor cercetărilor filosofice și, mai mult, în așa fel încât conceptul de filozofie să includă, ca conținut sau ca elemente, toate conceptele , orice ar fi dedus în continuare lungul lui călătorie, de la primul până la ultimul Este evident, așadar, că pentru a da o idee despre filozofie, este necesar mai întâi să o expunem în mod corespunzător în derivarea ei efectivă; între timp, avem nevoie de un mod complet opus de a acționa Adevărat, pe baza a tot ceea ce s-a spus în introducere, avem tot dreptul să presupunem că, pe lângă derivarea științei în sine, există și alte motive pentru care Hegel a acceptat acest concept și nu un alt concept de filozofie, un proces diferit prin care acest conceptul sa format în gândirea lui -dar nu avem acum să cunoaștem aceste temeiuri Pentru a le căuta ei înșiși, doar acest concept cel mai căutat de filozofie poate servi drept scară; și, în consecință, dacă ar fi să expunem aici dinainte acest alt proces, ar trebui să găsim necunoscutul prin intermediul unui alt necunoscut, ceea ce ar fi o contradicție cu totul nerezonabilă Deci, ceea ce putem spune dinainte despre filozofie este doar cel mai general, și anume ceea ce Hegel însuși expune în introducerea sa în logică) În acest scop, desigur, nu este suficient) Ibid Phénoménologie) Hegel expune în detaliu conceptul de filozofie în concepte preliminare (Vorbegriffe) la enciclopedia sa, dar nu există nicio modalitate de a le prezenta aici, deoarece, datorită însuși detaliului său, acest concept spune o mulțime de lucruri care nu pot fi înțelese deloc fără a citi știința în sine

Cuvintele, de exemplu, gândire, adevăr, spirit etc , sunt definite nu după sensul general, ci după conceptele filozofiei moderne Biblioteca "Runivers" a spune doar că filosofia este cunoaștere, căci există și cunoștințe care nu sunt filozofice Filosofia, adevărata filozofie sau perspicacitatea absolută, după Hegel, are particularitatea cunoașterii non-filosofice că trebuie să cucerească și să distrugă toate contrariile, pe care orice altă conștiință se prezintă ca fiind opuse Pentru a înțelege acest lucru, trebuie să ne amintim că lumea ne apare și este de obicei înțeleasă de noi ca o colecție de nenumărate mulțimi de ființe separate care se raportează între ele, ca un opus față de opusul său, sau, cel puțin, ca o alta la celălalt ei (alter alterine) Astfel, în primul rând, conștiința se distinge de obiectul său și consideră că obiectul există separat și independent de cunoaștere; mai departe, așa cum însuși obiectul cunoașterii ne apare ca o mulțime nenumărată de lucruri separate, tot așa înțelegem cunoașterea însăși ca o mulțime nenumărată de sine cunoașterii Filosofia, acum, pentru a deveni adevărată filozofie sau perspicacitate absolută, trebuie să se elibereze de toate aceste opuse în conștiință și să cunoască totul ca fiind unul și esențial identic În primul rând, ea este cea care trebuie să distrugă prima scindare a conștiinței sau separarea eului cunoscător de obiect, adică trebuie să cred că lumea exterioară este aceeași cu eul cunoscător, că îmi aparține ca creație proprie Într-un cuvânt, filosofia trebuie să fie în esență conștiința de sine La fel, nu trebuie să vadă contrarii, nici în sine, nici în obiectele în sine Pentru a ajunge la viziunea absolută, eu, acest eu separat, trebuie să renunț la individualitatea mea și să mă ridic deasupra a tot ceea ce poate fi conceput separat Petru, de exemplu, trebuie să uite că el este Petru, că este rus, că aparține secolului al XIX-lea și așa mai departe - într-un cuvânt, trebuie să uit tot ce are cel puțin o diferență în mine sau în exterior din mine, uită că sunt eu, uită chiar că întreaga lume îmi aparține, Biblioteca "Runivers" că sunt conștiința de sine) În acest moment, evident, mă voi prezenta ca fiind complet gol, indiferent și împreună cu toată lumea, adică purtând în sine totul și atrăgând în sine tot ce era în afara mea; sau, ca să fiu mai precis, nici măcar nu mă voi reprezenta în asta, nu voi reprezenta absolut nimic și voi fi pur și simplu gânditor sau contemplat, complet simplu și indiferent Cunoașterea va fi ființă pură, în care nu există nimic, nici aceasta, nici aceasta, nici alta, și împreună există totul, sau poate deveni totul, orice și aceasta, și asta și cealaltă Acesta va fi începutul viziunii absolute, victoria rațiunii asupra cunoașterii neștiințifice și din acest punct începe filosofia hegeliană Drept urmare, putem spune în general că filosofia, după Hegel, constă în începutul ei în identitatea perfectă și unitatea indiferentă a tuturor contrariilor Dacă ne întrebăm acum despre metoda filosofică sau despre modul în care începutul științei ar trebui să-și dezvolte conținutul din sine, atunci aceeași dificultate se prezintă aici, așa cum am prezentat mai sus, deoarece conceptul de metodă filosofică este dedus de Hegel abia la sfârșit a logicii În consecință, și aici trebuie să ne limităm la conceptul cel mai general al modului de acțiune, prin care știința sau înțelegerea absolută va dezvolta întregul conținut al ființei din această indiferență proprie, care este într-adevăr egală cu neantul O asemenea proprietate generală caracteristică a metodei absolute constă tocmai în faptul că primul concept) Să remarcăm aici în treacăt pentru acei critici care cred să-l respingă pe Hegel prin principii creștine sau prin acordul său cu aceste principii, că Hegel nu recunoaște pentru sine autoritatea revelațiilor religiei, deoarece

în ea, potrivit lui Hegel, spiritul nu şi-a cucerit încă conştiinţa, adică -e își privește conștiința în continuare ca conștiință, nu o uită, nu-și face conștiința de sine un obiect al conștiinței Iar adevărul, în opinia lui, constă într-o victorie perfectă asupra tuturor diferențelor, iar filosofia sa a obținut deja o astfel de victorie Din aceasta este evident că mai întâi este necesar să se dovedească că adevărul nu se află în această victorie și apoi să se compare propozițiile lui Hegel cu adevărurile religiei Vezi Phänomen , p pp Biblioteca "Runivers" trebuie să dezvolte din sine întregul conținut al ființelor din nou în termeni de contrarii Conceptul, tocmai, dă naștere opusului său față de sine, sau, mai bine, devine acest opus al lui însuși, se împarte în două momente care se exclud reciproc Aceste două momente, deoarece se exclud reciproc, apoi se distrug reciproc iar și iar, devin astfel un singur concept Dar acest nou concept nu mai este ceea ce au fost cele două momente distruse în prima lor unitate, adică simpla indiferență: această indiferență a fost deja împărțită în două, iar această împărțire nu poate fi netezită astfel încât nici măcar o urmă din ea nu este vizibilă Noul concept este un singur concept, dar care conține deja separat ambele opuse, din care a fost compus Apoi, această unitate se rupe din nou în două opuse, adică ea devine din nou ceea ce nu este în sine și aceasta din nou se contopește într-o nouă unitate, în care din nou primele două concepte și cele două concepte ale acestuia din urmă sunt deja conținute separat Un astfel de act va continua și va continua în aceeași ordine, ca și procesul de circulație a sângelui, în care sângele se repetă brusc de la inimă la extremități, apoi se reped înapoi la ea și apoi din nou diverge și face un nou circuit Dacă luăm acum în considerare atât conceptul presupus unul cât și celălalt, adică atât conceptul de filozofie, cât și conceptul de metodă, vom vedea că ambele, în esența lor, conțin același lucru, iar unul se bazează pe celălalt Prin urmare, putem reduce ambele ipoteze într-una generală și o putem exprima astfel: primul concept al filozofiei hegeliene presupune adevărul legii că toate contrariile, în esența lor, sunt una și aceeași și trebuie înțelese din nou ca identice, adică trebuie readusă în unitate Hegel însuși admite parțial existența unei astfel de presupuneri în sine atunci când spune că știința presupune deja eliberarea conștiinței de opoziție I) Logik, I, Biblioteca "Runivers" el numește pozitivitate cuvântul greu de tradus Spekulație, în contrast cu viziunea obișnuită, pe care o numește gândire rațională, conform căreia contrariile constituie ceva separat, străin unul de celălalt și esențial incompatibil unul cu celălalt După ce am găsit ipotezele de bază ale ontologiei hegeliene, trebuie acum, conform planului propus, să ne gândim dacă aceste ipoteze sunt legitime La prima vedere, ele par ilegale, fie doar pentru că sunt presupuneri, adică deoarece nu exprimă niciun motiv pentru care un astfel de mod de gândire ar trebui considerat absolut adevărat și adevărat În primul rând, nu se poate spune că asumarea ontologiei hegeliene își poartă adevărul în sine, conține în sine motivul pentru care ar trebui acceptată ca adevărată și adevărată O astfel de frază chiar pare cu totul lipsită de sens și nici nu ar fi necesar să vorbim despre ea ca despre multe alte lucruri care sunt în general cunoscute, ceea ce se spune și se dovedește aici, dacă acest raționament nu ar avea ca obiect o critică a unei astfel de lucruri filozofie, care este tocmai contrară a tot ceea ce este general acceptat, și dacă într-adevăr nu ar exista expresii în această filozofie care să aibă tocmai un astfel de sens "Temelia primului concept al științei, sau adevărul său, se află în sine," - cum trebuie înțeleasă o astfel de expresie? Evident, are

sensul că prima presupunere a științei se bazează pe nimic A științei însăși , desigur, asta poate fi, dacă ar fi, să spunem, dacă o luăm în sensul exact care a fost arătat mai sus Dar nu vorbim deloc despre știință în sine, ci despre această știință anume, despre știință, ca presupunerea lui Hegel; nu despre motivul pentru care știința există în acest fel și nu altfel, ci pe baza de ce poneiul său Hegel Ibid , I, " Biblioteca Runiverse asa crede si nu altfel Este posibil să ne întrebăm despre motivul pentru care știința este așa și nu altfel, doar atunci când suntem deja convinși că este într-adevăr așa Dar nu am fost încă asigurați și tocmai despre acest lucru ne întrebăm, cum ne va asigura Hegel că înțelege știința exact așa cum ar trebui? De ce a luat-o așa să înțeleagă? Cum ai ajuns la un astfel de concept? În acest caz, a spune că știința nu se bazează pe nimic, desigur, filosofia lui Hegel în sine nu vrea; căci asta ar însemna să admit că tu însuți este cel mai neîntemeiat Da, chiar dacă și-ar dori, nu ar trebui să se recunoască ca atare, pentru simplul motiv că, strict vorbind, nici nu este în stare să facă asta În orice caz, ea aparține unei anumite persoane, a ieșit din el și prin el și, prin urmare, își are în mod necesar fundația sau punctul de ieșire, cel puțin în el, în voința sa, sau cel puțin în viața spirituală anterioară , până când a ajuns înainte de această presupunere Hegel însuși admite că în afara științei sale există cel puțin o intenție sau o hotărâre (Entschluss) de a o începe În consecință, chiar dacă a fost o singură intenție, mai exista un motiv pentru a accepta aceasta și nu o altă presupunere Dacă presupunerea ontologiei hegeliene nu poate conține în sine baza adevărului ei, atunci consecința cea mai firească urmează este că această presupunere, dacă nu complet falsă, atunci cel puțin nu este adevărată în mod sigur O astfel de consecință se bazează tocmai pe faptul că știința sau cunoașterea unui individ este legată de ceea ce provine sau de ceea ce se bazează, deloc ca fenomenul său inevitabil și necesar, ci ca acțiune complet liberă, care poate deduce din baza ei ceea ce nu există deloc în ea, sau chiar să ia însăși baza unui astfel de, care nu are dreptul să fie deloc o bază Cunoașterea noastră este în aceeași relație liberă cu însăși Logik, eu, de ani, Biblioteca "Runivers" propriile sale legi: atunci când deduce presupunerea sa, poate atât să se supună, cât și la fel de mult nu le poate asculta, și să urmeze singurul arbitrar al filosofului Prin urmare, dacă știința ne ascunde fundamentele și chiar modul de a decurge din aceste fundamente și începe prin însuși rezultatul, atunci rămâne un loc de îndoială dacă filozoful s-a bazat pe principii demne de încredere sau și-a urmat propriul arbitrar singur O asemenea îndoială poate avea loc cu atât mai mult, cu cât este cel mai firesc să ne asumăm motivul tăcerii fundamentelor filozofiei tocmai în conștiința neputinței lor, de teama de a nu le dezvălui nesatisfăcătorul, care fără aceasta, poate, va rămâne neobservată Desigur, toate acestea nu ar fi nimic dacă doar ontologia lui Hegel ar fi singura de acest fel, adică dacă numai Hegel ar exista cu ontologia lui, și nimeni altcineva Apoi, oricât de arbitrare ar fi propozițiile sale, ele ar avea, cel puțin pentru un moment dat, demnitatea adevărului deplin Deși false în sine, dar adevărate pentru el, ele ar fi adevărate pentru toată lumea, căci numai în el totul ar fi conținut, iar arbitrarul lui personal ar fi împreună cu legea supremă a cunoașterii Dar adevărul este că există și alte ontologii care aparțin altor persoane și, în același timp, cu stânga lui Hegel, ele deduc concepte cu un cu totul alt sens; și chiar dacă nu ar fi dedus, atunci cel puțin se presupune întotdeauna posibilitatea unei astfel de derivații Și într-un astfel de caz nu te poți limita la

o simplă asigurare că propunerile mele sunt mai corecte decât ale tale! "Sugerând în acest fel", să spunem în cuvintele lui Hegel însuși, "filozofia și-ar declara propria ființă ca putere; dar cunoașterea neadevărată se va proteja în același mod și va asigura că știința nu este nimic pentru ea; iar o asigurare uscată înseamnă la fel de mult ca cealaltă"), sau, mai bine, ambele nu înseamnă nimic Filosofia pe care o discutăm - credem cu tărie asta - ar dori să fie adresată cu întrebări nu în față, *) Phãn pagina op Ghiliarov-Platonov vol I Biblioteca "Runivers" care l-a compus, și anume pentru ea însăși: ea ar dori foarte mult să credem în universalitatea ei, să credem că ea este știința în sine și că persoana, această persoană individuală sau Hegel, a fost deja distrusă în ea; și în acest scop vorbește mereu cititorilor ei în propria ei persoană, și nu în cea a autorului ei; ea ar dori ca toate celelalte sine să se recunoască pe ei înșiși și toate lucrurile ca fiind complet dispărute în ea și să creadă că ea îmbrățișează totul, iar noi înșine suntem deja în el și nicio contradicție nu este posibilă Dar aceasta este o dorință atât de ciudată, este necesar să-i demonstrăm imprudența prin lucruri prea simple și evidente Asta e ideea, că încă nu vrem să fim anihilati și să nu vedem niciun motiv pentru asta; Tocmai din acest motiv ne întrebăm: de ce ar trebui să ne despărțim de individualitatea noastră și de ce ar trebui să o distrugem oriunde apare? Desigur, este și adevărat că Hegel nu s-ar putea în niciun fel să nu presupună fundamentele filozofiei sale în afara științei însăși Dacă ar fi vrut să elimine o astfel de presupunere, atunci, desigur, nu ar trebui în primul rând să facă altceva decât să pună în interiorul științei însăși ceea ce se află acum în afara ei, ca fundament al începutului sau ca punct de plecare Dar prin aceasta ar fi făcut doar că, în loc de o presupunere, ar fi ales alta, căci chiar și acest nou început, pe care l-am considerat până acum la baza celui dintâi, trebuie, ca și prima, să aibă un fel de definit și, în consecință, sens presupus, despre care ne putem întreba din nou pe ce se bazează Și indiferent cât de departe am merge într-o astfel de implicare a ceea ce se află în afara științei în știința însăși, rezultatul va fi întotdeauna același: vom schimba doar presupunerile unul cu altul și nu vom scăpa complet de ele În cele din urmă, vom ajunge la astfel de concepte, care sunt deja determinate de un fapt imediat sau de o lege imediată a gândirii Aici trebuie să ne oprim Nu mai putem pune în știință chiar și cel mai mult Biblioteca "Runivers" legea gândirii, nu putem da decât un concept despre altceva, putem reprezenta un lucru sau o lege, așa cum sunt ei în știință, și nu ei înșiși, așa cum sunt ei înșiși Totuși, dacă știința nu poate decât să-și presupună fundamentele în afara ei însăși, atunci cel puțin i se cere în mod evident ca, pentru a alunga orice îndoială, să ne arate aceste fundamente; și anume, pentru ca toată lumea să poată vedea că, în primul rând, fundamentul însuși este de așa natură încât are dreptul de a determina conținutul conceptelor și, în al doilea rând, că filosofia însăși nu a greșit derivând din acest fundament Adevărat, este imposibil să găsim nici un astfel de fundament, care să întrunească în toată consimțământul unanim asupra legitimității sale, nici un astfel de concept, al cărui sens este unanim afirmat de toți: oponenții s-au găsit prin conceptul de ființă însuși, pe care , mai presus de toate, ar fi necesar să ne așteptăm la consimțământ Dar într-un astfel de caz, avem cel puțin dreptul să cerem de la adevărata filozofie ca ea să demonstreze oponenților săi adevărul presupunerii sale și, în același timp, să luăm din nou ca bază un astfel de punct, asupra căruia adversarii înșiși sunt de acord, adică își arată

contradicția internă, prin care se infirmă Dovedindu-si presupunerea, dar numai din propriile sale inceputuri, filosofia va avea din nou forta adevarului numai pentru sine, iar pentru altii va avea sensul de opinie arbitrara Adversarul își va pune temeiul împotriva lui și ambii vor avea aceeași forță sau, mai degrabă, amândoi nu vor avea nicio forță Dar Hegel nu se obosește să arate temeiurile presupunerii sale Adevărat, o demonstrează, dar din propriile sale principii; sau, mai bine, își demonstrează propoziția prin aceeași propoziție, deduce conceptul de filozofie și metodă filosofică prin aceeași metodă nedovedită Având în vedere toate acestea, presupunerile sale sunt destul de demne de reproșul, cel puțin pentru că sunt neștiințifice, pe care le face lui Schelling, Jacobi și Reinhold Are exact ' Biblioteca "Runivers" începutul și ar trebui numit "ca o lovitură de pistol" sau "problematic, sub forma unei cereri, o opinie presupusă"') Cu toate acestea, apariția neștiințifică nu exclude adevărul: ipotezele ontologiei hegeliene pot fi complet adevărate și, în ciuda faptului că însuși filozoful nu a încercat să ne arate bazele, care au servit drept suport pentru el și pentru noi ar trebui să fie o garanție a adevărului părerii sale S-ar putea să nu ne dezvăluie deloc motivele sale, nu pentru că aceste motive ar fi fost doar voința lui personală și, prin urmare, i-a fost teamă, prin descoperirea lor, să descopere nesemnificația atât a lor, cât și a acelor presupuneri care erau determinate de ei Nu este de mirare că în acest caz au fost mânați de un motiv complet diferit Motivele presupunerilor sale sunt poate destul de demne de încredere, iar concluzia din ele este destul de corectă Și dacă aceste temeiuri nu ne sunt date, atunci poate fi tocmai pentru că Hegel spera să găsească în afara sistemului său un acord deja unanim asupra presupunerilor sale Legătura dintre ipotezele în sine și fundamentele lor i s-a părut, poate, atât de strânsă și necesară încât, în opinia sa, ideea de fundație trebuie neapărat să se nască de la sine în capul tuturor, de îndată ce presupunerea în sine este exprimat I s-a părut, poate, că chiar la prima anunțare a propoziției de bază a filosofiei speculative, fiecare dintre noi va descoperi imediat în sine legea gândirii, până atunci neobservată de el, dar între timp absolut necesară și chiar constituind întreaga viață a cunoștințele noastre - însăși legea că toate contrariile trebuie înțelese în esență ca fiind complet identice între ele Sau, poate, s-a gândit că toată lumea, auzind presupunerea lui, va descoperi în lucrurile înseși până acum neobservate, dar absolut necesare Logic, I, , Biblioteca "Runivers" a mea, și constituind în continuare natura lor cea mai profundă, interioară, și anume că toate lucrurile opuse ale lor trec unele în altele și se dovedesc a fi complet identice unele cu altele Pentru ca toată lumea să fie chiar surprinsă cum nu a văzut până acum că atât de multe sunt esențiale și necesare În ceea ce privește opiniile filozofice străine, Hegel le considera, poate, "un fenomen gol al cunoașterii, care dispare imediat odată cu apariția adevăratei științe" *), datorită puterii propriei sale contradicții interne, care ar trebui să fie dezvăluită în mod clar tuturor și toată lumea, de îndată ce pe scena filosofiei speculative "Trebuie să fim convinși", spune el, "că adevărul, prin natura sa, capătă putere dacă i-a venit timpul și că el apare doar la timpul său și, prin urmare, nu apare niciodată devreme și nu întâlnește niciodată un public imatur"*) Desigur, o astfel de opinie a lui Hegel despre necesitatea încrederii universale în presupunerile sale nu returnează ontologiei sale demnitatea imaginii științifice, deoarece ea în sine nu este decât o presupunere nedovedită și este luată din propria sa filozofie Dar, în orice caz, ne conduce la

concluzia că adevărul presupunerilor lui Hegel încă mai trebuie să fie decis Cu alte cuvinte, dacă Hegel nu ne arată concepția filozofiei sale, atunci noi înșine trebuie să o găsim și să o reproducem și să ne gândim de unde provin aceste presupuneri Este necesară apariția lor și, prin urmare, ar trebui să le atribuim puterea adevărului universal? Sau este apariția lor complet arbitrară și accidentală și, în consecință, trebuie să le acordăm dreptul de a fi adevărate, în cuvintele lui Hegel însuși, tocmai doar în și pentru ei înșiși, dar cu siguranță pentru nimeni altcineva? și acest lucru părea să fie simțit de Sfântul Hegel, întrucât vorbea despre această Formă ca în treacăt În general, spațiul nu este foarte convenabil pentru teoria sa despre mișcarea perpetuă sau gândirea Era bine de spus; "acum a încetat deja să mai fie, în timp ce este subliniat", deoarece acum aparține cu adevărat timpului, care însuși este mișcare Dar cum să spui asta despre aici } De asemenea, este imposibil să spui: "aici; a încetat să mai fie atâta timp cât este subliniat, și există tocmai pentru ca, în timp ce există, nu va mai fi, "pentru că aici aparține spațiului, solid și imobil, deci, nu va fi distrus și va fi în aceeași poziție, indiferent cât de mult ai privi Ca urmare a acestui fapt, Hegel spune doar că "aceasta de aici nu este de fapt aceasta aici, ci există față și spate, sus și jos" Dar o astfel de asigurare dogmatică nu este încă adevărul și nu acoperă câtuși de puțin paralogismul implicat aici Aici există un față și un spate: aceasta este o minciună evidentă, deoarece totul aici este în față în raport cu un obiect și înapoi în raport cu un alt lucru Și în sine nu există nici una, nici alta, cu atât mai puțin ambele Biblioteca "Runivers" Dar o astfel de dovadă, pe cât de falsă în sine, este la fel de nesemnificativă în raport cu propoziția care se dovedește În primul rând, tocmai, este deja fals că putem exprima doar generalul, căci sunt multe cuvinte care înseamnă obiecte complet separate și chiar unice De exemplu, când spun: "Georg Friedrich Wilhelm Hegel", exprim prin acest general și se poate spune că toată lumea este Georg Friedrich Wilhelm Hegel? Și, în al doilea rând, dacă am exprima cu adevărat doar generalul, - acest lucru s-ar dovedi doar că cunoștințele noastre adoră să se ușureze și, în loc să dea un nume special fiecăruia dintre nenumăratele lucruri separate, le numește prin nume generice comune, atașându-le doar, pentru distincție, anumite semne individuale ale lucrului căruia îi este atașat acest nume , dar nu avem dreptul să tragem de aici că lucrurile în sine există cu adevărat numai în general, adică asupra lucrului însuși; cu atât mai mult cu cât influența înseși gândurilor asupra lucrurilor reale necesită încă o dovadă de la Hegel') Așadar, aici este, acest eșantion de cercetare analitică Un asemenea abis de contradicții se deschide în el și experiență, și bunul simț, și însuși, că, cu toată condescendența Și aici lăsăm fără atenție încă o împrejurare, pe care Hegel părea că dorea să pună ceva ca o dovadă a adevărului generalului Acesta este tocmai o reamintire pentru filozofi să meargă la cea mai de jos școală a înțelepciunii, și anume la misterele eleusine ale lui Ceres și Bacchus, și să învețe acolo să distrugă lucruri separate, adică să mănânce pâine și să bea vin; și, de asemenea, o referire la vite, care, după cum spune Hegel, nu au deloc încredere în realitatea lucrurilor individuale și, de obicei, le devorează și le distrug Dar toate acestea par mai dificile și nereușite germane WitzWb decât o dovadă reală și, prin urmare, nici măcar nu merită o analiză serioasă Este suficient să spunem împotriva acestui fapt că distrugerea lucrurilor individuale de către oameni și vite este descompunerea chimică a individului în individ și chiar mai mult individ, și deloc transformarea

individualității actuale într-un concept general Biblioteca "Runivers" toate concesiile care i s-au făcut, era imposibil să-l protejăm de inconsecvența extremă, astfel încât chiar și în analiza însăși este imposibil să se evite repetarea și, în general, să se mențină ordinea logică strictă Am văzut contradicțiile fenomenologiei și putem numi în siguranță întregul studiu greșit, iar rezultatul a fost dedus în mod inconsecvent Dar este de datoria noastră nu numai să luăm în considerare corectitudinea investigației fenomenologice: în conformitate cu planul exprimat de noi imediat după citarea pasajului fenomenologic, trebuie să investigăm și dacă, având în vedere rezultatul dedus din primul capitol, putem aștepta de la fenomenologie să justifice logica ipotezelor, adică punctul de vedere principal al filosofiei speculative De îndată ce ne întoarcem la soluția acestei întrebări, vom vedea că și în acest caz, Hegel a experimentat același eșec ca și în cele precedente Pentru a explica acest lucru, trebuie doar să ne amintim care este punctul de vedere principal al gândirii speculative Să reamintim că acest punct de vedere fundamental constă în presupunerea că contrariile trebuie distruse, în gândul că toate contrariile trebuie reduse în esență la același lucru "Opuși", spune Hegel, când prezintă viziunea de bază a filosofiei speculative*), "care au fost cândva sub forma spiritului și materiei, sufletului și trupului, credinței și rațiunii, libertatea și necesitatea etc , dar în sfere mai limitate erau încă în forme mai eterogene și cuprindeau cele mai importante interese umane, în urma succeselor educației, au trecut sub forma contrariilor rațiunii și sensibilității, rațiunii și naturii, subiectivității absolute și obiectivității absolute Uni- În raţionamentul său < diferenţa dintre sistemele Fichte şi Shellipag ale FILOZOFIEI) Biblioteca "Runivers" existența unor astfel de contrarii stabilite este singurul interes al minții "* Având în vedere acest lucru, poate părea la început că rezultatul primului capitol al fenomenologiei, că adevăratul este generalul, corespunde scopului pe care îl presupune această știință pentru a realiza Dar vom abandona imediat o astfel de presupunere, de îndată ce vom stabili mai clar care sunt contrariile care trebuie distruse în gândirea speculativă și în ce trebuie să constea această distrugere Tocmai contrariile, pe care fenomenologia trebuie să le asume pentru a le anihila, trebuie neapărat să se excludă reciproc sau perfect directe, dintre care, desigur, pot fi doar două, și nu mai multe În al doilea rând, distrugerea lor ar trebui să constea nu numai în unitatea lor abstractă și nu numai în coeziunea lor mecanică, exterioară, ci tocmai în arătarea identității lor reciproce Ceva, sau acesta, conform gândirii speculative, trebuie să fie altul în sine, iar celălalt în mod egal, în sine și pentru sine, trebuie să fie acesta sau ceva *) Și asta nu realizează rezultatul dedus de primul capitol de fenomenologie El spune că adevăratul este comun în obiecte și în eu; dar, în primul rând, este aceasta comună, este identitatea reciprocă a eurilor separate și a obiectelor separate? Deloc Obiectele separate, un copac, de exemplu, și o casă, precum și eurile separate, nu dispar unul în celălalt, ci ambele dispar în general aici și, prin urmare, nu se anihilează reciproc, ci doar se unesc mecanic într-o treime , adică, în general, și numai prin această treime au o legătură între ele Și cu aceasta, nici distrugerea lor împreună nu este speculativă, pentru că nu sunt nimicite două contrarii, ci de fapt mai multe nereguli se contopesc într-o simplitate comună, într-o egalitate comună Același lucru trebuie remarcat despre Hegels Werke, vol I, p , ¿) obiect Logik, , p , Etwas und Anderes Biblioteca "Runivers" contopirea

înțelegerii cu un obiect: aici, deși există două opuse, ele se unesc doar între ele și nu dispar unul în altul în așa fel încât eu, la gradul de certitudine senzuală, și obiectul accesibil cunoașterii în această sferă, se dovedesc a fi complet identice între ele; natura nu este înțelegere, iar înțelegerea însăși nu devine cealaltă a sa, adică natura Studiul de mai sus al ipotezelor ontologiei hegeliene și descoperirea dezacordului lor atât cu conștiința de sine pură, cât și cu experiența pură ar trebui, în mod corespunzător, să decidă în cele din urmă problema validității și adevărului ipotezelor luate în considerare Pentru filozofie nu există alte criterii decât aceste două arătate; prin urmare, dacă presupunerile nu sunt de acord nici cu una, nici cu alta, atunci baza acceptării lor trebuie să stea în purul arbitrar al filosofului Cu toate acestea, nu putem încheia chestiunea cu asta Motivul este că Hegel presupune încă și alte fundamente posibile pentru filozofie, în afară de cele două arătate, iar aceste fundamente, în opinia sa, se află în istoria filosofiei Dacă, exact, ne permitem să aruncăm o privire spre sfârșitul filosofiei hegeliene, către filosofia sa a istoriei și istoria filosofiei, atunci vom constata că, în opinia acestui filozof, istoria este dezvoltarea dialectică continuă a spiritul, iar fiecare filozofie constituie unul dintre momentele necesare acestei dezvoltări Deși adevărată pentru timpul său, fiecare învățătură conține însă o contradicție internă, care, pentru reconcilierea ei, cere o nouă filozofie; iar această filozofie conciliantă este o manifestare necesară Hegel aseamănă această necesitate cu procesul de viață al unei plante "Bobocul dispare în aspectul florii și se poate spune că primul este distrus de cel din urmă; de asemenea, fructul declară că floarea este ființa falsă a plantei și, ca adevăr, îi ia locul Aceste forme nu numai că diferă unele de altele, ci Biblioteca "Runivers" dar se distrug unul pe altul ca fiind incompatibili Dar natura lor fluidă le face împreună momente de unitate organică, în care nu numai că nu se opun unul altuia, dar unul este la fel de necesar ca celălalt, și numai această necesitate egală constituie viața întregului "*) După aceasta, desigur, Hegel a considerat suficient doar să prezinte istoric în fața științei sale relația triplă a gândirii cu obiectivitatea, în diferite învățături filozofice anterioare, pentru ca învățăturile care nu erau de acord cu el de la sine, "să dispărură imediat odată cu apariția lui știință După conceptele sale, poate, dintr-o comparație a filozofiei sale cu alte învățături, ar trebui să fie imediat evident că vremea altor filozofii a trecut; că ei, necesari la vremea lor, trebuie acum, după legea aceleiaşi necesităţi, să cedeze loc unei alte filozofii, mai adevărate Desigur, o astfel de opinie despre mișcarea istorică a filosofiei nu este ea însăși decât o pură presupunere și se poate spune cu siguranță dinainte că nu poate justifica filosofia în discuție, cu atât mai mult cu cât pentru a trece de la o filozofie la altul, este din nou nevoie de un anumit criteriu, iar acest criteriu trebuie să constea din nou fie în pură conștiință de sine, fie în experiență, ambele, desigur, nu mai justifică filozofia în ciuda lor Totuși, cu toate acestea, ne angajăm să expunem aici mișcarea filosofiei care a precedat apariția sistemului hegelian și să vedem dacă au existat într-adevăr asemenea contradicții care să conducă în mod necesar la presupunerile găsite la Hegel Căci ne-am dat osteneala să-l credem pe Hegel după propriile sale principii și, prin urmare, nu trebuie să pierdem din vedere nici una dintre justificările date de filosofia lui, deși știm dinainte nesemnificația lor; si asta pentru a nu da sistemului dreptul de a ne refuza sentinta si J) Phänom , p Biblioteca "Runivers" sub acoperirea

unora dintre dovezile sale, să stea parcă complet nevătămat Analiza concepției istorice a filozofiei hegeliene este mai importantă pentru noi, deoarece acesta constituie punctul de plecare propriu-zis al lui Hegel, adică, deși Hegel a prezentat fenomenologia ca derivare a științei sale, nu a fost fenomenologia, ci, dimpotrivă, cea care a servit ca bază pentru acceptarea presupunerilor , ea însăși, așa cum am avut deja ocazia să vedem, este scrisă în spiritul acestor presupuneri Și putem indica chiar și principala ipoteză ascunsă în fenomenologia însăși: ea constă tocmai în asumarea identității ființei și gândirii, a realului și a idealului Deci, dacă analiza nu este atât de importantă și necesară pentru noi, dar însăși prezentarea acestei apariții istorice a ontologiei hegeliene ar trebui să fie curioasă și interesantă pentru critic: aici vom deschide însuși sufletul filosofiei, vom pătrunde în gândurile și dorințele sale misterioase, care nu sunt întotdeauna direct dezvăluit în sistemul însuși și, prin urmare, promisiunea a aruncat apoi multă lumină asupra expunerii celei mai actuale a filozofiei luate în considerare Deci, trecem acum la prezentarea acestei dovezi indirecte a sistemului hegelian, ab absurdo Și în acest caz, trebuie să ne începem cercetările tocmai cu Kant, pentru că filosofia sa, de fapt, și conform lui Hegel însuși, constituie "fundamentul și punctul de plecare al celei mai noi filosofii germane" Toată filosofia modernă este o consecință a mișcării i-a comunicat Kant, în timp ce Kant însuși a urmat o viziune complet originală, independentă, deși punctul de plecare, sau, mai bine zis, prilejul filosofării sale, a fost senzaționalismul lui Locke și scepticismul scoțianului Hume, stimulat de el el a prezentat în istoria filozofiei poziția triplă a gândirii față de obiectivitate Aceasta pentru că Hegel greșește împotriva adevărurilor faptice de acolo și le prezintă într-un mod complet diferit, Biblioteca "Runivers" ce au fost cu adevărat - Critica acestor erori nu este direct relevantă pentru afacerea noastră și ar crește inutil cercetările noastre Prin urmare, prezentăm aici procesul așa cum a fost în realitate, fără a acorda atenție modului în care este prezentat de Hegel Întreaga dezvoltare a filosofiei moderne se bazează de fapt pe rezolvarea uneia și aceleiași întrebări, desigur, una foarte importantă, problema originii și adevărului cunoașterii noastre Astfel, filosofia kantiană a fost, de asemenea, entuziasmată de aceeași întrebare și de aceeași soluție pe care i-au dat-o Locke și Hume Că în noi există intuiții diferite de reprezentare și concepție este un fapt indubitabil (cogitare est); dar le corespunde ceva cu adevărat și, dacă da, în ce măsură? În conformitate cu soluția diferită a acestei întrebări, în mod evident, structura obiectelor cunoașterii noastre în sine trebuie explicată diferit) Tot ce urmeaza a fost inclus in articolul R "ip'o" almtiyes os filozofii de miscare a timpurilor oblice Biblioteca "Runivers" DESPRE NOUA POVESTE A doamnei KOHANAVSKAYA') "DIN GALERIA PORTRETELOR PROVINCIALE" (Rusek Viet martie, cartea) "Aceasta este o anecdotă", ne-am gândit, când am citit prima poveste a doamnei Kokhanovskaya, plasată în Buletinul Rus, - deși, pe de altă parte, ne-am dat seama că este dificil, totuși, cu atâta fidelitate să scriem o poveste cu adevărat auzită de la o bătrână, este atât de dificil să descrii complet drama ciudată care a avut loc în inima fetei, astfel încât, atunci când o înfățișăm, nu numai în conținut, ci chiar și în trăsăturile limbii, să nu străpungă cu un singur ton infidel Acolo nu s-a auzit niciun mozaic Între timp, mozaicul sau compunerea operei se aude inevitabil, în orice transmitere pur mecanică a poveștii altcuiva Chiar dacă, așa cum se întâmplă, de exemplu, cu basmele, cercetătorul

va încerca chiar să le noteze pur și simplu din cuvintele povestitorului, iar în această formă se va depune presei: basmul va fi povestit, totuși, nu în felul în care se spune cu adevărat printre oameni După cum doriți, există ceva de nedescris în puterea creativității, pe care nimeni nu îl poate asimila fără a deține creativitate Și acest inexprimabil constă, tocmai, în totalitatea vieții simțite: ceea ce eu însumi nu am simțit pe deplin, că *) Publicat în Russkaya Bessed, Cartea a III-a Amestecul, pp - Biblioteca "Runivers" Nu pot să transmit altuia în întregime sau, ceea ce este la fel, să reproduc artistic - Dar îmi este atât de frică să cedez mereu primelor mele pasiuni; Literatura a avut atâtea ocazii să fie dezamăgită de speranțele exagerate care au fost trezite de primele experiențe ale altor scriitori, încât ne-am hotărât mai bine să așteptăm concluzia finală și să vedem dacă acest talent aparent atât de fin va rezista în lucrările ulterioare, sau dacă nu se va converti, așa cum sa întâmplat multora, într-o plictisitoare unilateralitate Acum ne grăbim să cerem sincer iertare de la doamna Kokhanovskaya pentru îndoiala interioară involuntară pe care prima ei poveste a stârnit-o în noi Deși nici acum nu suntem contrarii să credem că atât prima, cât și a doua poveste s-au bazat pe evenimente adevărate: dar asta nu înseamnă nimic În fața noastră, într-adevăr, talent artistic și talent scump; de aceasta nu există nicio îndoială În primul rând, observăm cu deosebită plăcere că doamna Kokhanovskaya nu se repetă În "Galeria Provincială a Portretelor" există o viață complet diferită, și un timp deosebit, caracteristic Așadar, ne putem felicita că vom fi scutiți de plictiseala de a vedea un nou artist specialist, din genul domnilor Grigorovici, Shchedrin și parțial Ostrovsky, care, după ce au produs un efect cu primele lor lucrări, dacă nu s-au epuizat, atunci și-au dezvăluit pe deplin talentele De fapt, în legătură cu literatura de calitate, avem un tip special de diviziune a muncii, la subiecte: unul scrie despre oamenii de rând, altul despre funcționari, al treilea despre comercianți Această aplicare a principiului politic și economic la munca creativității, această distribuție de breaslă a ficțiunii, desigur, mărturisește în favoarea observației relative, și, în parte, talentul conceptului povestitorilor noștri, dar într-un sens general, cu siguranță nu favorizează concluzia despre semnificația strict artistică a lucrărilor lor și, fără îndoială, expune ѣнно -atitudine abstractă a castei noastre grațioase Biblioteca "Runivers" ratură la subiectul tău Slavă Domnului, în cele două povești ale doamnei Kokhanovskaya, pe care le citim, singurul lucru în comun este că acolo și aici conținutul este complet rusesc Dar aceasta este o înaltă demnitate și în niciun caz o slăbiciune a talentului Adevărat, există încă o caracteristică comună și, să nu ne ascundem, ne este frică pentru ea Acesta este un cântec Presărate cu o mână generoasă în cutare și cutare poveste, cântecele rusești dezvăluie buna cunoaștere a autorului cu ele, sau nu - e prea vulgar: - aici se vede pătrunderea completă a cântecului rusesc; este clar că s-a obișnuit cu asta; un cântec, sau un fragment din el, de la sine, destul de firesc, coboară din condeiul doamnei Kokhanovskaya - și întotdeauna de altfel Toate acestea sunt caracteristici frumoase și elementele unei dezvoltări ample Dar nu mai puțin, ne temem că declarația acestor relații cu cântecul nu se va repeta mai târziu fără nevoie Apreciind talentul extraordinar al doamnei Kochanowska, ne exprimăm sincer teama și lăsăm la latitudinea indubitabilului tact artistic al autoarei să decidă mai târziu asupra mărimii utilizării cântecului în următoarele povești: am indicat pericolul Dar care este particularitatea noului talent pe care

literatura a avut norocul să-l dobândească? Cum să-i determinăm meritul? Într-o scurtă notă - nu avem timp pentru o analiză detaliată - vom încerca să afirmăm cea mai generală Odată cu producerea revoluției în viața populației iobagilor, am reflectat adesea asupra consecințelor enorme pe care trebuie să le aibă asupra vieții întregului popor, nu numai economice și sociale în sensul restrâns al cuvântului, ci și pentru știință și artă în țara noastră, și chiar pentru limba Odată cu emanciparea țăranilor, odată cu neîndoielile, deci, răspândirea alfabetizării în rândul oamenilor, ne-am gândit, fără greș, un nou val de gânduri și idei, cu totul diferit, și odată cu el, odată cu noi forme, care va îmbogăţi şi modifica compoziţia cuvântului nostru Artificialitatea științei noastre, artificialitatea ideilor noastre în general, artificialitatea literaturii elegante în special și, în sfârșit, artificialitatea limbajului însuși - toate acestea trebuie să cadă înainte Biblioteca "Runivers" prin presiunea cererilor proaspete și a elementelor noi, pure Vom avea propria noastră literatură și propria noastră limbă, cu trăsăturile ei lexicale și sintactice Credem că nu trebuie să facem o rezervă în fața cititorilor în ce sens și în ce grad literatura noastră nu este până la urmă a noastră: despre asta s-a vorbit deja de atâtea ori în paginile acestui jurnal Dar nu strică să adăugăm aici că renașterea pe care o așteptăm în special de la limbă nu ar trebui să constea, după părerea noastră, în introducerea unor cuvinte sau fraze folosite până acum exclusiv numai la oamenii de rând, - cu atât mai puțin - într-una, zona privata Păstrarea vorbirii cu cuvinte și fraze smulse direct poporului nu constituie încă deloc o naționalitate În limbaj există ceva mai important decât cuvintele și frazele individuale: este spiritul său, depozitul său, contemplațiile care se află în el și care, în cea mai mare parte, sunt exprimate sub formele unei combinații organice de legături individuale ale unui cuvânt într-un lanț neîntrerupt de vorbire Vorbind mai îndeaproape, latura etimologică și sintactică este mult mai importantă pentru limbă decât latura pur extern-lexicală și tocmai din această latură ne-am îndepărtat de oameni Această îndepărtare nu este deloc, așa cum cred majoritatea oamenilor, o consecință necesară a educației și a conceptelor asociate acesteia, dificilă pentru masele nedezvoltate Poporul nu înțelege vorbirea noastră, chiar dacă le vorbim în cuvintele ei: dar ei sunt capabili să înțeleagă vorbirea slavonă bisericească, deși include uneori concepte care sunt departe de a fi cotidiene, dar elaborate de secole întregi de gândire profundă Totul aici este apropierea ideilor de elementele istorice ale oamenilor; și de fapt nu ne înțelege discursul Ni s-a părut că în poveștile doamnei Kochanowska, și mai ales în ultima, vedem zorii renașterii literaturii pe care o așteptăm și, mai mult, din ambele părți, estetică și filologică Este de la sine înțeles că prin aceasta nu ne gândim deloc să punem înfățișarea lucrărilor menționate într-o legătură organică cu marea operă de eliberare Biblioteca "Runivers" Facem o aproximare simplă; Poveștile doamnei Kochanowska sunt, în opinia noastră, doar o măsură externă prin care se poate prezice parțial esența dezvoltării viitoare a literaturii Ideea este că izvorul din care curge conținutul poveștilor doamnei Kokhanovskaya este același care va țâșni ulterior în literatură, dar deja cu un flux plin Aceasta este viața oamenilor În poveștile analizate se aude nu doar o simplă cunoaștere cu ea, și nu doar simpatie exterioară, ci o apropiere interioară față de ea și o asimilare pozitivă Dacă, totuși, se caută explicații cu privire la modul în care acest element a apărut în ele, atunci este suficient să indice însăși epoca literaturii: de recent, în general, ea a început

aparent să fie împovărată de boala sa constantă și să caute un teren pozitiv pentru sine În acest sens, este cel mai firesc să comparăm scrierile noului nostru scriitor cu lucrările unui scriitor, a cărui pierdere recentă este atât de tristă pentru toți cei care prețuiesc succesul cuvântului rus Vorbim despre Serghei Timofeevici Aksakov De fapt, cu acest scriitor, care mai mult și mai pe deplin decât alții a exprimat în sine direcția artistică pozitivă emergentă a literaturii, Madame Kokhanovskaya, în opinia noastră, are multe în comun O atitudine imparțială față de realitate, o reprezentare interioară și, în special, acea totalitate, acea complezență în care apar persoanele reprezentate și care servește ca semn principal al artă pozitivă - toate acestea și un alt scriitor au toate acestea și - ultimul cu greu de la nu toți scriitorii ruși se numără exclusiv printre ei Pentru o mai mare claritate, vorbind despre asemănări, să subliniem și diferența Este minunat Să nu mai vorbim nici măcar de maturitatea diferită a cutare și acela talent, și despre gradul de finisare al lucrărilor: aici nici măcar nu poate fi comparație Scrierile doamnei Kochanowska, în acest din urmă aspect, sunt chiar oarecum aspre Pe de o parte, vorbind despre limbaj propriu-zis, tocmai această asperitate poate servi ca depozit al unei dezvoltări viitoare cu totul originale; dar, pe de altă parte, arată în general că pi- op Gillrov-Platoiola vol I ^ Biblioteca "Runivers" Doamna satelit nu este încă pe deplin capabilă să facă față talentului ei În plus, între cei doi scriitori numiți există o diferență clară în manifestarea însăși virtuților pe care le au în comun Două trăsături predomină în poveștile lui Aksakov: în primul rând, claritatea este complet transparentă, pură, imperturbabilă, într-un cuvânt, așa cum poate fi doar domnia calmă a unei bătrânețe cu totul pașnice Aici nu se aude tensiunea sau concentrarea deosebită de care ar fi nevoie pentru a distinge cu toată subtilitatea interiorul unui obiect și pentru a alunga norii întunecați ai propriilor senzații, care, apărând inevitabil într-un tânăr și soț înfloritor-viu , interferează involuntar cu claritatea privirii Și alături de această trăsătură, în Aksakov întâlnim pasiuni și entuziasm complet tineresc, de îndată ce atinge obiectele către care îi este îndreptată simpatia Combinația acestor două calități aparent opuse a fost cea care a dat poveștilor și, în general, întregului discurs al regretatului autor, acel farmec de care s-a bucurat toată lumea Prin urmare, în însăși imparțialitatea sa față de realitate și în însăși înfățișarea fețelor pe care le-a descris, se putea auzi că ele erau tocmai rodul acestei clarități a viziunii; iar pe de altă parte, imparțialitatea lui nu era o simplă indiferență sau obiectivitate pură, ci se supunea pretutindeni unui sentiment moral profund exprimat clar, căruia îi dădea amploare acolo unde era nevoie, intrând pe alocuri chiar și în animația lirică Doamna Kochanowska, pe de altă parte, are o obiectivitate perfectă Chipurile din poveștile ei, care trăiesc după latura lor pozitivă, acționează în toată întinderea originalității, nelimitate și neîncurajate de recenziile autoarei A fost bine sau rău, a acționat mirele în prima poveste în care a luat fata împotriva consimțământului ei și chiar a fost ucis complet de căsătoria ei și amărât de viitorul ei soț? a făcut bine soția să-și tiranizeze atât de mult soțul profund devotat? Autorul nu arată acest lucru Cum se uită, din nou, autorul din ultima poveste la actul nebun de autocrat al lui Gavrila Mihailovici cu fiica sa? Biblioteca "Runivers" Cum se raportează, în general, la acest despotism, pe care totul îl înconjoară cu servilism și în jurul căruia totul este, totul este pentru el și după el? - Acest lucru este ascuns în poveste "Totuși, acesta este imoral!" poate spune cineva Desigur, nu

vom spune asta Cerința moralizării din povești a rămas în urmă într-o asemenea măsură încât îi este rușine să o infirme În opinia noastră, se înțelege exact invers: obiectivitatea doamnei Kochanowska este demnitatea ei specială și cea mai mare comoară Dacă la scriitorul cu care tocmai am comparat-o, dimpotrivă, claritatea cerinţelor morale constituie un merit deosebit: atunci trebuie să ne amintim, în primul rând, de felul cu totul diferit al scrierilor lor; și în al doilea rând, nu trebuie să uităm că nicăieri cerințele morale ale lui Aksakov nu apar sub forma laudei și condamnării exterioare Kurolesov însuși este înmuiat: pe lângă atrocitatea acestui domn, sunt expuse trăsături care i-au câștigat recunoștința țăranilor Cu toate acestea, am reușit să auzim reproșul doamnei Kochanovskaya și tocmai de ce, nicăieri în poveste, nu a condamnat cu voce tare iobăgia care este activă în ea Suntem oameni minunați! Atâta vreme înduram cele mai sumbre dintre abuzuri: iar acum, când cade, fierbim de indignare, de îndată ce cineva, atingând accidental relația stăpânului cu țăranii, nu consideră că este o datorie să se înarmeze cu tunete împotriva sclaviei După părerea mea, într-o oarecare măsură este chiar pur și simplu imoral În aceste exclamații se mai aude o renunțare incompletă la acele relații împotriva cărora sunt atât de furioși înarmați, aici se aude un fel de teamă de a fi catalogați drept apărătorii lor Și acesta nu este chiar un semn măgulitor Cine este dezvoltat uman nu se va lăsa suspectat de simpatie pentru imoral și nu își va exprima atât de naiv teama La obiecția pe care am auzit-o, să răspundem că în povestea în cauză sunt locuri în care iobăgia este condamnată, și foarte direct "Baza rădăcină a sutei noastre- * Biblioteca "Runivers" În riniago-ul menajului economic", spune doamna Kokhanovskaya într-un singur loc, "a existat o regulă simplă, puternică: "încălță, îmbrăcați un bărbat, hrăniți-l până la sațietate și apoi întrebați-l ce doriți" Această regulă a fost ferm și invariabil respectată de bătrânii noștri, răscumpărându-i, pe cât posibil, arbitrariul și capriciile sălbatice ale nobilimii nestăpânite La stăpânul foarte cool, cu care fiecare vină era de vină, care prețuia orice câine ogar aproape ca un exemplu mai înalt decât iobagul său, iar menajera acestui stăpân era încălțată și îmbrăcată corespunzător și era deja plină până la gunoi chiar spus, dacă nu s-ar fi vorbit despre arbitrariul sălbatic, nici despre domnia nestăpânită și dacă s-ar fi lăsat o singură mențiune că există gratii care erau prețuite de un câine ogar mai presus de un iobag, numai asta ar fi salvat cerințele morale în măsura în care întrucât au un loc în poveste Pe de altă parte, vorbind în general, tocmai aceasta este sarcina artei, pentru a-și arăta latura ideală, pozitivă în fiecare epocă sau personalitate dată Instituția imorală a trăit Cum a făcut-o trăiesc? De ce a existat? Cum Într-un cuvânt, care a fost raționalitatea lui relativă? A întruchipa acest sens interior este opera artistului Și această întruchipare, dacă este prezentată viu și fidel, va declara prin ea însăși ce cerințe morale sunt necesar în sufletul cititorului, tocmai prin exact opusul în care ideea întruchipată va sta la forma realității în care este întruchipată Autorul nu trebuie să recurgă la nicio maximă Legea morală inerentă sufletului fiecăruia va vorbi pentru el Sarcina principală a artistului nu este să execute realitatea în numele ideii și, prin urmare, să irită sentimentele, ci să le calmeze, căutând strălucirea ideii în cea mai întunecată realitate Chiar din acest punct, privind pasajul "Din Galeria Portretelor Provinciale", ni se pare frumos Autoarea a reușit să o înfățișeze pe Gavrila Mihailovici din acele părți care, în ciuda tuturor Biblioteca "Runivers" autocrația lui, îl iubești, îl justifici Laturile crude pe care le ghiciți la el,

despre care știți că cu siguranță au fost, judecând după caracterul lui, toate au rămas în culise, nu au fost aduse pe scenă și nu vă revoltă sentimentele morale Dar, pe lângă asta, mai există o trăsătură în poveste care îl denunță pe cel mai înalt artist Autorul nu numai că îl obligă pe cititor să justifice involuntar acțiunile întunecate ale eroilor săi, dar ele sunt justificate în el chiar de persoanele care trebuie să îndure din cauza lor Acțiunile cele mai violente, cele mai aparent ofensatoare pentru simțul moral al libertății, sunt suportate de ofensat nu numai cu răbdare, ci de bunăvoie și de bunăvoie: de altfel, pentru aceste jigniri, și tocmai pentru ele, jignit îl iubește și mai mult pe cel care a jignit Iată o astfel de caracteristică artistică, la care foarte puțini reușesc să o atingă Gavrila Mihailovici își încuie fiica dragă; o inconjoara nici o clipa, neramanand in urma, zi si noapte, paznici veghetori; libertatea și veselia ei, cărora până atunci le dăduse joc deplin, o împiedicau Cum, se pare, să nu te plângi de tată? Cum, se pare, să nu folosești eforturile și toate trucurile feminine pentru a înșela vigilența asistenților, pentru a-ți vedea iubitul, a coresponde cu el sau pur și simplu doar pentru a respira libertate? Aparent, toate acestea ar fi atât de naturale, iar talentul obișnuit s-ar grăbi să fie tentat de o asemenea naturalețe Dar ar fi ok La doamna Kokhanovskaya, Anna Gavrilovna nu își exprimă durerea față de tatăl ei; ea nu este de natură să gândească ceva împotriva lui Dar ea a ajuns să urască pe Nastya santinela, care, de fapt, nu era de vină pentru nimic aici "Și Anna Gavrilovna nu ar fi fost o persoană vie, în carne și oase", notează autorul, "dacă nu ar fi urât-o pe Nastya Podbritya Și Anna Gavrilovna n-ar fi fost femeie dacă nu ar fi vrut cu toate astea puterea sufletului ei să fie furată de Mark Petrovici, fie că doar pentru a-l enerva pe Shaved, astfel încât ea, cu toate privirile ei, să se așeze, Biblioteca "Runivers" ca un crab pe stânci "Vedeți, Anna Gavrilovna vrea răpirea ei, dar totuși pentru a o enerva pe Nastya Podbritya și nu în niciun fel pentru a-și enerva tatăl Gavrila Mihailovici refuză mâna fiicei sale unui bărbat care este iubit sincer de el, pe care nu-l poate huli în nimic, care este un cuplu în toate cu Anna Gavrilovna, mai bun decât care, conform propriei sale, conștiința interioară involuntară a tatălui său , este mai bun și nu poate fi mire și refuză cel mai mult într-un mod ofensiv Dar Mark Petrovici, oricât de neplăcut ar fi refuzul în sine pentru el, totuși nu își exprimă indignarea față de forma în care este exprimat, nu se răzbune împotriva lui Gavrila Mihailovici pentru promisiunea de a-l bate deschis, în fața lui servitori Marka Petrovici acceptă vesel provocarea și își fură fiica, râzând de amenințarea bătrânului Autocrația lui Gavrila Mihailovici este teribil de jignită de această călcare în picioare a drepturilor paterne; mândria lui este îngrozitor umilită de această batjocură vădită a promisiunii sale solemne și a tuturor eforturilor sale de a preveni răpirea: un asemenea eveniment l-a rupt, s-a așezat Dar vedeți totuși că chiar în momentul primei furii, Gavrila Mihailovici nu încetează să-l iubească pe Mark Petrovici; și îl iubește, mai ales pentru această îndrăzneală cu care el, Mark, a râs de el, Gavrila Mihailovici, și i-a furat fiica de sub nas El însuși admiră involuntar actul care cade asupra lui atât de neplăcut - îl admiră pe Mark "Ma tachinează! spuse Gavrila Mihailovici "(în timpul urmăririi lui Marka Petrovici) -" iar furia lui s-a aprins și a tremurat ca un foc în ochi Du-te, du-te! strigă pe lângă el bătrânul înflăcărat Caii, după ce și-au adunat ultimele puteri, s-au repezit și au rămas deodată ca înrădăcinați la fața locului Gavrila Mihailovici s-a ridicat la

înălțimea lui pe cărucior și a rămas uimit, fără să-și creadă ochilor Trăsura lui Mark Petrovici s-a întors și s-a îndreptat spre Gavrila Mihailovici Oprește-te, oprește-te, repetă el, deși Biblioteca "Runivers" fără asta, toți stăteau uimiți și nu se mișcau de la locul lor La naiba! şopti Gavrila Mihailovici, privind cu toată puterea sufletului ce lovitură puternică mişca trăsura, şi noroi gros zbura în pălării de sub copite / În această scurtă exclamaţie: "La naiba!" - toată admiraţia cu care Gavrila Mihailovici admiră involuntar tinerețea lui Mark s-a exprimat Într-un cuvânt, toată povestea este un fel de luptă a tinereții reciproce, o bătălie eroică, în care adversarii se respectă cu atât mai mult, cu atât mai dureros simt loviturile aduse Și acest iubitor reciproc schimbul de jigniri constituie farmecul deosebit al poveștii (un chip, în treacăt, mai puțin atrăgător decât alții), care este jignit personal de refuzul lui Gavrila Mihailovici de a-și da fiica lui Mark și care, aparent, ar trebui doar să se bucure de vești a unei răpiri neașteptate de succes, însăși soția generalului îi spune domnului frate un astfel de discurs: deci asta înseamnă, domnule meu, Gavrila Mihailovici, că ți-ai salvat fiica și lăudarea lui Mark a mers bine? sora generalului îşi făcu cruce cu evlavie Mi-ai auzit rugăciunea păcătoasă: ai îngrijit un orfan Și când se întâmplă asta, părinte frate! la ce oră a lui Dumnezeu a ajutat Mark Petrovici! Mâine îl voi chema pe preot, voi comanda o slujbă de rugăciune Și bătrânul Emelyanikh și Pobred ai tăi, domnule frate, al cărui <dacă s-au uitat? " Nu știm dacă însuși autorul au cântărit ultimul cuvânt, dar, în opinia noastră, au dat dovadă de un tact artistic extrem de subtil, netolerând unilateralitatea ascuțită la cea mai mică lovitură Oricât de bucurie a primit vestea generalului, dar cum să nu simtă nemulțumirea altcuiva față de defecțiunea servilă, deși într-o astfel de chestiune pe care ea însăși nu o simpatizează? Suntem de părere fermă că ceea ce se aude în cuvintele ei nu este ironie, ci vorbire sinceră, deși, pe de altă parte, pentru înflăcăratul Gavrila Mihailovici ar fi trebuit să aibă toată puterea celei mai vitrioase batjocuri Biblioteca "Runivers" Și ce fel de viață este descrisă în poveste și cum s-a revărsat! Aceasta este viața bogaților moșieri din vremea Ecaterinei, un amestec de splendoare Versailles cu nepolițea aspră a vremurilor lui Alexei Mihailovici, aroganță domnească cu inocență naivă, fără ceremonie; și toate acestea sunt acoperite de cea mai răspândită desfătăreală și tinerețe rusească Acești oameni sunt îmbrăcați în rochii franțuzești, satin cu iarbă mică și pompadouri atrăgătoare: sunt curățați de coafor; stick muște pe ei înșiși cu semnificații condiționate sentimentale; Se plimbă în trăsuri cu lalele aurite sculptate pe corp Dar, la o oră veselă, ei nu sunt contrarii să se îmbrace într-un caftan sau sarafan rusesc, pe care îl au mereu pregătit intenționat, și se lansează în dansul lor natal rusesc, cu refrenele cântecelor pur rusești Oamenii ăștia își mai spun unul altuia: "Lumina mea, domnule frate!" sau: "Doamnă soră!" și sunt exprimate în general prin acele fraze rusești evazive care s-au păstrat doar în literele rusești autentice supraviețuitoare ale secolului al XVII-lea, iar acum sunt încă înviate de doamna Kokhanovskaya; dar, totuși, de îndată ce vine vorba de ambiție, aceiași oameni încep să vorbească într- o altă limbă, în care se poate auzi o altă origine - nu întotdeauna propria lor, sinceră, dar în mod deliberat uniformă, ceremonială "Mamă soră," Gavrila Mihailovici, atins viu, îi răspunde surorii sale, "casa mea nu este un birou pentru afaceri secrete și nu există secrete în casa mea" Sau iată cum spune jignitul Mark Petrovici: "Dacă e vorba de asta", îi spune lui Gavril Mihailovici, "atunci de ce nu te dezici tu, suverana mea,

Gavrila Mihailovici, să dai pentru mine Nu sunt defăimat, nu există nicio faptă rușinoasă în spatele meu, iar nobila mea ambiție, domnule, este egală cu ambiția dumneavoastră în opinia lui Dacă îmi faci o asemenea jenă, ce este această jenă, dam-ne să răspunzi "Într-un cuvânt, formele exterioare ale unei civilizații extraterestre sunt îmbrăcate de aceste persoane, dar sunt îmbrăcate ca un guler; sunt strânse în ele În pompă uniformă, ei nu văd rostul niciununia Biblioteca "Runivers" bucurie; nu se simt liberi în ea; Distracția rusească este pentru inimile lor, viața rusească este pe placul lor Bătrânul tată se topește, uitându-se la fiica sa când ea joacă într-un dans rotund și cântă; Cântecul rusesc acționează magic asupra lui "Odată cu primele sunete ale acestui cântec, indiferent ce a făcut Gavrila Mihailovici, fie că a jucat cărți, dame sau a vorbit despre vânătoare, s-a ridicat, ca și cum nu prin propriile forțe; la cinci sau șase pași își lăsa pantoful din picioare și, fără să-și dea seama, într-un ciorapă stătea la ușa holului Nu putea auzi ce i se spunea și, respectându-l, nimeni nu i-a vorbit; Mosquito Strength stătea în tăcere, ținând un pantof căzut în mâini Și tot ce era puternic tandru, acea iubire pândea într-un suflet puternic, sub acoperișul unei nobilimi impunătoare și un fel de rușine de sentiment, luând orice manifestare de este pentru slăbiciune într-un om, tot ceea ce necontrolat a ieșit; Gavrila Mihailovici și-a fixat ochii asupra fiicei sale și pentru a evita puterea acelei priviri paterne iubitoare - nu! se pare că dacă un cuțit i-ar fi fulgerat în ochii lui Gavrila Mihailovici și i-ar fi fost îndreptat capătul spre piept, acesta ar fi spus: "Stai, lasă-mă să văd dansul fiicei mele Ce te face nerăbdător?" II când fiica, cu cuvintele cântecului ei ingenu, părea să se uite în sufletul lui, și scoate de acolo propriul răspuns: Joacă, copila mea, Glume, draga mea! Ochii lui Gavrila Mihailovici s-au întunecat de lacrimi, iar pieptul, deschis la cămașă, s-a ridicat și a căzut ca un val greu " În același timp, deși este încă legată din exterior de formele de viață extraterestre, în mod firesc, generația nu a avut încă timp să măcine, ceea ce se întâmplă de obicei cu o astfel de fuziune a două elemente, când ambele renunță reciproc la esența și originalitatea lor; golul nu a apărut încă; natura era intreaga Imaginea acestei naturi pur rusești încă proaspăt conservate în forme noi, care nu au depășit-o, cu toată îndrăzneala sa radicală și îndrăzneala, este, în opinia noastră, Biblioteca "Runivers" ó opinia, esența noii povești a doamnei Kokhanovskaya Am auzit remarca că în eroii "Galeriei Portretului" sunt multe lucruri legate de un fel de Alyosha Popovich sau de alți eroi cântați în cântece vechi; sunt amintite aici, deși apar sub forme destul de diferite Găsim această remarcă profund corectă Într-adevăr, personajele principale ale poveștii sunt pur rusești, și anume, în acest sens al eroismului Și trebuie să dăm credit scriitoarei că le-a permis să se dezvolte în toată întinderea irezistibilă Toate cele trei personaje principale ale poveștii s-au menținut până la capăt Dar este imposibil, în special, să tăcem despre acea, după părerea noastră, scenă profund artistică în care, imediat după o împăcare plină de bucurie cu ginerele său, Gavrila Mihailovici îi amintește de amenințarea pe care a făcut-o cândva "Vin bun, Mark, fiul tatălui! spuse Gavrila Mihailovici, smulgându-se de fiica sa și bând paharul pe care i-a dat Mark Petrovici Ce crezi, bravo? - Și ce cred, părinte? întrebă Mark Petrovici "Da, ceai, ai uitat complet să te gândești la ce ți-am spus?" - Nu fi supărat, tată A fost acum mult timp în urmă - Da, ce a fost? - Da, orice ar fi Gavrila Mihailovici a ridicat capul și l-a aruncat pe spate - Da, tu, văd, cu mine în cuvinte, cum te joci o grămadă? el a spus Îți amintești acele

discursuri care au mers cu mine la sărbătoare? - Ca să-ți amintești toate discursurile, părinte, care sunt ținute la sărbătoare, a răspuns Mark Petrovici, - trebuie să ai o memorie lungă - Dar ea nu a crescut să te cunoască? Deci, dacă ești tânăr și memoria ta este scurtă, atunci, deși sunt bătrân, memoria mea este lungă Te-ai lăudat, Marcu, că ai să-mi furi fiica de la mine - și ai făcut-o; și le-am arătat tuturor lăudării tale că te voi biciui și ce crezi că nu te voi bate? Biblioteca "Runivers" La această întrebare, sora, soția generalului, se ridică de pe scaun, strângându-și mâinile "Ah, domnule, fratele meu! Anna Gavrilovna, fără un cuvânt, s-a apropiat de tatăl ei și și-a sprijinit capul pe umărul lui Această cerere tăcută ar putea fi mai valabilă decât orice cuvânt Gavrila Mihailovici a simțit asta - Pleacă, iubito! spuse el luându-și fiica cu mâna Tu, mamă, soră, dacă vrei, du-te și odihnește-te din drum; iar tu, fiică, du-te, leagănă copilul Nu învăța să te blochezi pe urmele soțului tău; dar asigură-te că soțul tău vine la tine și nu tu să ieși în fața ochilor lui Mergeți, amândoi, și vorbim cu ginerele Anna Gavrilovna s-a dus să o aducă pe mătușa generalului; dar când trecu pragul sălii, se opri - Anyuta! spuse Mark Petrovici și i-a arătat ușa cu mâna Anna Gavrilovna a dispărut "Așadar, dragă ginere, rămânând pe artificii", a spus Gavrila Mihailovici, "ai uitat asta?" - Da, iar tu, părinte, ți-ai amintit; după un timp, du-te în pădure prin zmeură, spuse Mark Petrovici - Cum așa? - Și bineînțeles că da, spuse Mark Petrovici Dacă m-ai fi prins în acel moment, n-aveam încotro Voința ta ar fi Furat și prins, nu cere milă Lasă hoțul și făină Și acum ce fel de hoț sunt eu pentru tine? Sunt un soț cinstit al fiicei tale cinstite, iar tu, un tată cinstit, nu poți să-mi faci dezonoare - Oh este? spuse Gavrila Mihailovici și nu s-a gândit prea mult - Marcă! - Ce, părinte? - Te voi biciui "Ei bine, bunica mea a fost cea care a spus avere pentru doi", a spus Mark Petrovici Biblioteca "Runivers" - Mă înțelegi, Mark! Gavrila Mihailovici a vorbit cu fervoare La urma urmei, nu vreau să te biciuiesc deloc: acum, cinstește-te, carnea și oasele meu, fiul meu cu fiică; Dar totuși, te voi biciui, Mark! "Dar ce fel de nenorocire este aceasta?" a spus Mark Petrovici - Marcă! spuse Gavrila Mihailovici, apropiindu-se de Mark Petrovici -Fiule, intelege-ma, Mark! a spus el: "Nu vreau să te biciuiesc ca să te biciuiască, Mark; și te voi bate, Mark, pentru că am spus că te voi bate, Mark - Eh, eh, eh! Mark Petrovici a spus la fel Găina a chicotit înainte să-și depună ouăle Nu, scuză-mă, părinte: pielea ta nu este haina altcuiva Să bem vin mai bun - Nu, Mark! Gavrila Mihailovici a împins paharul care era servit Nu vreau vin Uită-te la bătrânețea mea, Mark Ești tânăr, tocmai te-ai hotărât să trăiești în lume, iar tu, Mark, ți-ai rostit cuvântul și l-ai împlinit Și sunt alb cu fața; uită-te la mine Mark! și ca să-mi trăiesc viața și să nu o învăț, Marcu: dacă îmi spun cuvântul, înseamnă că nu latre în vânt Până și Gavrila Mihailovici a început să plângă "Dar asta, Dumnezeu știe ce este, părinte!" spuse Mark Petrovici, uitându-se cu ciudată nehotărâre în jurul lui și la bătrânul care plângea Ca să mă las biciuit de tine Mark Petrovici se ridică de pe scaun - Lasă-mă să te bat, Mark, fiul meu! întrebă Gavrila Mihailovici Dacă mi-ai furat fiica și ea este propria ta soție, lasă-mă să te bat cu biciul, Mark! Marka Petrovici bătu din picior Pe masă stătea un pahar de vin nebăut Marka Petrovici a luat-o și a băut-o până la fund - Sekki, tată! el a spus Doare Să știe și să înțeleagă toți oamenii că ți-am furat fiica și că este o soție dragă inimii mele! Dă-mi naiba Biblioteca "Runivers" Gavrila Mihailovici s-a ridicat pe măsură ce creștea - Doamne, Regele meu! Și-a ridicat mâinile spre imagini, - Îți mulțumesc că m-ai creat, că m-ai

ridicat, m-ai făcut om între oameni și că Tu, Domnul meu, nu m-ai rușinat la bătrânețe! s-a închinat până la pământ Gavrila Mihailovici Mark, fiul meu, urmează-mă - Nicăieri, părinte; biciuiește-mă aici Dar tu însuți biciuiește-mă, părinte: ca să nu mă atingă mâna servilă "Adevărul tău, fiule Așteptați-mă Gavrila Mihailovici a ieșit din casă și a tăiat singur tijele Și întorcându-se, Gavril Mihailovici și-a biciuit fiul fără să glumească, de parcă ar fi biciuit niște Filka sau Tomka pentru o vină, dar nu cu mâna stăpânului După aceea, s-au îmbrățișat strâns și i-au sărutat pe tatăl și pe fiu "Acum ești al meu, Mark; iar eu sunt al tău pentru totdeauna, te sărut în vârful capului Și Gavrila Mihailovici l-a sărutat pe cap pe Mark Petrovici Fie ca fiul tau, si nepotul meu Gavrila sa te consoleze asa cum m-ai consolat pe mine, nu l-au rusinat pe batran! Gavrila Mihailovici făcu un pas înapoi și făcu o plecăciune până la talie în fața lui Mark Petrovici M-ai zdrobit complet, dragul meu fiu! Ei bine, da, și m-a consolat, Mark! Din nou tatăl și fiul s-au îmbrățișat și s-au sărutat fratern Hai să mâncăm acum împreună / Talentul mediocru s-ar fi retras înainte de această scenă Nu s-ar fi aventurat în ea, sau cel puțin nu ar fi îndrăznit să o ducă până la capăt El ar fi adaptat sentimentele lui Gavrila Mihailovici și Mark Petrovici la el însuși și la spiritul dezvoltării moderne în general și, poate, i-ar fi obligat doar, reciproc în bucurie, în glumă, să-și amintească de promisiunea cândva ridicol de provocatoare I s-ar părea, poate, indecent, gâdilat, ciudat să-și pună eroii într-o asemenea poziție; i-ar fi frică să-i umilească și să-i ridiculizeze prin asta Nu ar înțelege, dimpotrivă, tot profundul Biblioteca "Runivers" fidelitatea, pe care acest cuplu o are de-a lungul timpului, și toată conformitatea ei necesară cu caracterul persoanelor; nu ar fi înțeles că fără această scenă toată povestea ar fi fost incompletă și nu ar fi înțeles că această scenă, în esență cu adevărat ofensatoare, poate fi prezentată într-un mod deloc jignitor Dar acesta este ceea ce deosebește talentul, care se află cu mult peste nivelul obișnuitului, de mediocritate Și cât de subtil este condusă, de fapt, toată această scenă! Cât de necesar aici, pentru ca chiar de la începutul conversației, atât tatăl, cât și apoi fiul, au considerat de cuviință să îndepărteze doamnele de la sine! (Se aude involuntar că atunci când Marka Petrovici îi repetă Anei Gavrilovna ordinul tatălui său de a pleca, deja simte dinainte că va fi de acord să fie biciuit, să cedeze cererilor tatălui său, deși acum nu își dă încă seama el însuși) Cât de firesc este la început acest ton vesel de glumă, cu care Mark Petrovici acceptă propunerea socrului său; cum, mai departe, trece treptat în nedumerire și nehotărâre, la cererile intens repetate ale tatălui său, și apoi ezită complet, privindu-și lacrimile; şi cum, în sfârşit, apare brusc în el hotărârea şi, mai mult, cea mai dispusă, cea mai gata, deşi întărită de un pahar de vin şi însoţită de bătaia din picior, când Gavrila Mihailovici cere dovada dacă fiica lui este exact soția lui Mark Petrovici Cât de important este din nou că Mark Petrovici îi reamintește tatălui său că: "Ar trebui să biciuie cu a lui, nu cu o mână servilă" Cât de profundă este această durere naivă a bătrânului, această înțelegere deosebită a sfințeniei acestui cuvânt, această dorință irezistibilă de a fi mângâiat de fiul său, pe care-l iubește din adâncul inimii - și această rugăciune, nu mai puțin naivă, de mulțumire , cu ocazia consimțământului lui Mark, și această plecăciune joasă, în retragere Să remarcăm, în același timp, delicatețea subtilă cu care autorul a reușit să se sustragă de la reprezentarea a ceea ce este cu adevărat ofensator pentru simțuri Acest lucru este menționat aproape în treacăt (Deși, pe de altă parte, nu

putem decât să facem în acest caz un mic reproș doamnei Koch- Biblioteca "Runivers" Neva Compararea operațiunii desfășurate de Gavril Mihailovici cu pedepsele la care i-a supus pe Filka și Tomka, în opinia noastră, este categoric nepotrivită Întreaga frază, cu cuvintele: "parcă a biciuit / și așa mai departe, ar trebui să fie complet aruncată Dăunează cumva puțin acea impresie imaculat de frumoasă pe care o face întreaga scenă) Dar apropo, puteți scrie, poate, un întreg comentariu la pasajul de mai sus Pentru a încheia menționarea lui, să cităm o adevărată anecdotă, care poate servi într-o oarecare măsură ca un indiciu, deși extern, al cât de consecventă cu spiritul vremurilor a fost scena dintre Gavrila Mihailovici și Marka Petrovici Se știe că faimosul Rumyantsev, când era încă colonel, a greșit ceva Împărăteasa Elisaveta s-a plâns de el tatălui ei, iar acesta, după ce l-a chemat la locul său, a făcut cu el același lucru pe care îl făcuse Gavrila Petrovici cu ginerele său Totodată, ei spun că cel pedepsit nu s-a lăsat ținut la început, dar din respect pentru tatăl său a hotărât, îngăduindu-se să îndure totul de bunăvoie și răbdare; dar apoi n-a mai suportat şi a strigat: - Porunceşte-mi să-l păstrez, altfel fug! Dintre cele trei personaje principale din poveste, am dori să oprim atenția deosebită a cititorului asupra Annei Gavrilovna, nu pentru că a fost mai bună decât ceilalți portretizați și mai bună decât alții susținute, ci pentru că tocmai acest tip, în opinia noastră, este deosebit de remarcabil Încă nu avem aproape niciun fel de femei rusești pozitive în literatură și iată-l pentru prima dată în Anna Gavrilovna Acest tip este deosebit de remarcabil tocmai pentru că nu există nimic deosebit de remarcabil în el Și între timp, nu este deloc palid: după ce ai citit povestea, nu o amesteci, atunci, pe Anna Gavrilovna cu nicio femeie din lume Această bunătate dezinteresată fără slăbiciune, această tandrețe profundă filială și conjugală fără vitalitate, această veselie lipsită de griji, fără frivolitate, Biblioteca "Runivers" acest progres în toate - în menaj, în dans și în grija pentru caritate - și combinarea tuturor într-o singură persoană și într-una și aceeași perioadă de viață: acesta este tipul Anna Gavrilovna și tipul, îndrăznim să spun, este destul de profund rusă Aici se aude exact aceeași lățime, care a mâncat mătura de natură, într-un cuvânt, același eroism, care ne este bine cunoscut în tipuri masculine și apare într-o femeie, înmuiată de toată grația feminină, combinată cu cele mai blânde- blândețea inimii Cu toate acestea, acest tip nu este deloc ideal unilateral; în el respiră umanitatea deplină, cu inevitabile slăbiciuni umane Oricine a citit povestea în sine își amintește cu ce îndemânare uimitoare este conturată această femeie - pricepere, poate din cauza celei mai și mai ales profunde, că imaginea aparține și unei femei Este înțelept ca un bărbat să ridice din jos cele mai sincere gânduri de fetiță, cele mai adânci inimi și tocmai ale femeilor, bucurii și necazuri Cât de bun este chiar începutul poveștii, această introducere liniștită, un adagio, care vă prezintă persoana care va fi discutată O descriere a modului de viață al bătrânei Anna Gavrilovna, a relației ei cu familia și cu străinii cu tinerii, apoi - moartea ei liniștită prin moartea ei - întreg eseul, compus cu atâta căldură spirituală și - cu un ușor subțire ironie în detrimentul generației actuale, în detrimentul întregului această afectare vulgară și toată această absență goală, fără suflet, de reguli și sentimente morale serioase - acest eseu aparține unuia dintre cele mai înalte pe care le posedă literatura noastră Un poet-artist ne-a remarcat că finalul povestirii este relativ slab; că povestea ar fi trebuit să se încheie cu o scenă de împăcare între soc și ginere De ce tot restul? Sarcina

poetică atribuită operei s-a încheiat; povestea modului în care Anna Gavrilovna a trăit mai târziu cu soțul și tatăl ei nu adaugă nimic nou este posibil să Biblioteca "Runivers" mai mult, poate, să spun: cum a născut mai mulți copii, cum și-a îngropat tatăl și soțul și așa mai departe și așa mai departe Dar pentru ce ar fi toate acestea?Această remarcă este destul de adevărată, din punct de vedere strict estetic, și din partea, ca să spunem așa, a construcției tehnice a poveștilor Dar aici este de vină forma adoptată de autor Aceasta nu este chiar o poveste: altfel, nu ar fi început deloc decât acum Scriitorul, aparent, și-a imaginat că scrie un eseu, un portret și tot ceea ce constituie de fapt povestea în sine, în ideea eseului, nu era o creatură, ci un adaos auxiliar Problema este că adăugarea este mult mai importantă decât tema pe care o completează Scriitoarea, după cum pare, nu cântărește încă pe deplin toată puterea talentului ei; pe de altă parte, ea este eliberată de rutina obișnuită în structura exterioară a poveștilor, tratându-l într-un mod cu totul original Prin urmare, se pare, s-a întâmplat să-și piardă perspectiva în plasarea obiectelor în imaginea ei Dacă ar fi respectat rutina obișnuită a povestitorilor, desigur, atunci nu ar fi fost această greșeală; ar exista un început obișnuit și un sfârșit obișnuit Dar atunci ar exista acel talent? Dar nu am fi terminat niciodată dacă am începe să analizăm povestea în detaliu Am observa o multitudine de fețe și scene întâmplătoare care, ca și principalele, captează involuntar privirea încântată a cititorului Cum, de exemplu, să nu spun despre această scurtă, dar minunat de plastică schiță a unui preot supranumerar, "cunoscut de o sută de verste în jur, că a încununat inversul și transversal, și, mai mult decât atât, puțin având în vedere timpul legitimat de biserică " "Am venit la preot Preotul este acasă, stând fără sutană și la prânz, ceea ce înseamnă că nu a fost, pentru că nu sunt cizme Și nu mă bucur de sărbătoare, conform aceleiași, dacă vă rog să știți, spunând: cine se bucură de vacanță este beat până în oase Și preotul nostru era strălucitor ca sticla Imediat ce ne-a văzut, a fost încântat "Ce, bravo!" spune el: "Da să bat pe cineva? Se poate Numai, zice el, acum scoateți, băieți, cizmele cuiva și dați-mi Sech Gillrov-Platoyaova vol I ^ Biblioteca "Runivers" Nu te poți căsători fără cizme " Ei bine, judecă singur, tată! "Nu am fost preotul nu s-ar fi așezat!" Gavrila Mihailovici a vorbit hotărât pentru sine - Și pentru ca treaba să fie fără niciun pericol, a continuat interlocutorul, - nici nu am început să facem asta; şi l-au luat pe preot fără cizme Chiar și acum stă cu tine de bucurie, fără durere în aripă "Dă-i preotului cizme", se întoarse Gavrila Mihailovici către bătrân, "și așa mai departe Cum, din nou, să nu spun despre Mosquito Force și, în general, despre acest obicei al nobilimii de a da oamenilor nu nume, ci porecle? Cum să nu pună în minte sărbătoarea homerică a lui Gavrila Mihailovici și cererea lui indispensabilă ca la masa lui să fie trei sute de cerșetori și nu mai puțin, chiar dacă vor naște, dar ia-l Cum se poate ignora o conversație despre vânătoare, ca și cum ar fi auzită de la un vânător, cu asemenea subtilități tehnice pe care, așa cum spun adevărații vânători, doar un vânător, se pare, ar putea să o scrie? Fiara nu s-a stins, nu s-a stins; awnul nu a trecut încă prin el, frigul nu a murit de el Și ce fel de animal, măcar un fel de rusak, dacă el celălalt nu s-a scuturat în zăpada tânără? Vulpea nu mătura praful cu coada; dar despre lup nu va fi logodnă!" - "Domnule meu, Gavrila Mihailovici!" i-a spus interlocutorul "În curte, părinte, rai pe pământ Mzhitsa mzhit; nu poți să-ți vezi degetul în fața nasului tău, iar vântul pur și simplu nu țipește, ci cum urlă un câine îndrăzneț la toate "- În același mod, nu am putea păstra tăcerea despre

armăsarii maronii ai lui Mark Petrovici ei înșiși, care sunt la fel de vii ca oamenii - și despre multe lucruri, multe altele, pe care nu le poți repovesti Despre originalitatea limbii în care este scrisă povestea și mai ales în care sunt exprimate personajele ei, am menționat deja Biblioteca "Runivers" minali Cititorii acestui articol al nostru pot, desigur, să vadă din unele dintre pasajele pe care le-am citat că limba doamnei Kochanowska nu are rasul vulgar al limbajului literar modern Vor nota, de altfel, probabil, acele întorsături care le cad, care poartă idioția vorbirii native rusești, de exemplu: "ce ia intoleranța ta?" sau: "mzhitsa mzhit"; sau: "la ce oră din ceasul lui Dumnezeu ai ajutat" sau, în sfârşit: "eşti un tânăr care tocmai te pregăteşti să trăieşti în lume"; sau chiar aceste expresii: "priviți", "a rămâne blocat pe potecă", "tot capul cu capul în jos" și așa mai departe Există multe expresii similare, native rusești împrăștiate în poveste semnificația Mark Petrovici: "Așa, domnule, fratele meu! încât nici măcar rugându-ne lui Dumnezeu, nu putem cerși ce este mai bun Tu însuți vei judeca cu mintea ta , socratul prințesă Drutskaya, prințul Trubetskoy Ilya se numește unchi; Shirinsky are a lui familie, iar bunica lui este și verișoară, Anfisa Petrovna, bărbat în caz Nobilii trag de urechi Și din nou, surprins de dezacordul lui, spune: "Ce naiba ești, părinte! Nebun, sudar, te-ai retras!* Pli, totuși, când Gavrila Mihailovici, furioasă, a venit la ea să-și caute fiica și exclamă: "fiica nu este un ac, cum să nu-l găsească!" - îi răspunde: "și Marcu, de asemenea, se arată bine făcut, nu va fi îngropat " - Se mai pot indica în discursul autorului însuși o mulțime de expresii potrivite rusești, de genul celor folosite cu ocazia menționării armăsarilor bruni lui Mark Petrovici: în casa lui Gavrila Mihailovici, "că mureau de o moarte roșie Suficient pentru a întâlni cuvinte, chiar complet neobișnuite în discursul literar actual și aproape prima dată au intrat în tipar și nu mai puțin, foarte puternice și folosit de altfel Totuși, nu vom începe să selectăm toate aceste cuvinte și expresii Pentru a le explica, ar fi nevoie de o întreagă discuție filologică; Biblioteca "Runivers" ar însemna să arătăm aceeași atitudine mozaică față de limbă, pe care noi înșine o condamnăm cu fermitate Esența, desigur, nu se află în aceste expresii separate, pe care le-am dat și despre care, așa cum am spus, sunt împrăștiate în mulțime; sunt doar izbitoare, ca fiind deosebit de vizibile și concentrate arătând apropierea autorului de limba rusă; dar esența se află în alcătuirea limbajului, în sine; expresiile individuale, mai ales vizibile sunt doar consecințele sale În concluzie, să trecem la neajunsurile din lucrarea luată în considerare Sunt; și le vom sublinia cu sinceritate deplină, fără restricții, și cu atât mai mult cu un mare sentiment de disconfort, că munca în sine, în ansamblu, este excelentă În primul rând, condamnăm ferm întregul episod despre Vlas Nikandrovich Suntem surprinși de modul în care tactul artistic extrem de subtil, care este vizibil peste tot în autor, l-a trădat de data aceasta - În primul rând, chipul lui Vlas Nikandrovich este extrem de fals, dar, pur și simplu, dacă apare în realitate, atunci ca un raritate extraordinară - În al doilea rând, toată povestea despre el este îmbrăcată într-un fel de văl fals-mistic Dacă am fi citit separat acest pasaj înaintea noastră, am fi spus că acesta este rodul unei fantezii dureros de incorect dezvoltate În al treilea rând, această poveste pare destul de deplasată Care este nevoie ca Gavril Mihailovici să afle de la el circumstanțele răpirii? Și de ce, mai exact, Gavril Mihailovici, după o căutare zadarnică, s-a dus la el? Ce este, de fapt, această omniștiință? Și nu ar fi putut fi deschis cazul mult mai ușor și destul de natural? Această legătură a unei șanse

exterioare fals misterioase de o poveste coerentă și efortul de a o pune într-o legătură organică cu întregul este pur și simplu fără succes Dacă acest episod ar fi omis cu totul, povestea ar fi de o mie de ori mai bună, mai naturală, mai întreagă În al doilea rând, ne opunem ferm ca Anna Gavrilovna să poată dansa imediat după naștere Ce este ea Biblioteca "Runivers" dansat imediat înainte de naștere, acest lucru, desigur, este permis și poate merge în conformitate cu întregul caracter al persoanei, epocii și modului de viață Dar să dansezi imediat după permisiunea Voința ta, trebuie să te întrebi din nou cum a putut scăpa atât de grosolan tactul obișnuit al autorului În afară de dificultatea fizică și aproape imposibilitatea unei astfel de acțiuni, această obiecție, desigur, poate fi totuși respinsă cumva; ca să nu mai vorbim de faptul că un astfel de act este complet contrar vieții descrise, autorul însuși, cu deplină conștiinciozitate, menționează că Anna Gavrilovna a fost culcată de frică de ochi Într-adevăr, de aceea tocmai pentru sine, într-un mod de viață pur rusesc, o femeie în naștere nu va fi lăsată să iasă imediat la spectacol; acesta este un sfânt obicei rusesc, cu atât mai puternic, Care se bazează pe textul unei rugăciuni citite puerperilor Dar nu mai vorbim despre toate acestea Și cum să ne imaginăm la Anna Gavrilovna o asemenea trădare a tandreței materne, o asemenea lipsă de delicatețe feminină, o astfel de uitare a modestiei cu totul firești, așa, în sfârșit, un asemenea general nesocotire sau o atitudine ușoară față de unul dintre cele mai sacre minute din viața unei femei, să-ți asume un astfel de gol fără fund al frivolității? Voința ta, pur și simplu nu înțelegem asta Dacă Anna Gavrilovna nu ar fi fost descrisă atât de splendid înainte, această trăsătură ar putea strica totul gafa lui, de data aceasta, s-a întâmplat din întâmplare La începutul articolului, am sugerat că, în opinia noastră, baza, și cu siguranță nu mai mult decât baza, pentru această poveste a fost un eveniment autentic Deci, dacă opinia noastră este corectă, nu este de mirare că în legenda despre care autorul a auzit despre Anna Gavrilovna, a existat acest caz Redând artistic legenda, scriitorul nu s-a uitat în jur la acest loc Aici ea a fost dusă la același lucru, probabil, iar efectul dorit al acestei scene, totuși, a fost prost calculat Biblioteca "Runivers" secret Suntem siguri că, cu mai multă grijă, autorul ar fi eliminat cu siguranță acest punct din imagine - Este la latitudinea autorului să decidă cât de corecte sunt presupunerile noastre După tot ce s-a spus, ce îi putem dori autorului nostru? (Într-adevăr, este jenant să folosești cumva numele avt-o-r-b în cazul de față dar cum altfel? Să inventezi un nou cuvânt derivat din acest substantiv de data aceasta ar fi și mai rău Ei bine, să fie așa cum a fost: autorul) Ce poate dori autorul? - Ar trebui să spunem, ca toți criticii care întâmpină noile talente: "uita-te la virtuțile și neajunsurile tale, pune în practică sfaturile noastre, folosește comentariile care ți-au fost făcute etc , etc '?-O, nu, pentru numele lui Dumnezeu nu! Citiți criticile, ascultați remarcile, dar încercați să le uitați imediat și pentru totdeauna Prețuim atât de mult acest minunat talent nou, încât, mărturisim, tremurăm îngrozitor pentru efectul distructiv al indicațiilor externe și al oricărui fel de distracție auctorială prin laudă sau condamnare Indicatii externe! Da, cu susceptibilitatea sufletului, pot face un rău ireparabil, pot duce la compoziții prestabilite, iar apoi totul a dispărut, buchetul primitiv de artă sinceră a dispărut pentru totdeauna! Nu, dacă am îndrăzni să sperăm că sfaturile noastre vor fi ascultate și acceptate, am spune doar așa: "Lucrează pentru Dumnezeu, te implorăm, în aceeași tăcere de concentrare interioară în care ai

lucrat până acum; ascultați doar propriile sfaturi și sugestii, dar tocmai - ascultați - ascultați ceea ce vă spun Fii atent la tine însuți și complet atent în fiecare lucru mic Și și dacă se va întâmpla, atunci putem spera că o nouă stea va sosi în mica constelație a scriitorilor noștri de primă clasă, frumoasă, strălucitoare, strălucitoare " Doamne să fie! Biblioteca "Runivers" NOTĂ BIBLIOGRAFICĂ *) Scrisoare catre editor În ultima carte a revistei, apărută sub denumirea de Creațiile Sfinților Părinți, la Academia Teologică din Moscova, anul trecut, a fost publicat un articol: "Mustrarea cărții: Despre posibila unire a bisericii ruse cu Occidentul ^ O notă de subsol la acest articol spune că aparține lui A N Muravyov Cartea pe care este scrisă această "mustrare" este cu adevărat sălbatică; a fost întocmită de un om, după cum se pare, departe de a fi studiat subiectul asupra căruia s-a angajat să discute; este plină de inconsecvențe flagrante și în acest sens chiar meritată să fie mustrat Dar nu este vorba despre asta cum este compusă însăși această "convingere"; ce argumente sunt folosite aici; ceea ce se expune în primul rând pentru înfrângerea autorului expus Dar haideți să facem articolul în sine să vorbească Iată începutul ei: "Anul trecut, la Leipzig a apărut o nouă carte, unde, de ceva vreme, au început să fie publicate în limba rusă scrieri ostile împotriva noastră, sub titlul: "Despre posibila unire a bisericii ruse cu cea occidentală Acest fenomen este cu atât mai curios cu cât această carte nu este opera niciunuia dintre renegații noștri care au fugit din patrie și s-au stabilit pentru totdeauna în străinătate, sub sutana iezuiților *) Buletinul rusesc Cronica contemporană Biblioteca "Runivers" Nu, a fost scrisă și publicată în lume de un singur prinț rus, crescut de iezuiți, cu calm (ascultă, ascultă!) Trăind pe moșia lui, care, în ciuda unei încălcări atât de clare a legilor civile și bisericești (ascultă, ascultă!), se consideră membru al bisericii noastre și nu străin de cetățenia noastră; Într-adevăr, acesta este un fenomen foarte neobișnuit! Nu este adevărat, M G , că după ce ai citit aceste minunate rânduri, și tu, împreună cu venerabilul domnul L N Muravyov, vei exclama, dar nu despre cartea denunțată, ci despre acest denunț în sine: "Într-adevăr, aceasta este foarte fenomen extraordinar! Dar lasă-mă să-ți mai dau ceva de mâncare La trei pagini după începutul pe care l-am scris, venerabilul domnul A N Muravyov citează următorul gând din cartea denunțată: "În Occident, în consiliile marelui preot, bătăile de cap ale scriitorilor noștri împotriva catolicismului sunt acceptate doar ca opinii private, căci nu există unitate în aceste judecăți; și întrucât în aceasta sunt probabil călăuziți de o ignoranță de netrecut (ignoranță invincibilă), care, după regulile bisericești, nu lipsește de mântuire, atunci prudentul vicar al lui Hristos așteaptă momentul în care Providența Cerească se hotărăște să-i lumineze pe cei încăpățânați Gând, pe măsură ce intri, parcă urât, în sine Dar iată cum îi răspunde venerabilul domnul A N Muravyov: "Acest lucru este foarte reconfortant pentru Rusia", spune el, "și poate fi liniștitor pentru prinț; dar ar fi foarte interesant de știut dacă confesorul său se mulțumește cu o astfel de interpretare cazuistică în confesiune, dacă doar penitentul i-ar dezvălui sincer modul său real de a gândi? În cazul în care, acum că el însuși și-a făcut deja publică mărturisirea de credință prin propria carte, este curios să știm dacă părintele său duhovnic îi va permite să se împărtășească după asemenea denunțări ale Ortodoxiei? se referă şi la episcopul local Biblioteca "Runivers" Cât de subtil, nu-i așa? M g ! Cred că rândurile pe care le-am citat nu ar trebui să rămână necunoscute lumii lecturii din Rusia Desigur, nu sunt necesare completări explicative la ele Sunt de înțeles fără niciun

comentariu Dar ele trebuie făcute publice, ca un fapt remarcabil în analele iluminismului nostru: să fie declarat tuturor și tuturor când, unde și de către cine și în ce împrejurări ale literaturii au fost tipărite aceste rânduri semnificative Viitorul istoric al literaturii își va aminti, fără îndoială, să le noteze ca o împrejurare caracteristică în raport cu timpul prezent în general și ca o trăsătură denotativă care caracterizează în special autorul care a scris aceste rânduri Aleg, M G , revista ta, ca una dintre cele mai respectate de mine si cele mai citite de public Sper, m g , că nu-mi vei refuza simpatia și nu-mi vei îndeplini cererea Însuși venerabilul domnul A N Muravyov a simțit toată măreția cuvintelor rostite de el; mai mult, chiar a considerat că este de datoria lui să le arate însuși cititorilor săi El se străduiește cu atenție să îndepărteze orice îndoială pe care cititorii simpli le-ar putea încă avea cu privire la descoperirile uimitoare pe care le-au raportat Poate că, de fapt, există oameni dezvoltați moral, care vor respecta toate astea pur și simplu pentru un truc naiv care a alunecat involuntar și fără nicio intenție de sub pix, neînțelegând posibilitatea de altceva Nu, venerabilul domnul A N Muravyov se grăbește să avertizeze cititorii "Întrucât în multe locuri, spune el, prințul mă acuză că sunt autorul Scrisorilor romane (și mulți știu cine le-a scris), nu este același lucru cu a mă chema pe numele meu; prin urmare, și îmi este permis, în obiecția mea, să sugerez cine este el, pentru precauția altora Vedeți, domnul Muravyov înțelege foarte bine ce face, și-a cântărit cuvintele când a scris "dostrarea" Biblioteca "Runivers" te-a convins destul de mult că într-adevăr este la fel, că bătălia dintre critic și autor este într-adevăr destul de egală de ambele părți, că armele ambelor sunt exact aceleași? Vedeți, în cartea care a provocat mustrarea, este acuzat autorul Literelor Romane; și mulți știu cine este acest autor; Deci, pe această bază, domnul Muravyov consideră, de asemenea, permis să sugereze cine este autorul cărții denunțate și și scrieți rândurile de mai sus! În aceste rânduri, până la urmă, face doar aluzii la numele autorului, și nimic mai mult? Nu-i așa? Lupta este, de fapt, egală Dar nu, mă întristează Am spus că cuvintele domnului Muravyov nu au nevoie de comentarii și, desigur, acest lucru este destul de adevărat pentru tine și pentru majoritatea cititorilor tăi Dar nu mai puțin, explicația oferită acum de domnul Muravyov îmi arată că trebuie să mă cred înapoi pe cuvânt Dacă domnul Muraviev a explicat cu sinceritate motivul cuvintelor sale, sau nu, este la fel Dar, în orice caz, explicația lui arată clar că în societatea noastră și, mai mult, în acea sferă în care, se pare, regulile morale ar trebui înțelese cu strictețe și foarte apreciate, spre cel mai mare regret, se pot găsi oameni și poate nu un număr mic pentru care primul, cel mai elementar concept al moralității este un farfurie Desigur, nu veți presupune că vreau să dezvălui aceste concepte elementare aici și nu veți cere acest lucru de la mine Dar sper că veți permite aici, pentru iluminarea unei anumite clase de oameni, să folosim măcar un exemplu și, mai mult, cel mai apropiat de prezent Să ne imaginăm că între mine și vreun autor există o dispută tipărită despre orice, cel puțin, pentru ca exemplul să fie cât mai aproape de obiect , despre regulile moralității Să presupunem, deci, că într-o ceartă adversarul meu, apărând o idee, în sine nedreaptă, mi-a schimbat cuvintele spuse odată Deci, să ne imaginăm acum că eu, ca răspuns la adversarul meu, menționez Biblioteca "Runivers" Am nevoie de următorul argument "Da, scuzați-mă, știți cine spune asta? - un om care este evident devotat unui viciu atât de josnic, pentru care se datorează atât pedepse bisericești, cât și

pedepse civile " Apropo, mi-aș exprima aici surprinderea că adversarul meu trăiește în pace și nu este străin de societatea civilă Dar oricum, ce spun? de ce ma extind? Din păcate, sunt sigur că un anumit fel de oameni m-ar justifica; Știu foarte bine că alții au un astfel de cod de reguli, potrivit căruia răspunsul meu ar fi chiar pus într-un serviciu special al iluminării "De ce să nu spui", mi-au remarcat ei, "dar cum am mâncat și nu tipărit un astfel de răspuns? La urma urmei, adversarul tău te acuză că ești autorul unei cărți binecunoscute și mulți oameni știu că ești asta autor De ce să nu-ți dai un indiciu, știi, pentru precauția altora Da, cum să nu spună cine este și să nu-l acuze - desigur, de ceva complet diferit deja, și nu de denaturare doar cuvintele tale, dar asta e la fel, iar tu, de asemenea, învinovățiți, și nimic altceva, egalitatea perfectă Fără să-și dea seama că chiar și morala păgână simplă este încălcată aici în cel mai evident mod, mulți vor considera un astfel de răspuns chiar o ispravă extrem de morală În abisul ignoranței, neînțelegând că adevărul creștin nu neagă, ci dimpotrivă afirmă și înalță legea iubirii, mulți vor vedea aici, poate, chiar o faptă evlavioasă, un sfânt impuls al râvnei pentru credință, apărarea a adevărului creştin Da, m g , mulți alții, foarte mulți dintre noi nu s-au maturizat până la înțelegerea acelui lucru aparent foarte simplu, că antropofagia nu este nicidecum o apărare sau o glorie, ci, dimpotrivă, este întotdeauna o insultă și cel mai mare rău pentru adevărul creștin Între timp, venerabilul A N Muravyov se plânge cu adevărat că adversarul său a denaturat cuvintele auzite odată de la el și încearcă să convingă cititorii că el, A N Muravyov, nu a rostit niciodată cuvintele care i-au fost atribuite Dar trebuie să fiu de acord, pentru toți Biblioteca "Runivers" Datorită respectului nostru pentru un scriitor atât de venerabil și în multe privințe cunoscut ca A N Muravyov, argumentele sale nu ni se par complet convingătoare "Deși în același timp", spune domnul Muravyov despre falsificarea de care își acuză adversarul, "deși, pentru o mai mare siguranță, a pus între paranteze cuvântul latin sic, totuși, nu pot fi de acord cu un astfel de răspuns din partea mea , pentru că nu are niciun sens " Dacă domnul Muravyov însuși este acum de acord cu răspunsul său sau nu și dacă acum își găsește vreun sens în el, este o altă întrebare Dar mă refer la toți cititorii imparțiali, dovezile prezentate de el sunt convingătoare că nu a rostit acest răspuns? "Răspunsul nu are sens!" Dar, cu toată sinceritatea, nu văd niciun motiv pentru care domnul Muravyov să nu poată da un răspuns care "nu are niciun sens"? - Depinde de dvs , acest lucru nu este în întregime consecvent Și apropo, despre consistență Nu știm dacă venerabilul A N Muravyov are autoritate oficială și chemarea de a urmări și descoperi încălcări ale legilor civile, pe care le-a notat atât de profund în articolul său, și chiar să le proclame public Prin urmare, nu putem judeca în ce măsură are dreptate pe această parte Dacă venerabilul A N Muravyov are un astfel de birou, atunci, desigur, nu este nimic de interpretat aici Își face treaba Fiecare are propria sa vocație, iar dacă A N Muravyov și-o îndeplinește pe a sa, pe care și-a ales-o, pe care îi place și cu care este obișnuit: atunci, orice ar fi în sine, în orice caz, nu este nimic de mirat Toate acestea sunt foarte naturale Dar știm, cel puțin, că în sfera Bisericii însăși, A N Muravyov nu are deloc o asemenea vocație oficială: sper că stimatul autor al cărții Mustrarea va fi el însuși de acord că nu este învestit cu nicio autoritate ierarhică Deci, ar fi interesant de știut cum venerabilul A N Biblioteca "Runivers" Muravyov a înțeles relația lui cu autoritățile bisericești atunci când și-a atras propriile indicii, cunoscute de noi, de încălcare a legilor bisericii? Cum își definește,

în special, relația cu cei necunoscuți de noi, mărturisitorul și episcopul local, cărora le dă indicii și sugestii atât de subtile? Vrea să lămurească prin aceasta că consideră, într-un fel, dreptul său de a tricota și de a decide că în aceasta se privește pe sine ca un legiuitor, iar la alții doar ca executori? Dar, din câte știm din alte scrieri ale aceluiași domnul A N Muravyov, prin propria sa recunoaștere, nu numai această autoritate sacră în sine, ci chiar și dreptul de simplă edificare a autorității bisericești în sfera îndeplinirii îndatoririlor sale clericale, cu greu poate fi recunoscut ca o persoană privată cu atâta importanță în biserică ca el, adică domnul Muravyov? Credem că venerabilul scriitor la care ne referim va fi însuși de acord că și acest lucru este în felul său inconsecvent Și ar fi interesant de știut - voi spune, parafrazându-și propriile cuvinte - cum își explică el însuși această discrepanță ciudată între cuvinte și fapte, credință și fapte? Da, "ar fi interesant de știut", voi spune din nou în cuvintele domnului Muravyov însuși, "dacă confesorul său va fi mulțumit de interpretarea cazuistică care va fi inventată pentru aceasta, dacă este doar un pocăit" și așadar mai departe, și așa mai departe, (vezi mai sus, până la sfârșitul extrasului) Dar destul Cred că am spus tot ce trebuie spus Îmi voi încheia scrisoarea cu următoarea reflecție Recent, într-o anumită clasă de oameni, au început să circule recenzii despre jurnalul spiritual din Kazan Pravoslavny Sobesednik, care în ultima vreme a atras atât de bine un respect și o dispoziție deosebită a societății Aceste recenzii respiră nemulțumiri extreme Revista spirituală vorbea despre vicii nu în termeni tăiosi, ci direct; atins nu ceea ce este prea departe sau prea palid, ci ceea ce este deosebit de luminos și mai ales viu în interior Biblioteca "Runivers" societatea noastră; s-a îndreptat spre vindecarea ulcerelor spirituale nu la cerințele oricăror execuții, ci a făcut apel la sentimentele de iubire și fraternitate creștină Cunoscutului cerc nu i-a plăcut Acolo părea că într-o astfel de direcție jurnalul spiritual era umilit, că demnitatea lui era jignită de ideea de progres sau umanitate Am fost stânjeniți, uimiți, ascultând aceste zvonuri pot fi considerate o insultă la adresa cuiva, și cu atât mai mult la adresa unui jurnal spiritual? Dar ce modalitate mai bună decât să răsturnăm viciul, să risipim învățătura falsă cu cuvinte de iubire? Nu am vrut să credem, nu am putut înțelege Dar acum credem și acum înțelegem Din punctul de vedere al unui anumit mod de a gândi, într-adevăr, aceasta trebuie să pară o umilire și o insultă Dar ideile și cuvintele pe care le-am scăzut și le-am arătat din articolul domnului Muravyov - ce diferență! Aceasta, aparent, este adevărata exaltare și adevărată demnitate și, mai mult, pentru acea cauză sfântă, pe care articolul vrea să o servească drept apărare! Este cu adevărat păcat că jurnalul, pe care suntem obișnuiți să-l respectăm în alte privințe pentru direcția sa serioasă, a decis să se umilească publicând aceste rânduri ale domnului Muravyov Tocmai acest respect pentru jurnal ne face să sperăm că un astfel de fenomen nu se va mai repeta odată cu el Acceptați, de exemplu, asigurarea etc Biblioteca "Runivers" CONŢINUT

Mișcarea raționalistă a filozofiei timpurilor noi Contur ontologia lui Hegel Despre noua poveste a doamnei Kokhanouskaya "De la provincial galerii de portrete" Notă bibliografică (Scrisoare către redactor) Biblioteca "Runivers"